การศึกษาผลกระทบด้านราคาภายหลังจากการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน: กรณีศึกษาหอมหัวใหญ่พื้นที่เพาะปลูกอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่

ปรีชาพจน์ ผุสสราค์มาลัย

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ
สำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยแม่โจ้
พ.ศ. 2550

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

สำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ

ชื่อเรื่อง

การศึกษาผลกระทบด้านราคาภายหลังจากการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน: กรณีศึกษาหอมหัวใหญ่พื้นที่เพาะปลูกอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่

โดย

ปรีชาพจน์ ผุสสราค์มาลัย

พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการที่ปรึกษา .....

(ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ยรรยง สิทธิชัย)

วันที่ 16 เดือน ต.ค. พ.ศ. 50

กรรมการที่ปรึกษา .....

(อาจารย์ ดร.สุนีย์ เตชเถกิง)

วันที่ 16 เดือน ต.ค. พ.ศ. 50

กรรมการที่ปรึกษา .....

(ศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์ ปัญญานุวัฒน์)

วันที่.....เดือน..... พ.ศ. .....

ประธานกรรมการประจำหลักสูตร .....

(รองศาสตราจารย์คลกร ขวัญคำ)

วันที่ 16 เดือน ต.ค. พ.ศ. 50

สำนักงานบัณฑิตศึกษารับรองแล้ว .....

(รองศาสตราจารย์ ดร.เทพ พงษ์พานิช)

ประธานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา

วันที่ 29 เดือน ต.ค. พ.ศ. 2550

ชื่อเรื่อง การศึกษาผลกระทบด้านราคาภายหลังจากการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน: กรณีศึกษาหอมหัวใหญ่พื้นที่เพาะปลูกอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน นายปรีชาพจน์ ผุสสราค์มาลัย

ชื่อปริญญา บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ

ประธานกรรมการที่ปรึกษา ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ยรรยง สิทธิชัย

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงผลกระทบทางด้านราคา ซึ่งได้แก่ ต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกหอมหัวใหญ่ เพื่อเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกหอมหัวใหญ่ภายหลังจากการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน ของเกษตรกรอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นและแนวทางการปรับตัวแก้ไขปัญหาในการปลูกหอมหัวใหญ่ของเกษตรกรอำเภอแม่วางจังหวัดเชียงใหม่

การวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกหอมหัวใหญ่ของเกษตรกรอำเภอแม่วางจังหวัดเชียงใหม่ที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่ คือ สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ แม่วางจำกัด อำเภอแม่วางจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ส่วนวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลจะวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ อาศัยหลักสถิติ ซึ่งได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาวิจัย ผลกระทบทางด้านราคาภายหลังจากการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน : กรณีศึกษาหอมหัวใหญ่พื้นที่เพาะปลูก จังหวัดเชียงใหม่ ปีการเพาะปลูก 2547/48 พบว่า ก่อนเปิดการค้าเสรีไทย-จีนเกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 15,885.73 บาท ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อกิโลกรัม 4.24 บาท มีต้นทุนผันแปรเฉลี่ยต่อไร่ 9,278.34 บาท ต้นทุนผันแปรเฉลี่ยต่อกิโลกรัม 2.47 บาท มีต้นทุนคงที่เฉลี่ยต่อไร่ 6,607.39 บาท ต้นทุนคงที่เฉลี่ยต่อกิโลกรัม 1.76 บาท ภายหลังจากการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ในอำเภอแม่วาง มีต้นทุนการผลิตต่อไร่ 17,913.04 บาท ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อกิโลกรัม 2.96 บาท มีต้นทุนผันแปรเฉลี่ยต่อไร่ 11,050.76 บาท ต้นทุนผันแปรเฉลี่ยต่อกิโลกรัม 1.73 บาท มีต้นทุนคงที่เฉลี่ยต่อไร่ 6,862.28 บาท ต้นทุนคงที่เฉลี่ยต่อกิโลกรัม 1.23 บาท

ด้านผลตอบแทนจากการปลูกหอมหัวใหญ่ของเกษตรกรอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ปีการเพาะปลูก 2547/48 พบว่า ก่อนเปิดการค้าเสรีไทย-จีน เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่

มีผลผลิตหอมหัวใหญ่เฉลี่ยต่อไร่ 3,749.27 กิโลกรัม มีราคาขายเฉลี่ยต่อกิโลกรัม 7.80 บาท มีรายได้จากการจำหน่ายหอมหัวใหญ่เฉลี่ยต่อไร่ 29,244.33 บาท มีค่าใช้จ่ายในการขายเฉลี่ยต่อไร่ 123.73 บาท มีกำไรสุทธิจากการปลูกหอมหัวใหญ่เฉลี่ยต่อไร่ 13,234.87 บาท กำไรสุทธิจากการปลูกหอมหัวใหญ่ต่อกิโลกรัม 3.53 บาท ภายหลังจากการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ในอำเภอแม่วาง มีผลผลิตหอมหัวใหญ่เฉลี่ยต่อไร่ 5,374.54 กิโลกรัม

มีราคาขายเฉลี่ยต่อกิโลกรัม 3.58 บาท มีรายได้จากการจำหน่ายหอมหัวใหญ่เฉลี่ยต่อไร่ 19,240.86 บาท มีค่าใช้จ่ายในการขายเฉลี่ยต่อไร่ 544.00 บาท มีกำไรสุทธิจากการปลูกหอมหัวใหญ่เฉลี่ยต่อไร่ 783.82 บาท กำไรสุทธิจากการปลูกหอมหัวใหญ่ต่อกิโลกรัม 0.15 บาท

จากผลการทดสอบข้อสมมุติฐาน พบว่า ภายหลังจากการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ในอำเภอแม่วางมีต้นทุนผันแปรจากการปลูกหอมหัวใหญ่แตกต่างจากก่อนการเปิดการค้าเสรีไทย-จีนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ภายหลังจากการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ในอำเภอแม่วางมีต้นทุนคงที่จากการปลูกหอมหัวใหญ่ไม่แตกต่างจากก่อนการเปิดการค้าเสรีไทย-จีนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ภายหลังจากการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ในอำเภอแม่วางมีต้นทุนการผลิตทั้งหมดจากการปลูกหอมหัวใหญ่ไม่แตกต่างจากก่อนการเปิดการค้าเสรีไทย-จีนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ภายหลังจากการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ในอำเภอแม่วางมีรายได้จากการปลูกหอมหัวใหญ่แตกต่างจากก่อนการเปิดการค้าเสรีไทย-จีนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ภายหลังจากการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ในอำเภอแม่วางมีกำไรจากการปลูกหอมหัวใหญ่ไม่แตกต่างจากก่อนการเปิดการค้าเสรีไทย-จีนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการศึกษาวิจัย ปัญหาจากการปลูกหอมหัวใหญ่ของเกษตรกรในอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ที่พบได้แก่ ปัญหาต้นทุนการผลิตสูง ปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ ปัญหาผลผลิตล้นตลาดจากการเข้ามาของหอมหัวใหญ่จีนภายหลังการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน ปัญหาขาดแคลนแรงงาน และปัญหาขาดแคลนเงินทุน ซึ่งแนวทางแก้ไขปัญหาเหล่านี้ คือ หน่วยงานราชการ ซึ่งได้แก่ กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ และชุมนุมผู้ปลูกหอมหัวใหญ่แห่งประเทศไทย ควรให้ความสนใจในการตลาดมากยิ่งขึ้น โดยการหาตลาดรองรับผลผลิตที่ออกมาของหอมหัวใหญ่ไทย มีการนำระบบการประกันราคามาใช้ และการจัดหาแหล่งเงินทุนให้แก่เกษตรกรรวมทั้งการตรวจสอบจับกุมและทำลายแหล่งลักลอบนำเข้าเมล็ดพันธุ์นอกระบบ นอกจากนี้ควรให้ความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตเพื่อนำไปพัฒนาผลผลิตต่างๆ แก่เกษตรกรมากยิ่งขึ้น

Title	Affects on Price After the Launching of the Thai – Chinese Free Trade Area: A Case Study on Onion Cultivation in Maewang, Chiangmai Province
Author	Mr. Prechapoj Pussaramalai
Degree of	Master of Business Administration in Business Administration
Advisory Committee Chairperson	Professor Emeritus Dr. Yanyong Sitdhichai

ABSTRACT

The objectives of this research were to study affects on price which were cost and return on growing onions of farmers in Maewang district, Chiang Mai in the crop year 2003/04, to compare cost and return after the launching of the Thai-Chinese Free Trade Area and to find out problems facing the farmers. The data on cost and return on growing onions was collected from the members of Maewang Onion Grower Cooperatives, Ltd. and analyzed by using the SPSS for Windows with the use of frequency, percentage, average, standard deviation and t-test

The results indicated that before the lauching of the Thai-Chinese Free Trade Area the farmers in Maewang District, Chiang Mai had an average production cost of 15,885.73 baht/rai, 4.24 baht/kg; An average variable cost of 9,278.34 baht/rai, 2.47 baht/kg; and an average fixed cost of 6,607.39 baht/rai, 1.76 baht/kg. After the launching of the Thai-Chinese Free Trade Area the farmers in Maewang district, Chiang Mai had an average produntion cost of 17,913.04 baht/rai, 2.96 baht/kg; an average variable cost of 11,050.76 baht/rai, 1.73 baht/kg; and average fixed cost of 6,862.28 baht/rai, 1.23 baht/kg.

It was found that before the lauching of the Thai-Chinese Free Trade Area, an average onion production of the farmers in Maewang district, Chiang Mai was 3,749.27 kg/rai; an average price of 7.80 baht/kg; an average income of 29,244.33 baht/rai; an average selling expenses of 123.73 baht/rai; and an average net profit of 13,234.87 baht/rai, 3.53 baht/kg. After the launching of the Thai-Chinese Free Trade Area, the farmers in Maewang district, Chiang Mai had an average onion production of 5,374.54 kg/rai; an average price of 3.58 baht/kg; an average

income of 19,240.86 baht/rai; an average selling expenses of 544.00 baht/rai; and an average net profit, 783.82 baht/rai, 0.15 baht/kg.

The common problems of the farmers in Maewang district, Chiang Mai were high production cost, low price of products, labor shortage, excessive supplies, capital shortage, and a low seed germination rate. To solve these problems, concerned govement agencies should play better roles in marketing, find markets for the products, put the price quarantee system into use, get rid of illegal introduction of seeds, and disseminate knowledge of technology to farmers.

กิตติกรรมประกาศ

ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาจากศาสตรจารย์พิเศษ ดร.ยรรยง สิทธิชัย ประธานกรรมการที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตรจารย์ ดร.ปัฐมา สิทธิชัย และศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ คณะกรรมการที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับแนวทางการวิจัย การตรวจสอบและแก้ไขข้อมูลต่างๆ ในการทำปัญหาพิเศษฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์และสำเร็จลุล่วง ตลอดจนได้รับความช่วยเหลือทางด้านข้อมูลจากสหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ และขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิประสาทความรู้ให้แก่ผู้วิจัยซึ่งมิได้กล่าวนามมา ณ ที่นี้

คุณค่าและประโยชน์ของปัญหาพิเศษเล่มนี้ ขอมอบเป็นข้อมูลในการประกอบการศึกษา หรือเป็นแนวทางแก่ผู้ที่จะนำไปทำประโยชน์ได้ต่อไป

ปรีชาพจน์ ผุสสราค์มาลัย

ตุลาคม 2550

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(8)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญภาพ	(11)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	2
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	5
บทที่ 2 การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง	7
ข้อมูลเกี่ยวกับ “หอมหัวใหญ่”	8
หอมหัวใหญ่พื้นที่เพาะปลูก “หอมหัวใหญ่” ในจังหวัดเชียงใหม่	15
ปีเพาะปลูก 2547/2548 (ปี 2548)	15
สถิติการเกษตรหอมหัวใหญ่	17
การทำเขตการค้าเสรี	18
การค้าเสรีไทย-จีน	29
ระเบียบและหลักเกณฑ์การนำเข้า “หอมหัวใหญ่”	30
ปัญหาราคาหอมหัวใหญ่จากการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน	30
ผลของการเปิดเสรีการค้าผักผลไม้ระหว่างไทยกับจีน	35
ข้อมูลพื้นฐานของอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
กรอบแนวความคิด	42
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	43
สถานที่ดำเนินการวิจัย	43
ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง	44
เครื่องมือในการวิจัย	46

หน้า

วิธีการรวบรวมข้อมูล 46

การวิเคราะห์ข้อมูล 47

ระยะเวลาของการวิจัย 48

งบประมาณในการวิจัย 48

บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์ 50

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป 50

ส่วนที่ 2 ต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกหอมหัวใหญ่ 56

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมุติฐาน 61

ส่วนที่ 4 ปัญหาจากการปลูกหอมหัวใหญ่ 64

บทที่ 5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ 66

สรุปผลการวิจัย 66

อภิปรายผลการวิจัย 71

ข้อเสนอแนะ 72

บรรณานุกรม 75

ภาคผนวก 77

ภาคผนวก ก สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่และชุมนุมสหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ 78

ภาคผนวก ข แบบสอบถาม 82

ภาคผนวก ค ประวัติผู้วิจัย 90

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	พื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตหอมหัวใหญ่จังหวัดเชียงใหม่ ปีการเพาะปลูก 2543-2548	17
2	เปรียบเทียบราคาหอมหัวใหญ่ก่อนและหลังทำเอฟทีเอไทย-จีน	17
3	พื้นที่เพาะปลูกหอมหัวใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่	43
4	ตำบล จำนวนและตัวอย่างของเกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ ในอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่	46
5	ระยะเวลาในการศึกษา	48
6	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล	51
7	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประสบการณ์ ในการปลูกหอมหัวใหญ่	52
8	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพอื่น นอกจากการปลูกหอมหัวใหญ่	53
9	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกรรมสิทธิ ในพื้นที่ปลูกหอมหัวใหญ่และขนาดพื้นที่	54
10	ต้นทุนการผลิตหอมหัวใหญ่ของเกษตรกรอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่	56
11	ผลตอบแทนจากการปลูกหอมหัวใหญ่ของเกษตรกรอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่	60
12	เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตผันแปรในการปลูกหอมหัวใหญ่ของเกษตรกร อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามระยะเวลาการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน	61
13	เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตคงที่ในการปลูกหอมหัวใหญ่ของเกษตรกร อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามระยะเวลาการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน	62
14	เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตทั้งหมดในการปลูกหอมหัวใหญ่ของเกษตรกร อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามระยะเวลาการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน	62
15	เปรียบเทียบรายได้จากการจำหน่ายหอมหัวใหญ่ของเกษตรกรอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามระยะเวลาการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน	63
16	เปรียบเทียบกำไรสุทธิจากการจำหน่ายหอมหัวใหญ่ของเกษตรกรอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามระยะเวลาการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน	63
17	จำนวนร้อยละของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัญหาที่ผู้ผลิต ประสบในการปลูกหอมหัวใหญ่	64

สารบัญภาพ

ภาพ หน้า

1 กรอบแนวความคิด 42

บทที่ 1
บทนำ

"หอมหัวใหญ่" ถือเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีการปลูกกันมากในพื้นที่ภาคเหนือเช่นเดียวกับกระเทียมและหอมแดง โดยมีการปลูกมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 30 ปี ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรระบุว่าปี 2545/46 มีเนื้อที่เพาะปลูกรวม 17,841 ไร่ มูลค่าการส่งออกตั้งแต่ปี 2539 - ปัจจุบันโดยเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 100 ล้านบาท และหลังเปิดเสรีกับจีนนับว่าหอมหัวใหญ่ราคาตกต่ำมากที่สุดเมื่อเทียบกับพืชผักตัวอื่น ๆ คือราคาลดลงถึง 80 % จากกิโลกรัมละ 8.20 บาท เหลือเพียงกิโลกรัมละ 1.59 บาท อ้างอิง ทั้ง ๆ ที่ความจริงแล้วปริมาณผลผลิตที่ออกสู่ตลาดก็ไม่ได้มากกว่าปีที่แล้วมากนัก ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรระบุว่าเนื้อที่ปลูกหอมหัวใหญ่เพิ่มขึ้นเพียง 393 ไร่ ขณะที่ผลผลิตเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 0.9 เท่านั้น

การเผชิญกับภาวะราคาตกต่ำทำให้เกษตรกรต้องเรียกร้องให้ภาครัฐเข้ามาแทรกแซงราคาผลผลิตเรื่อยมาทั้งนี้ที่ผ่านมาคณะกรรมการมาตรการช่วยเหลือเกษตรกร หรือ คชก. ก็อนุมัติเงินช่วยเหลือเกษตรกรมาเป็นระยะ แต่ปัญหาใหญ่คือการช่วยเหลือของ คชก. เป็นการอนุมัติเงินช่วยเหลือโดยผ่านกระทรวงมหาดไทย และเมื่อจัดสรรระดับจังหวัด มีการจัดสรรให้แก่ผู้ร่วมโครงการ ซึ่งก็คือพ่อค้านั่นเองเพื่อรับซื้อผลผลิตต่ออีกทอดหนึ่ง ทั้งนี้ได้ตั้งข้อสังเกตว่าการช่วยเหลือของ คชก.ไม่ได้ช่วยเกษตรกร เช่น ขั้นตอนการขออนุมัติโครงการล่าช้าและติดระบบราชการ และยังไม่มีนโยบายการอุดหนุนแบบจ่ายขาด หมายถึงให้เงินช่วยเหลือเกษตรกรโดยไม่ต้องเรียกคืน ดังนั้น คชก. จึงใช้วิธีปล่อยเงินกู้ให้พ่อค้าแทน เพราะมั่นใจได้ว่าจะได้เงินคืนแน่นอนเนื่องจากพ่อค้ามีความชำนาญในการจัดการด้านตลาดมากกว่าให้หน่วยงานรัฐไปดำเนินงาน

นอกจากนี้ คชก. ยังมีการกำหนดราคาเป้าหมายนำ (ราคาที่จะรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกร) ที่ผ่านมา คชก. มักจะคำนวณราคาเฉลี่ยย้อนหลัง 3 ปี ซึ่งเป็นข้อมูลของหน่วยงานราชการ เช่น พาณิชย์จังหวัด กรมวิชาการเกษตรไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงซึ่งมีต้นทุนการผลิตที่สูงกว่า เช่น กรณีหอมแดงใน อ.แม่แจ่ม เกษตรกรมีการคำนวณ ต้นทุนการผลิตเมื่อปี 2544 กิโลกรัมละ 9.59 บาท แต่ต้นทุนที่กรมวิชาการเกษตรร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจ การเกษตรคำนวณพบว่าต้นทุนการปลูกหอมแดงจะเฉลี่ยกิโลกรัมละ 5-5.60 บาท (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2549) ทำให้มีการกำหนดราคาเป้าหมายนำต่ำกว่าความเป็นจริง และหลายต่อหลายครั้งเกษตรกรต้องขายผลผลิตโดยที่ไม่ได้ทั้งต้นทุน และค่าแรงตัวเอง แต่ก็จำต้องขายไปเพราะไม่มีทางเลือกมากนัก ด้วยเหตุที่กลไกความช่วยเหลือของภาครัฐก็พิกลพิการดังที่กล่าวมา

"หอมหัวใหญ่" จัดเป็นสินค้าเกษตรใน 23 รายการที่มีพันธะผูกพันตามข้อตกลงทางการเกษตร (Agreement on Agriculture) ปี 2538 ภายใต้กรอบองค์การค้าโลก (World Trade Organization - WTO) ที่รัฐบาลจะต้องดำเนินการเปิดเสรีก่อน โดยมีเงื่อนไขว่ารัฐบาลจะต้องลดภาษีการนำเข้า และลดการอุดหนุนทั้งในด้านการผลิตและการส่งออก มีผลทำให้ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ ต้องเผชิญกับภาวะความผันผวนของราคามาตลอดตั้งแต่ปี 2540- 2546 ราคาหอมหัวใหญ่เคยมีราคาสูงสุดกิโลกรัมละ 8.20 บาท เมื่อปี 2545 ราคาต่ำสุดเมื่อเปิดการค้าเสรีกับจีนกิโลกรัมละ 1.59 บาท (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2549)

ราคาผลผลิตตกต่ำ กลไกของรัฐเองที่ผ่านมาเมื่อเกษตรกรเผชิญกับปัญหาก็ไม่สามารถช่วยเหลือได้แม้ว่าจะมีคณะกรรมการความช่วยเหลือเกษตรกร (คชก.) ดังนั้นเกษตรกรจึงต้องออกมาชุมนุมประท้วงครั้งแล้วครั้งเล่าเพื่อให้มีการแก้ไขปัญหาราคาพืชผล ซึ่งราคาก็จะขึ้นลงเป็นบางปี บางปีก็อาจจะร่ำรวยมีเงินเป็นกอบเป็นกำ แต่บางปีอาจจะได้ไม่มากนัก แต่ก็พอถูไถอยู่ไปได้เป็นต้น แต่นับจากมีการเปิดการค้าเสรีกับจีน สถานการณ์ของกลุ่มผู้ปลูกหอมหัวใหญ่เปลี่ยนไปมาก ขณะที่เกษตรกรอยู่ในภาวะสับสนว่าจะทำอาชีพอะไร จะปลูกอะไรต่อไป (กรมส่งเสริมสหกรณ์และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2548)

ความสำคัญของปัญหา

จากกรณีการเร่งลดภาษีสินค้าผักผลไม้ไทย-จีน (Free Trade Area - FTA) ภายใต้กรอบการเปิดการค้าเสรี ล่วงหน้าของความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน (Early Harvest) ในสินค้าพิกัดศุลกากร 07 และ 08 คือผักผลไม้ มีผลให้ภาษีนำเข้าระหว่างไทย-จีน เป็น 0% นับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2546 ซึ่งตลอดช่วงเวลากว่า 1 ปีที่ผ่านมา มีการวิเคราะห์ถึงผลได้ ผลเสียในหลาย ๆ ด้าน บ้างก็ว่าไทยได้เปรียบ บ้างก็ว่าไทยเสียเปรียบ ล่าสุดมีการระบุชัดจากหลายหน่วยงานว่า การเปิดเขตการค้าเสรีไทย-จีน หรือเอฟทีเอ นั้น ไทยมีความเสียเปรียบในเกือบทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้นทุนสินค้าและระบบโลจิสติกที่สูงกว่าจีนหลายเท่าตัว ยิ่งไปกว่านั้น การเปิดเขตการค้าเสรีไทย-จีนคราวนี้ ไม่มีความเท่าเทียมกันในเรื่องมาตรการทางการค้า โดยแต่ละมณฑลของจีนมีมาตรการที่แตกต่างกัน เช่น แต่ละมณฑลของจีนเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มหรือ VAT ที่ร้อยละ 13 – 17 และการตรวจสอบสุขอนามัยสินค้าของไทยเข้าตลาดจีนจะเข้มงวด ขณะที่สินค้าจากจีนส่งเข้ามาขายในไทยกลับไม่เข้มงวดในเรื่องมาตรฐานสุขอนามัยมากเท่าใดนัก ทำให้สินค้าผักผลไม้ราคาถูกจากประเทศจีนไหลทะลักเข้าสู่ไทยอย่างมหาศาลและง่ายดายในเวลานี้

จะเห็นได้ว่าปัจจุบันการรุกเข้ามาของสินค้าผักและผลไม้จีนเริ่มเข้าสู่การครอบครองตลาดไทยเป็น ส่วนใหญ่แล้ว เนื่องจากมีข้อได้เปรียบทางด้านราคา ตัวเลขที่ยืนยันชัดเจนว่าประเทศไทยขาดดุลด้านการค้าพืชผักผลไม้อย่างเต็มประตู สัญญาณอันตรายที่จะเกิดกับเกษตรกรโดยทั่วไปค่อนข้างน่าเป็นห่วงในระยะยาว สินค้าที่ นำเข้าจากจีนหลายตัวคนไทยหันไปบริโภคมากกว่าผลผลิตที่คนไทยผลิตเอง ดังนั้น ประเทศไทยต้องเร่งปรับตัวเตรียมการป้องกัน ทั้งการทบทวนการใช้มาตรการด้านสุขอนามัยมาเป็นข้อกีดกันทางการค้า และตรวจสอบคุณภาพสินค้าที่จีนส่งออกอย่างเข้มงวดเช่นกัน เพราะอนาคตเมื่อเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีนเริ่มต้นขึ้น ประเทศไทยจะได้รับมือได้ทันท่วงที และป้องกันผลกระทบทางเศรษฐกิจที่จะกระทบต่อภาคการผลิต การเกษตร และการลงทุนของไทย ที่จะหลีกเลี่ยงการแข่งขันทางการตลาดจากจีนไม่ได้อย่างแน่นอน

ดังนั้นการเปิดเขตการค้าเสรีหรือ “เอฟทีเอ” อาจกล่าวได้ว่าประเทศไทยมีทั้งข้อได้เปรียบและเสียเปรียบ ที่ได้เปรียบคือ สามารถส่งสินค้าไปขายจีนได้มากขึ้น แต่ข้อเสียเปรียบคือ จีนก็ส่งสินค้ามาไทยในปริมาณมากมหาศาลเช่นกัน โดยเฉพาะสินค้าเกษตร ซึ่งพืชผักของจีนที่ส่งมาขายไทย ส่วนใหญ่เป็นพืชชนิดเดียวกับที่ไทยผลิตอยู่ รวมถึงพืชผักเมืองหนาวที่ปลูกบนพื้นที่สูง สิ่งนี้อาจทำให้เกิดผลกระทบต่อเกษตรกรไทยในระยะยาว

สาเหตุสำคัญที่ทำให้พืชผักเมืองหนาวจากจีนแถบมณฑลยูนนาน สามารถตีตลาดพืชผักบนที่สูงในภาคเหนือและของโครงการหลวงได้คือ เรื่องราคาที่ถูกกว่าหลายเท่า นอกจากนี้มณฑลยูนนาน มีจุดได้เปรียบประเทศไทยเรื่องพื้นที่และสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสำหรับการปลูกผักเมืองหนาว มีต้นทุนการผลิตต่ำ และมีแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์ อีกทั้งยังมีความสะดวกในเรื่องการขนส่งผักมายังประเทศไทย โดยการบรรทุกสินค้าลงเรือขนส่งจากเมืองเชียงรุ้งแล่นมาตามกระแสน้ำโขงเข้าสู่ท่าเรือเชียงแสน ใช้เวลาในการเดินทางเพียง 8 – 9 ชั่วโมง แต่ผลกระทบที่จะเกิดกับเกษตรกรโดยทั่วไปค่อนข้างน่าเป็นห่วงในระยะยาว ที่เห็นผลชัดคือเกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ในภาคเหนือและภาคอื่นๆ ของไทย ซึ่งขณะนี้คนไทยบริโภคหอมหัวใหญ่จากจีนมากกว่าหอมหัวใหญ่ที่คนไทยผลิตเอง ปัญหาดังกล่าว จึงมีผลต่อรายได้ของเกษตรกรเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยจึงต้องการทราบถึงผลกระทบด้านราคาและความแตกต่างทางด้านตลาดจากการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศไทยกับประเทศจีนศึกษาเฉพาะกรณีหอมหัวใหญ่ (กลุ่มศึกษาข้อตกลงเขตการค้าเสรีภาคประชาชน. “FTA WATCH”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.ftawath.org (9 พฤษภาคม 2549)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ในการวิจัยมีดังนี้

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การปลูกหอมหัวใหญ่ของเกษตรกรในอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อทราบถึงจำนวนพื้นที่เพาะปลูก

2. เพื่อศึกษาถึงผลกระทบด้านราคาและภาวะการตลาดของหอมหัวใหญ่ภายหลังจากการเปิดการค้าเสรีไทย - จีน (Free Trade Area : FTA) ของเกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ อำเภอแม่วางจังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวคาดว่าจะเป็นประโยชน์ ดังนี้

1. ทำให้ทราบถึงสถานการณ์การปลูกหอมหัวใหญ่ของเกษตรกรในอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่

2. ทำให้ทราบถึงผลกระทบทางด้านราคาภายหลังจากการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน (Free Trade Area : FTA) ที่มีต่อเกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ในอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่

3. ทำให้ทราบถึงปัญหาจากการปลูกหอมหัวใหญ่และแนวทางการแก้ไขปัญหาการปลูกหอมหัวใหญ่ภายหลังจากการเปิดการค้าเสรีไทย – จีน (Free Trade Area : FTA) ของสมาชิกสหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ในอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตพื้นที่และประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ ในอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนประชากรทั้งหมด 1,192 ครัวเรือน

2. ขอบเขตเนื้อหา

2.1 เพื่อศึกษาสถานการณ์การปลูกหอมหัวใหญ่ของเกษตรกรในอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาถึงจำนวนพื้นที่เพาะปลูก

2.2 เพื่อศึกษาถึงผลกระทบด้านราคาภายหลังจากการเปิดการค้าเสรีไทย - จีน (Free Trade Area : FTA) ของเกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ อำเภอแม่วางจังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาถึงภาวะด้านราคาและภาวะด้านการตลาด

3. ขอบเขตระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้สำหรับการศึกษาได้ดำเนินการในช่วง ปี 2548 - 2549

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

เกษตรกร หมายถึง หัวหน้าครอบครัวที่ปลูกหอมหัวใหญ่ในท้องที่อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานและเกี่ยวข้องกับการปลูกหอมหัวใหญ่หลักของครอบครัว

ลักษณะบางประการของเกษตรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ หมายถึง ลักษณะองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกษตรกรมีอยู่และได้รับ เช่น ภูมิหลังของเกษตรกร สภาพแวดล้อมทางด้านการปลูกหอมหัวใหญ่ ประสบการณ์ในการปลูกหอมหัวใหญ่หรือประกอบอาชีพการเกษตร วิธีการส่งเสริมและความสามารถในการรับรู้ของเกษตรกรในด้านต่างๆ

การรับรู้ข่าวสาร หมายถึง การติดต่อหรือการได้รับฟังข่าวสาร จากสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ ป้ายโฆษณา หนังสือพิมพ์ เอกสารตีพิมพ์ หรือจากการพูดคุยเกี่ยวกับการเกษตร โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับการเปิดเสรีทางการค้า

สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ หมายถึง สหกรณ์การเกษตรที่กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ได้รวมตัวกันจัดตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือกันในด้านการผลิต และการตลาดของหอมหัวใหญ่

สถานการณ์การปลูก หมายถึง สภาวะการเพาะปลูกหอมหัวใหญ่ของเกษตรกรอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ในปัจจุบันที่ได้มีการศึกษาวิจัยเก็บข้อมูล

ผลกระทบด้านราคา หมายถึง การที่ปัจจัยต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการเพาะปลูก ต้นทุนการเพาะปลูก การที่หอมหัวใหญ่จีนเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทยมากขึ้นจะส่งผลให้ราคาของหอมหัวใหญ่ไทยลดลงในด้านราคา

การปรับตัวและแก้ไขปัญหา หมายถึง การที่เกษตรกรพัฒนาหาทางออกเพื่อเอาตัวรอดจากผลกระทบราคาหอมหัวใหญ่ตกต่ำในปัจจุบัน

การเปิดการค้าเสรีไทย-จีน (Free Trade Area : FTA) หมายถึง ข้อตกลงระหว่างไทยกับจีน ในการทำความตกลงเขตการค้าเสรีไทยจีน (FTA) ให้มีการเร่งลดภาษีผักและผลไม้ระหว่างกัน ส่งผลให้มีการลดภาษีสินค้าผักและผลไม้เหลือ 0% ทันที ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2546 โดยสินค้าที่จะมีการลดภาษี ครอบคลุมสินค้าผักและผลไม้ทุกรายการตามพิกัดศุลกากรตอนที่ 07-08 พิกัด 6 หลัก รวมทั้งหมด 116 รายการ ซึ่งมีสินค้าที่สำคัญได้แก่ พืชผักสดแช่เย็นทุกชนิด มันเส้น มันอัดเม็ด หอมกระเทียม มันสำปะหลัง มันฝรั่ง ถั่วต่างๆ ผลไม้สดหรือแห้ง เช่น ลำไย ทุเรียน เงาะ กล้วย และแอปเปิ้ล สำหรับผักและผลไม้ที่ไทยมีการ ส่งออกไปยังประเทศจีน ได้แก่ มันสำปะหลัง ลำไยแห้ง ลำไยสด ทุเรียนสด และส้มโอ ส่วนสินค้าผักและผลไม้ที่ไทยนำเข้าจากจีนที่สำคัญ ได้แก่ แอปเปิ้ล ลูกแพร์ ควินซ์ แคร์รอต เห็ด และมันฝรั่ง เป็นต้น

องค์การค้าโลก (World Trade Organization : WTO) หมายถึง องค์การในการเจรจาลดอุปสรรคและข้อกีดกันทางการค้า และจัดทำกฎระเบียบการค้าระหว่างประเทศ เพื่อสนับสนุนให้การค้าโลกมีความเสรียิ่งขึ้น บนพื้นฐานของการแข่งขันที่เท่าเทียมกัน และเป็นเวทีในการยุติข้อพิพาททางการค้าระหว่างประเทศสมาชิก ซึ่งเป็นกลไกตรวจสอบและทบทวนนโยบายการค้าของประเทศสมาชิก

ระบบโลจิสติค (Logistic) หมายถึง การจัดลำเลียงสินค้าเพื่อให้เกิดค่าใช้จ่ายโดยรวมในการกระจายสินค้าต่ำที่สุด หรือหมายถึงเป็นกระบวนการในการจัดการวางแผนจัดสายงานและควบคุมกิจกรรมทั้งในส่วนที่มีการเคลื่อนย้ายและไม่มีการเคลื่อนย้ายในการอำนวยความสะดวกของกระบวนการไหลของสินค้าตั้งแต่จุดเริ่มจัดหาวัตถุดิบไปจนถึงที่มีการบริโภค

บทที่ 2
การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง

"หอมหัวใหญ่" เป็นพืชผักที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจพืชหนึ่งในโลก มีการใช้บริโภคสดกับผักสลัด ประกอบอาหาร และใช้แปรรูปในโรงงานอุตสาหกรรมได้แก่ อบแห้ง ดองน้ำส้ม และใช้เป็นส่วนประกอบในปลากระป๋อง เป็นต้น สำหรับประเทศไทยมีการปลูกหอมหัวใหญ่และให้ผลผลิตได้เพียง 1 ครั้ง ในรอบปี โดยจะเริ่มมีการเก็บเกี่ยวผลผลิตตั้งแต่เดือนธันวาคม-เมษายน หลังจากนั้นจะเก็บรักษาผลผลิตตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงตุลาคมไว้ใช้บริโภคจนถึงฤดูปลูกใหม่ ถ้าหอมหัวใหญ่ภายนอกประเทศมีต้นทุนการผลิตต่ำ และมีการลักลอบนำเมล็ดพันธุ์มาปลูกทำให้มีปริมาณหอมหัวใหญ่ในท้องตลาดมาก ก็จะเกิดภาวะราคาตกต่ำก่อความเดือดร้อนให้แก่เกษตรกร ในปัจจุบันได้มีการทำเป้าหมายการผลิตเป็นรายปี เพื่อให้พื้นที่ปลูกมีปริมาณเหมาะสมและสามารถควบคุมคุณภาพผลผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการบริโภคช่วยให้เกษตรกรขายผลผลิตได้ในราคาดี แหล่งผลิตที่สำคัญได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรีและจังหวัดเชียงใหม่ซึ่ง มีสภาพอากาสและสิ่งแวดล้อมเหมาะสมใน การผลิตหอมหัวใหญ่ แต่การที่จะผลิตหอมหัวใหญ่ให้ได้ปริมาณและคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด ต้องมีการปฏิบัติ ตามคำแนะนำทางวิชาการ ดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และขอคำแนะนำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องเพื่อการปลูก หอมหัวใหญ่ให้ได้คุณภาพดี

ดังนั้น การศึกษาถึงผลกระทบทางด้านราคาและตลาดจากการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน จึงเป็นเรื่องที่ควรให้ความสนใจในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยซึ่งมีดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับ "หอมหัวใหญ่"
2. พื้นที่เพาะปลูก "หอมหัวใหญ่" ในจังหวัดเชียงใหม่
3. ปีเพาะปลูก 2547/48 (ปี 2548)
4. สถิติการผลิตหอมหัวใหญ่
5. การทำเขตการค้าเสรี (Free Trade Area : FTA)
6. การค้าเสรีไทย-จีน
7. ระเบียบและหลักเกณฑ์การนำเข้า "หอมหัวใหญ่"
8. ปัญหาราคาหอมหัวใหญ่จากการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน
9. ผลของการเปิดเสรีการค้าผักผลไม้ระหว่างไทยกับจีน
10. ข้อมูลพื้นฐานของอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่

11. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

12. กรอบแนวความคิด

ข้อมูลเกี่ยวกับ "หอมหัวใหญ่"

หอมจีน หรือ หอมหัวใหญ่

สำนักงาน เศรษฐกิจการเกษตร (2549) หอมจีน หรือ หอมหัวใหญ่ มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า AIlium cepa Linn . ภาษาอังกฤษเรียก Onion เดิมเป็นพืชพื้นเมืองของทวีปเอเชียตะวันตก เป็นพืชล้มลุกมีหัว อายุยืนได้ถึง 2 ปี มีลักษณะต้น ใบ และหัวใต้ดินคล้ายกับหอมบั่วแต่ขนาดใหญ่กว่า ในหัวหอมชนิดนี้มีน้ำมันหอม (Onion Oil) ซึ่งเป็นน้ำมันหอมระเหยที่มีปริมาณน้อย มีรสประกอบกำมะถันเป็นสารหลักแต่เป็นสารไม่มีกลิ่น สารที่ทำให้เกิดกลิ่นที่สำคัญ เช่น MeThyIpropyI disuIFide MethyIpropyI TrisuI Fide DipropyI TrisuIFide และยังมีสารอื่นๆ อีกหลายชนิดคล้ายกับหอมหัวเล็ก เนื่องจากหอมหัวใหญ่ เป็นพืชที่เข้ามาในพื้นบ้านภายหลังการปรุงอาหารพื้นบ้านแบบดั้งเดิมจริงๆ จึงไม่พบว่ามีการใช้หัวหอมชนิดนี้ ปัจจุบันมักพบว่าหอมหัวใหญ่ใช้ปรุงอาหารประเภทผัด ยำบางชนิด หรือ อาหารเลียนแบบอาหารฝรั่งส่วนสรรพคุณด้านสมุนไพร กล่าวกันว่าใช้เป็นยาขับลม ขับปัสสาวะ บำรุงธาตุ ขับพยาธิและแก้อาการเกร็ง

พันธุ์

เกษตรกรนิยมใช้พันธุ์กราเน็กซ์ ซึ่งเป็นพันธุ์ดั้งเดิมที่นำมาจากประเทศสหรัฐอเมริกา หัวมีลักษณะค่อนข้างกลม คอเล็ก เปลือกสีน้ำตาลปนเหลือง เนื้อมีสีขาว อายุการเก็บเกี่ยวประมาณ 150 วัน นับตั้งแต่วันเพาะเมล็ด การปลูกหอมหัวใหญ่สามารถทำได้หลายวิธี เช่น หยอดเมล็ดในแปลงปลูกโดยตรง และเพาะกล้าปลูก สำหรับในประเทศไทยนิยมเพาะกล้าแล้วย้ายปลูก

การเพาะกล้า

1. การเตรียมเมล็ดพันธุ์

การเพาะหอมหัวใหญ่ในพื้นที่ 1 ไร่ จะต้องใช้เมล็ดพันธุ์ 1 ปอนด์ หรือประมาณ 454 กรัม โดยนำเมล็ดพันธุ์หอมหัวใหญ่แช่น้ำค้างคืนไว้ 1 คืน เพื่อให้เมล็ดพันธุ์งอกอย่างสม่ำเสมอ แล้วนำมาคลุกด้วยสารป้องกันกำจัดโรคแมลง ทิ้งให้หมาดแล้วนำไปหว่านในแปลงเพาะ

2. การเตรียมแปลงเพาะกล้า

ให้เลือกพื้นที่ที่ทำแปลงกล้าใกล้บริเวณที่มีแหล่งน้ำ ไม่มีน้ำขัง แปลงกล้านี้จะต้องเตรียมให้ดีกว่าแปลงกล้าพืชผักอื่น ๆ เพราะกล้าหอมหัวใหญ่จะต้องอยู่ในแปลงนาน 40-45 วัน จึงจะย้ายปลูกได้ กำจัดวัชพืชออกให้หมด ย่อยดินให้ละเอียด ตากดินไว้ 7-10 วัน ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ได้แก่ ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก อัตรา 1-2 ตัน/ไร่ ปุ๋ยเคมี สูตร 15-15-15 อัตรา 30 กก./ไร่ แล้วคลุกเคล้าดินกับปุ๋ย ให้เข้ากัน ปรับและเกลี่ยดินในแปลงให้เรียบ

3. การเพาะกล้าและดูแลรักษา

โรยเมล็ดให้เป็นแถวตามความกว้างของแปลง หรือตามแนวขวางบนแปลงเพาะ แต่ละแถวห่างกัน 10 เซนติเมตร แล้วหยอดเมล็ดลงในร่องที่ทำไว้ ให้เมล็ดในแต่ละแถวห่างกันประมาณ 1-2 เซนติเมตร เพื่อไม่ให้ต้นกล้าขึ้นแน่นและแย่งอาหารกัน จากนั้นกลบด้วยดินหนา 1 เซนติเมตร ควรฉีดสารป้องกันกำจัดวัชพืช เช่น อะลาคลอร์ หรือโกล 2 อี เป็นต้น หลังจากนั้นใช้ฟางหรือหญ้าแห้งที่สะอาดคลุมแปลง รดน้ำพอชุ่ม แต่อย่าให้แฉะ วันต่อไปต้องรดน้ำให้ชุ่มอยู่เสมอ เมล็ดจะงอกภายใน 4-5 วัน

หลังจากทำการเพาะกล้าหอมหัวใหญ่แล้ว ควรทำหลังคาผ้าหรือพลาสติกคลุมแปลงเพาะเพื่อช่วยรักษาดินให้ชุ่มชื้นพอเหมาะและเพื่อป้อง กันแสงแดดและฝนด้วย โดยใช้ไม้ไผ่เหลาดัดโค้งทำเป็นโครงหลังคาแล้วคลุมทับด้วยผ้าดิบหรือผ้า พลาสติกแล้วขึงให้ตึง เมื่อกล้าอายุได้ 2-3 วัน ให้ดึงเศษฟางหรือหญ้าแห้งที่คลุมออกให้เหลือ บาง ๆ และเปิดผ้าคลุมแปลงให้กล้าได้รับแสงอาทิตย์โดยปฏิบัติดังนี้

สัปดาห์แรก เปิดช่วงเช้า 6.00-9.00 น.บ่าย 16.00-18.00 น.

สัปดาห์ที่ 2 เปิดช่วงเช้า 6.00-10.00 น.บ่าย 15.00-18.00 น.

สัปดาห์ที่ 3 เปิดช่วงเช้า 6.00-11.00 น.บ่าย 15.00-18.00 น.

หลังจากนี้ไปเปิดผ้าคลุมตลอดวัน จะปิดก็ต่อเมื่อฝนตกหนักเท่านั้น

การเตรียมแปลงปลูก

หอมหัวใหญ่เป็นพืชผักประเภทลงหัว ฉะนั้นดินที่จะปลูกหอมหัวใหญ่ควรเป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย ควรไถพลิกดินตากแดดไว้อย่างน้อย 7 วัน และใส่ปุ๋ยอินทรีย์อย่างน้อย 2 ตันต่อไร่ และใส่ปุ๋ยเคมีสูตรที่มีฟอสเฟตสูง หรือ 15-15-15 ในอัตรา 50 กิโลกรัม/ไร่ รองพื้นคลุกเคล้าไปกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ขนาดของแปลงควรกว้างประมาณ 1-1.20 เมตร

1. ระยะปลูก

ระยะปลูกที่เหมาะสม คือ ใช้ระยะระหว่างต้น 10-15 เซนติเมตร ระยะระหว่างแถว 15-20 เซนติเมตร

2. การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูของหอมหัวใหญ่

2.1 การใช้น้ำปูนใสรดต้นกล้าหอมหัวใหญ่จะช่วยป้องกันโรคกล้าเน่าตายโดยใช้ปูนขาว 1 ถุง ซึ่งหนักประมาณ 5 กิโลกรัม ละลายในน้ำประมาณ 60 ลิตร กวนให้เข้ากัน ทิ้งไว้ 1 คืน รุ่งเช้าปูนขาวจะนอนก้นตักเอาเฉพาะส่วนเป็นน้ำใสมา 1 ส่วน นำไปผสมกับน้ำอีก 5 ส่วน แล้วนำไปใช้รดกล้าทุก 7 วัน เพื่อป้องกันต้นกล้าเน่า

2.2 ใช้สารป้องกันกำจัดเชื้อราผสมน้ำตามอัตราที่ใช้ปฏิบัติตามฉลาก - ใช้ฉีดพ่นต้นกล้าในช่วงหลังย้ายกล้าแล้วจนถึงระยะใกล้เก็บเกี่ยว เพื่อป้องกันโรคแอนแทรคโนส ซึ่งเป็นโรคที่ระบาดในช่วงฤดูฝนและความชื้นสูง

2.3 ใช้เชื้อไวรัส ฉีดพ่นเพื่อป้องกันกำจัดหนอนหลอดหอม

3. การใส่ปุ๋ย

การปลูกหอมหัวใหญ่ในช่วงนอกฤดูซึ่งตรงกับช่วงฤดูฝนของบ้านเรา ซึ่งฝนจะตกชุกในช่วงดังกล่าว การให้เฉพาะปุ๋ยสูตร 15-15-15 อย่างเดียวไม่เพียงพอ เกษตรกรผู้จัดทำแปลงควรให้ปุ๋ยยูเรียเสริมด้วย เพื่อเร่งการ เจริญเติบโตของหอมหัวใหญ่ โดยใส่ปุ๋ยหลังจากที่หอมหัวใหญ่มีอายุ 60-65 วัน นับจากวันเพาะกล้า อัตรา 25 กก./ไร่ และ ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อีก 2 ครั้ง ครั้งละ 30 กก./ไร่ครั้งแรกเมื่อหอมหัวใหญ่มีอายุ 80-85 วัน และครั้งที่สองเมื่อหอมหัวใหญ่มีอายุ 95-100 วัน

4. การย้ายกล้าปลูก

การย้ายกล้าปลูกควรย้ายกล้าปลูกในขณะที่แดดยังอ่อนอยู่หรือในช่วงเวลาประมาณ 16.00-18.00 น. จะเป็นเวลาที่เหมาะสมที่สุด กล้าที่ใช้ต้องแข็งแรงสมบูรณ์ และต้นกล้าควรมีอายุประมาณ 45 วัน หลังจากเพาะกล้า เพราะถ้ากล้าอายุเกิน 45 วันไปแล้วจะเริ่มลงหัว การขุดต้นกล้าต้องระมัดระวังอย่าให้รากขาดเพราะจะทำให้หอมหัวใหญ่ชะงักการเจริญเติบโต แช่ต้นกล้าในสารป้องกันกำจัดเชื้อราซึ่งผสมไว้ให้เข้มข้นกว่าฉีดในแปลง 1 เท่าตัว เพื่อป้องกันโรคเข้าทำลายตามรอยแผลของโคนหัวหอมจากนั้นจึงนำกล้ามาปลูกหลุมละ 1 ต้น กดดินรอบ ๆ ต้นให้แน่น รดน้ำแต่พอชุ่มอย่าให้แฉะในการเลือกกล้าย้ายปลูกนี้ควรเลือกกล้าที่มีขนาดเดียวกัน หากเอากล้าขนาดเล็กและใหญ่ปลูกปนกัน ต้นกล้าจะโตไม่ทันกัน ทำให้ไม่สะดวกในการเก็บเกี่ยว ควรใช้ฟางคลุมแปลงภายหลังจากย้ายปลูกไปแล้ว เพื่อช่วยเก็บรักษาความชื้นในดินและช่วยป้องกันไม่ให้ดินจับตัวกันแน่น แต่ควรคลุมแปลงให้บาง ๆ เพื่อต้นหอมจะได้แทงใบขึ้นได้ง่าย

5. การให้น้ำ

การให้น้ำกล้าหอมหัวใหญ่ที่ย้ายลงปลูกในแปลงใหญ่โดยปกติจะให้น้ำวันเว้นวันและหลังจากตั้งตัวได้แล้วให้น้ำ 3-5 วันต่อครั้ง แต่ทั้งนี้ให้ดูความชื้นของดินประกอบไปด้วย การให้น้ำสามารถทำได้หลายวิธีคือใช้สายยางรด ใช้สปริงเกอร์ หรือปล่อยน้ำเข้าตามร่องแบบการให้น้ำ

พืชไร่แต่ต้องจัดระบบการระบายน้ำให้ดีอย่าให้ขังแฉะ เพราะถ้าน้ำขังแฉะมากเกินไปจะทำให้หอมหัวใหญ่เน่าได้ง่าย และเมื่อสังเกตเห็นว่าดินเริ่มแห้งจึงเริ่มให้น้ำสำหรับแปลงที่ใช้ฟางคลุมอยู่แล้วอาจจะให้น้ำเพียงสัปดาห์ ละครั้งก็ได้ วิะการที่ให้น้ำดีที่สุดคือปล่อยน้ำให้เข้าตามร่อง เพื่อให้น้ำซึมเข้าแปลงอย่างเพียงพอ แล้วจึงระบายน้ำออกอย่าให้ขังแฉะและจะลดปัญหาการระบาดของโรคได้

6. การเก็บเกี่ยว

ควรเก็บเกี่ยวหอมหัวใหญ่ที่แก่จัด อายุประมาณ 150 วัน นับจากวันเพาะเมล็ด หรือสังเกตว่าเมื่อหอมหัวใหญ่เริ่มแก่ซึ่งใบจะเริ่มถ่างออก ทั้งสองด้าน ใบหอมหัวใหญ่เปลี่ยนเป็นสีเขียวปนเทา และเริ่มมีสีเหลืองสีของเปลือกหุ้มหัวเป็นสีน้ำตาล แสดงว่าหอมหัวใหญ่เริ่มแก่จัดสามารถทำการเก็บเกี่ยวได้ เหตุที่ต้องเก็บหอมหัวใหญ่มีอายุแก่จัดนั้นเพราะจะทำให้สามารถเก็บรักษาได้นาน รากจะไม่งอก และมีการแทงยอดขึ้นมาเร็วกว่าปกติ

7. การพรวนดินและกำจัดวัชพืช

วัชพืชนับว่าเป็นศัตรูที่สำคัญต่อผลผลิตและคุณภาพของหอมหัวใหญ่ เพราะถ้าปล่อยให้วัชพืชเจริญเติบโตแล้ว จะมาแย่งอาหารของหอมหัวใหญ่ ดังนั้นในขณะที่หอมหัวใหญ่ยังมีขนาดลำต้นเล็กอยู่ ควรพรวนดินประมาณ 1-2 ครั้ง เพื่อกำจัดหญ้าและวัชพืชอื่นที่ไม่ต้องการออกไป และเมื่อหอมหัวใหญ่มีอายุ 70 วันไปแล้ว ควรหยุดพรวนดินเพราะรากของหอมหัวใหญ่จะแผ่เต็มแปลง การพรวนดินระวังอย่าให้บริเวณลำต้นหอมหัวใหญ่เป็นแผล ซึ่งจะเป็นช่องทางให้โรคเข้าไปทำลาย และจะทำให้หอมหัวใหญ่เน่าได้ นอกจากนี้หากเกษตรกรมีการใช้ฟางหรือหญ้าแห้งคลุมแปลง จะช่วยป้องกันกำจัดวัชพืชได้เป็นอย่างดี

8. วิธีการเก็บเกี่ยว

เมื่อหอมหัวใหญ่มีอายุประมาณ 150 วัน ใช้จอบหรือเสียมขุดลงไปลึกกว่าระดับของหัวหอมเล็กน้อย หรือถ้าหัวลอยอยู่ก็สามารถถอนขึ้นมาได้เมื่อถอนขึ้นมาแล้วควรนำมามัดจุกไว้และผึ่งในที่ร่มให้แห้งสนิท

9. การปฏิบัติการเก็บเกี่ยว

เมื่อถอนขึ้นมาแล้ว ควรนำมามัดจุกไว้ ผึ่งในที่ร่มให้แห้งสนิท ไม่ควรตัดต้นหอมหัวใหญ่ขณะที่ต้นและใบยังสดอยู่เด็ดขาด เพราะจะทำให้เชื้อโรคเข้าทางแผลได้ ควรตัดต้นหอมเมื่อใบและต้นหอมหัวใหญ่แห้งดีแล้ว โดยตัดตรงคอหอมให้สูงจากหัวประมาณ 2-3 เซนติเมตร ส่วนการตัดรากนั้นควรตัดให้ชิดกับหัวเมื่อรากแห้งแล้ว และนำมาคัดขนาดตามเส้นผ่าศูนย์กลางของหัวเป็นประเภท ๆ ไป ควรคัดหอมที่เน่าและหอมแฝดออก เพราะหอมประเภท

นี้เมื่อนำไปจำหน่ายจะไม่ได้ราคาสำหรับหอมหัวใหญ่ที่จะต้องแขวนเก็บไว้นั้น ควรเก็บไว้ในชายคาบ้านหรือโรงเรือนที่มีอากาศถ่ายเทได้ดี

10. โรคที่สำคัญของหอมหัวใหญ่

10.1 โรคแอนแทรคโนสหรือโรคหอมเลื้อย

สาเหตุ เกิดจากเชื้อรา

ลักษณะอาการ เชื้อราจะสามารถเข้าทำลายได้ทุกส่วนของพืช เช่น ที่ใบ คอ หรือส่วนหัว ทำให้เกิดเป็นแผล ซึ่งเนื้อแผลเป็นแอ่งต่ำกว่าระดับผิวปกติเล็กน้อย บนแผลมีสปอร์ของเชื้อราเป็นหยดของเหลวสีส้มอมชมพู ซึ่งเมื่อแห้งแล้วจะเป็นตุ่มสีดำเล็ก ๆ เรียงเป็นวงรีซ้อนกันหลายชั้น โรคนี้ทำให้ใบเน่าเสียหาย ต้มหอมแคระแกรน ใบบิดโค้งงอ หัวลีบยาว เลื้อย ไม่ลงหัว ระบบรากสั้น ทำให้ต้นหอมเน่าเสียหายในแปลงปลูก เก็บเกี่ยวไม่ได้ หรือไปเน่าเสียในช่วงเก็บรักษา มักจะพบระบาดรุนแรงในฤดูฝน หรือภายหลังฝนตกในฤดูหนาว ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความเสียหาย50-100%

การป้องกันกำจัด

1 ก่อนปลูกหอมหัวใหญ่ทุกครั้งควรปรับปรุงดินด้วยการใส่ปูนขาวและปุ๋ยคอก เพื่อฟื้นฟูสภาพของดินให้ดีขึ้น ปูนขาวควรใส่ก่อนปลูก 1-2 สัปดาห์

2 ควรเก็บชิ้นส่วนของพืชที่เป็นโรคไปเผาทำลายทุกครั้ง เพื่อลดแหล่งแพร่กระจายของโรค พ่นด้วยสารป้องกันกำจัดโรคพืชจำพวกคาร์เบนดาซิม หรือแมนโคเซ็บ ประมาณ 3-5 วัน/ครั้ง ถ้าระบาดรุนแรงพ่นด้วยสารโปรคลอราส แมงกานีส 3-5 วัน/ครั้ง พ่นสัก 2-3 ครั้ง จนโรคเบาบางลง แล้วพ่นสลับด้วยคาร์เบนดาซิมหรือแมนโคเซบ เพราะถ้าพ่นด้วยโปรคลอราสแมงกานีสอย่างเดียวเป็นเวลานาน จะทำให้เกิดการดื้อยาได้

10.2 โรคใบไหม้

สาเหตุ เกิดจากเชื้อบักเตรี

ลักษณะอาการ ใบหอมจะเป็นแผลฉ่ำน้ำ ซึ่งในตอนเช้าตรู่จะพบหยดน้ำเล็ก ๆ เกาะอยู่บนแผล แผลนี้จะแห้งเมื่อถูกแสดงแดดตอนสาย แผลบนใบเป็นรูปรี หัวท้ายแหลม เนื้อเยื่อตรงกลางโปร่งใส มีขอบแผลฉ่ำน้ำ ถ้าเป็นมากแผลจะมีขนาดใหญ่ ทำให้ใบหักพับลง แล้วใบหอมทั้งใบจะเหี่ยวมีสีเขียวอมเทาเหมือนถูกน้ำร้อนลวก ต่อมาเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลแห้งตายในที่สุด

การป้องกันกำจัด

พ่นป้องกันด้วยสารพวกคาโนรอน อัตราตามฉลากทุก 7-10 วัน ถ้าระบาดมากให้พ่นทุก 3-5 วัน รดแปลงกล้าด้วยน้ำปูนใสจะช่วยให้กล้าแข็งแรงทนทานต่อโรค

10.3 โรคใบจุดสีม่วง

สาเหตุ เกิดจากเชื้อรา

ลักษณะอาการ อาการเริ่มแรกใบหอมจะเป็นจุดขาวเล็ก ๆ ต่อมากลายเป็นแผลใหญ่รูปไข่ สีน้ำตาลปนม่วง ซึ่งมีสปอร์สีดำเป็นผงละเอียดอยู่บนแผล ขอบแผลมีสีเหลืองขนาดของแผลไม่แน่นอน ใบที่เป็นแผลจะมีปลายใบแห้ง ระบาดมากในฤดูหนาว การป้องกันกำจัด

1 ปรับปรุงดินด้วยปูนขาวและปุ๋ยอินทรีย์

2 พ่นยาป้องกันกำจัดพวกเดอโรซาน บาวีสติน แมนเซทดี อย่างใดอย่างหนึ่ง

3 ถ้าการระบาดรุนแรงควรใช้รอฟรัลฉีดพ่น โดยใช้อัตราตามฉลากไม่ควรใช้ติดต่อกันนาน ควรใช้สลับกับพวกเดอโรซาน บาวีสติน จะได้ผลดี

10.4 โรคเน่าคอดิน

สาเหตุ เกิดจากเชื้อรา

ลักษณะอาการ ต้นกล้ามีปลายใบแห้งและยุบตายเป็นหย่อม ๆ ถอนดูพบว่าบริเวณรากจะเน่าและมีสีน้ำตาลที่โคนต้น บริเวณคอดินมีรอยช้ำสีน้ำตาลเปนจุดเล็ก ๆ ก่อน ต่อมารอยช้ำจะเพิ่มขนาดจนเต็มรอบโคนต้น ทำให้ต้นกล้าหักพับแล้วแห้งตาย

การป้องกันกำจัด

1 คลุกเมล็ดหอมก่อนปลูกด้วยยาคลุกเมล็ด เช่น เอพรอน 35 หรือไดเทน เอ็ม 45 (ชนิดสีแดง)

2 หว่านเมล็ดให้บาง ๆ จะทำให้ต้นกล้าไม่ขึ้นแน่นเกินไป และอย่ารดน้ำแฉะเกินไป

3 ถ้าโรคเริ่มระบาดให้ใช้สารพวกพีซีเอ็นบี เทอราคลอร์ พรีวิเคอร์เอ็นอย่างใดอย่างหนึ่ง อัตราส่วนตามฉลาก หลังจากนั้นใช้น้ำปูนใสรดแปลงกล้าทุกวัน

10.5 โรคราดำ

สาเหตุ เกิดจากเชื้อรา

ลักษณะอาการ จะพบโรคนี้ในโรงเก็บเพราะหอมที่เก็บเกี่ยวเมื่อเก็บไว้ในที่ ๆ อากาศชื้นมักจะมีราสีดำเป็นก้อนใหญ่ ขึ้นระหว่างกาบหัวหรือระหว่างกลีบของหัวหอมเส้นใยรามีหัวสีดำ ซึ่งจะฟุ้งกระจายได้ง่าย เมื่อมีการกระทบกระเทือนเนื้อเยื่อที่ขึ้นราจะเน่าเปื่อยกินลึกเข้าไปทีละน้อย และขยายวงกว้างออกไปไม่มีขอบเขตจำกัด ส่วนมากเชื้อราจะเจริญเข้าไปทางแผลที่เกิดจากการตัดใบ ซึ่งยังไม่แห้งสนิท (เพราะเก็บก่อนแก่จัด) เป็นช่องทางให้โรคเข้าทำลายได้ง่าย หอมหัวใหญ่ที่เป็นโรคจะเน่าเสียหาย และระบาดลุกลามในระหว่างการเก็บรักษาและจำหน่าย

11. แมลงศัตรูที่สำคัญของหอมหัวใหญ่

11.1 เพลี้ยไฟ

เป็นแมลงศัตรหอมที่มีขนาดเล็ก ลำตัวยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร สีน้ำตาลอ่อนถึงเข้ม ตัวแก่มีปีก เป็นแมลงที่นับว่าจะมีความสำคัญมากขึ้น แผลที่เกิดจากการทำลายของเพลี้ยไฟมักจะเป็นช่องทางให้เกิดโรคราสีม่วงเข้าทำลายได้ เพลี้ยไฟมักจะระบาดช่วงท้ายของการปลูกประมาณเดือนกุมภาพันธ์-เมษายน

การป้องกันกำจัด

ควรตรวจแปลงบ่อย ๆ ถ้าพบเพลี้ยไฟมากให้ใช้ยากลุ่มโมโนโครโตฟอส เช่น นูวาครอน อโซดริน หรือมีทามิโดฟอส เช่น ทามารอนโมนิเตอร์ ในแหล่งที่ใช้สารเคมีกำจัดเพลี้ยไฟมานาน สำหรับแหล่งที่ยังมีการใช้สารเคมีไม่มาก ควรใช้พอสซ์ฉีดพ่นจะได้ผลดี สำหรับอัตราใช้ตามฉลากที่กำหนด ควรผสมสารเคมีกำจัดโรคราสีม่วงในการพ่นแต่ละครั้ง เพื่อป้องกันโรคราสีม่วงระบาดด้วย

11.2 หนอนกระทู้หอม

หนอนกระทู้หอมเป็นหนอนที่มีลักษณะลำตัวอ้วน หนังลำตัวเรียบตามปกติแล้วมีหลายสี ตั้งแต่เขียวอ่อน เทา หรือน้ำตาล สังเกตดูด้านข้างจะมีแถบสีขาวข้างละแถบพาดตามยาวของลำตัวหนอนกระทู้หอมจะเข้าทำลายโดยกัดกินใบยอด กาบใบ นอกจากนั้นยังมีพืชอาหารที่สำคัญกว่า 20 ชนิด

การป้องกันกำจัด

ต้องเข้าใจอุปนิสัยของหนอนกระทู้หอมให้ดีพอ คือหนอนนี้จะออกมากัดกินใบหอมในเวลากลางคืนจนถึงเช้า ส่วนตอนกลางวันหนอนจะหลบแดดอยู่ใต้วัสดุคลุมดิน ดังนั้นการใช้สารฆ่าแมลงที่ได้ผล เช่น สารไพรีทรอยด์ ออร์แกนโนฟอสเฟต หรือคลอไพรีฟอส ซึ่งจะออกฤทธิ์ถูกตัวตาย ควรจะพ่นในช่วงเวลาเย็นหรืออุณหภูมิสูงไม่เกิน 28-30C จะได้ผลดีมาก

1 ควรหลีกเลี่ยงการปลูกพืชซ้ำและพืชอาหารที่หนอนชอบ จะป้องกันการระบาดได้ดี

2 ควรใช้สารที่มีพิษตกค้างค่อนข้างสั้น และเลือกซื้อจากบริษัท หรือร้านค้าที่เชื่อถือได้ จะทำให้การป้องกันกำจัดได้ผลดี

3 การใช้เชื้อจุลินทรีย์ เอ็น พี วี (NPV) ของหนอนกระทู้หอมเป็นที่ยอมรับว่าปลอดภัยและได้ผล นอกจากนั้นแล้วยังมีการใช้สารสะเดาในการป้องกันกำขัดได้ผลเช่นกัน ซึ่งสามารถขอรายละเอียดเพิ่มเติมได้จากหน่วยป้องกันกำจัดศัตรูพืช (ชุมนุมสหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่แห่งประเทศไทยจำกัด, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2549)

พื้นที่เพาะปลูก "หอมหัวใหญ่" ในจังหวัดเชียงใหม่

การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่

มีพื้นที่ถือครองการเกษตร 1,337,658 ไร่ จากพื้นที่จังหวัดรวม 12,566,911 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 10.64 ของพื้นที่จังหวัด พื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นเนื้อที่ทำนา 655,518ไร่ หรือร้อยละ 49 รองลงมาเป็นเนื้อที่ปลูกพืชผักและไม้ยืนต้น 288,992 ไร่ หรือร้อยละ 21.60 และเนื้อที่ปลูกพืชไร่ 180,210 ไร่ หรือร้อยละ 13.47 เป็นหลัก

แหล่งผลิตหอมหัวใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่ที่สำคัญได้แก่ อำเภอสันป่าตอง อำเภอฝาง และอำเภอแม่วาง ในปีการเพาะปลูก 2547/48 จังหวัดเชียงใหม่มีพื้นที่ปลูกหอมหัวใหญ่ทั้งสิ้น 17,270 ไร่ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 13.59 แต่ผลผลิตกลับลดลงจากปีก่อนร้อยละ 8.63 เป็น 61,697 ตัน คิดเป็นผลผลิตเฉลี่ย 3,573 กิโลกรัมต่อไร่ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2549)

หอมหัวใหญ่ ปีเพาะปลูก 2547/48 (ปี 2548)

สถานการณ์การผลิต

การผลิตหอมหัวใหญ่ ปี 2548 คาดว่าเนื้อที่เพาะปลูกในปี 2548 ลดลงจากปีที่แล้ว เนื่องจากในปี 2547 สภาพภูมิอากาศเอื้ออำนวยต่อการผลิตหอมหัวใหญ่ ผลผลิตค่อนข้างสมบูรณ์ และมีปริมาณมาก ส่งผลให้ราคาที่เกษตรกรขายได้อยู่ในเกณฑ์ต่ำ เฉลี่ย 2.77 บาท/กิโลกรัม ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนการผลิตแล้วทำให้เกษตรกรมีรายได้ไม่คุ้มทุน จากสาเหตุดังกล่าวรัฐจึงมีนโยบายให้เกษตรกรลดพื้นที่ปลูก โดยให้เกษตรกรปลูกพืชผักอื่นทดแทนที่ให้ผลตอบแทนดีกว่า เช่น ข้าวโพดฝักอ่อน สำหรับผลผลิตต่อไร่ คาดว่าลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่แล้ว ซึ่งในปีที่ผ่านมาราคาที่เกษตรกรขายได้อยู่ในเกณฑ์ต่ำ จึงไม่จูงใจให้เกษตรกรดูแลรักษา ในขณะเดียวกัน ปีที่แล้วสภาพอากาศเอื้ออำนวยต่อหอมหัวใหญ่ค่อนข้างมากในรอบหลายปีที่ผ่านมา ดังนั้นจึงคาดว่าสภาพอากาศในปี 2548 จะปกติเหมือนเช่นในปี 2546 ส่วนผลผลิตในภาพรวมลดตามเนื้อที่เพาะปลูก

เนื้อที่เพาะปลูก ปี 2548 ประมาณ 11,884 ไร่ เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่แล้ว ลดลง 5,788 ไร่ หรือลดลงร้อยละ 32.75

ผลผลิต ผลผลิตประมาณ 54,464 ตัน เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่แล้วลดลง 34,036 ตัน หรือลดลงร้อยละ 38.46

ผลผลิตต่อไร่ ประมาณ 4,583 กิโลกรัมเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่แล้ว ลดลง 425 กิโลกรัม หรือลดลงร้อยละ 8.49

สถานการณ์การตลาดและราคา

คาดว่าการส่งออกหอมหัวใหญ่ในปี 2548 จะลดลงจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากผลผลิตลดลง และจะกระจุกตัวในช่วงเดือนกุมภาพันธ์จำนวนมาก ทำให้ผู้ประกอบการส่งออกมีระยะเวลาค่อนข้างจำกัดในการจัดการส่งออก ทำให้มีการนำเข้าหอมหัวใหญ่จากประเทศจีน และเนเธอแลนด์เพิ่มมากขึ้น ทั้งการนำเข้าโดยตรงและการลักลอบนำเข้า

สำหรับราคาหอมหัวใหญ่ที่เกษตรกรขายได้ในช่วงต้นปี (มกราคม 2548) ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อนค่อนข้างมากถึงร้อยละ 40-50 เนื่องจากมีการนำเข้าหอมหัวใหญ่ในช่วงปลายปี 2547 จำนวนมาก ส่วนราคาหอมหัวใหญ่ที่เกษตรกรขายได้ในช่วงผลผลิตออกสู่ตลาดมาก (กุมภาพันธ์-มีนาคม) คาดว่าจะสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา เพราะคาดว่าผลผลิตที่ได้ลดลงประมาณร้อยละ 30-35

ผลการพยากรณ์ สรุปเป็นรายภาค

ภาคเหนือ

เนื้อที่เพาะปลูก มีประมาณ 11,414 ไร่ เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่แล้วลดลง 5,885 ไร่หรือลดลงร้อยละ 34.02 โดยแหล่งผลิตที่สำคัญ คือ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นแหล่งผลิตใหญ่ของประเทศ โดยมีเนื้อที่เพาะปลูกร้อยละ 97.61 ของเนื้อที่เพาะปลูกรวมทั้งประเทศ นอกจากนี้มีจังหวัดเชียงรายและนครสวรรค์

ผลผลิต มีประมาณ 53,054 ตัน เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่แล้วลดลง 34,400 ตัน หรือลดลง 39.33

ผลผลิตต่อไร่ มีประมาณ 4,648 กิโลกรัม เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่แล้วลดลง 407 กิโลกรัม หรือลดลงร้อยละ 8.05

ภาคกลาง

เนื้อที่เพาะปลูก มีประมาณ 470 ไร่ เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่แล้วเพิ่มขึ้น 97 ไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 26.01 แหล่งผลิตสำคัญคือ จังหวัดกาญจนบุรี

ผลผลิต มีประมาณ 1,410 ตัน เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่แล้วเพิ่มขึ้น 364 ตัน หรือร้อยละ 34.80

ผลผลิตต่อไร่ มีประมาณ 3,000 กิโลกรัม เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่แล้วเพิ่มขึ้น 196 กิโลกรัม หรือร้อยละ 6.99 (ชุมนุมสหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่แห่งประเทศไทยจำกัด, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2549)

สถิติการเกษตรหอมหัวใหญ่

ตาราง 1 พื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตหอมหัวใหญ่จังหวัดเชียงใหม่ ปีการเพาะปลูก 2543-2548

	จังหวัดเชียงใหม่						
ปี	เนื้อที่เพาะปลูก	เนื้อที่เก็บเกี่ยว	ผลผลิต	ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่	ดัชนี		
	(ไร่)	(ไร่)	(ตัน)	(กก.)	เนื้อที่เพาะปลูก	ผลผลิต	ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่
2543	20,184	18,082	83,663	4,627	100.00	100.00	100.00
2544	17,573	17,511	72,549	4,143	87.06	86.72	89.54
2545	15,073	14,721	63,373	4,305	74.68	75.75	93.04
2546	13,035	10,257	32,232	3,142	64.58	38.53	67.91
2547	15,662	12,324	82,226	6,672	77.60	98.28	144.20
2548 (f)	11,558	n.a.	49,699	4,300	57.26	59.40	92.93

ที่มา **:** สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2549

ตาราง 2 เปรียบเทียบราคาหอมหัวใหญ่ก่อนและหลังทำเอฟทีเอไทย – จีน

ราคา (บาท / ก.ก.)	2546/47	2547/48	% การเปลี่ยนแปลง
หอมหัวใหญ่	8.20	1.59	-80.6

ที่มา : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นราคาจากกรมศุลกากร 2549

การทำเขตการค้าเสรี

การทำเขตการค้าเสรี

คำว่า "อธิปไตย (sovereign)" เป็นคำที่มีนัยความหมายกินความที่ลึกซึ้งบ่งบอกถึงนัยสำคัญทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อสถานะภาพของ "รัฐ" (state) ในทางกฎหมายระหว่างประเทศ (international law) เพราะนอกจากจะเป็นการบ่งบอกถึงความเป็นอิสระจากอธิปไตย (sovereign immunity) ที่ไม่ขึ้นตรงหรืออยู่ภายใต้อาณัติหรืออำนาจใดๆของรัฐประเทศอื่น ที่ผูกพันตนเองในทางระหว่างประเทศ (International obligations) ในอันที่จะต้องให้ความเคารพในความเป็นอธิปไตยของรัฐเหนือดินแดนนั้นแล้ว อธิปไตย หรือ sovereign ยังเป็นพื้นฐานที่จำเป็นของการใช้อำนาจ และ การกระทำของรัฐ (state actor) ผ่านกระบวนการดำเนินนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และ การเมือง ตลอดทั้ง การก่อนิติสัมพันธ์ระหว่างประเทศในอีกหลากหลายรูปแบบด้วยอีกทาง โดยเฉพาะในระบอบสังคมประชาธิปไตย (democracy system) ที่ให้ความสำคัญกับสิทธิและเสรีภาพอีกทั้งบทบาทของประชาชนในทางการเมืองการปกครอง ทำให้อำนาจอธิปไตยของรัฐผูกรากฐานที่ว่านี้ไว้ให้ผูกพันอยู่กับประชาชนภายในรัฐ เพื่อเป็นการยอมรับและสะท้อนถึงอำนาจสูงสุดของปวงชนอันเป็นรากฐานที่มาขององค์กรทางการเมือง ที่จะเข้าไปใช้อำนาจ อย่างกรณีของไทย ตัวอย่างเช่น ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 3 บัญญัติไว้ ความว่า "อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาลตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้" บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวนี้ได้แสดงถึงนัยะความสัมพันธ์ ที่มีต่อกันของอำนาจอธิปไตยของปวงชน กับ โครงสร้าง และการใช้อำนาจรัฐ จากฝ่ายบริหาร (executive power) ฝ่ายนิติบัญญัติ (legislative power) และ ฝ่ายตุลาการ (judicial power) ความน่าสนใจของสัมพันธภาพที่ว่านี้ จึงขึ้นอยู่กับการจัดความสัมพันธ์ในการใช้อำนาจรัฐของทั้ง 3 อำนาจ ว่าจะสามารถจัดสรรกลไก ความสัมพันธ์ และกระบวนการใช้อำนาจที่ว่านั้น ให้สอดคล้องและสะท้อนต่อความเป็นอธิปไตยสูงสุดของปวงชนได้อย่างไร ทั้งนี้เพราะการที่ประเทศสามารถจัดสรรกลไก การจัดการ การใช้อำนาจอธิปไตยของรัฐให้สัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกับประชาชนอย่างเหมาะสมลงตัวแล้ว ย่อมนำมาซึ่งหลักประกันได้ว่า การใช้อำนาจอธิปไตยของรัฐ จะสามารถตอบสนองต่อผลประโยชน์ของประชาชนส่วนรวม และเกิดความยั่งยืนในการพัฒนา (sustainable development) ได้มากกว่าการใช้อำนาจอธิปไตยแบบอำนาจเดี่ยวเด็ดขาด ที่ปราศจากการมีจุดยึดโยงรับผิดชอบต่อประชาชนภายใต้บริบทของอำนาจอธิปไตยของปวงชนในความหมายโดยแท้ อันเป็น

คนละเรื่องกับการตรวจสอบจากองค์กรตรวจสอบทางการเมือง ไม่ว่าจะโดยองค์กรนิติบัญญัติ หรือองค์กรตรวจสอบอื่น ๆ ที่รัฐธรรมนูญก่อตั้งขึ้น ซึ่งมีความสัมพันธ์ที่โน้มเอียงไปในลักษณะทางการเมือง เพราะเป็นผลจากการที่รัฐบาลที่มาจากพรรคการเมืองที่คุมเสียงข้างมากในรัฐสภา หรือการเข้าไปมีส่วนในการแต่งตั้งบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งในองค์กรตรวจสอบจากรัฐสภา ที่มาจากพรรคการเมืองที่คุมเสียงข้างมากในรัฐสภาอันง่ายต่อการเข้าไปครอบงำกระบวนการตัดสินใจในองค์กรดังกล่าวได้ จึงไม่อาจเหมารวมความเอาอย่างง่าย ๆ ว่ากระบวนการตรวจสอบเหล่านี้ถือเป็นจุดสูงสุดของประชาชนในการใช้อำนาจอธิปไตยของปวงชน

ด้วยเหตุนี้ นัยสำคัญของอธิปไตย (sovereign) จึงไม่อาจดูได้จากการมีองค์กรทางการเมืองอย่างรัฐสภา หรือองค์กรตรวจสอบที่รัฐธรรมนูญจัดตั้งขึ้นเพื่อรองรับตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐแบบพิธีกรรมเท่านั้น หากแต่อธิปไตยของปวงชนจึงเป็นหลักการสำคัญเชิงสาระ (substantial matter) ที่ซ่อนฝัง (embedded) อยู่ข้างในของระบอบประชาธิปไตยที่ถูกมองข้าม และขาดการพัฒนานำมาประยุกต์ใช้ในเชิงสาระ เพื่อทัดทานกับระบบการเมืองประชาธิปไตยแบบการเลือกตั้งที่ยังคงยึดผู้คุมเสียงข้างมากในรัฐสภา เป็นผู้นำในการบริหารประเทศ ที่จะมาใช้อำนาจในทางบริหาร ซึ่งในที่สุด ก็จะกระทบเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการใช้อำนาจอธิปไตยของประเทศ โดยเฉพาะในยุคสังคมเศรษฐกิจการเมืองที่มีความสลับซับซ้อน (complexity) ในทางเศรษฐกิจการเมืองและการค้าระหว่างประเทศ ภายใต้กระแสโลกาภิวัฒน์ (globalization) ที่เผชิญหน้าท้าทายสังคมไทยอยู่ในเวลานี้

ปัจจุบันมีเหตุผลแห่งยุคสมัยที่สำคัญอย่างน้อย 2 ประการที่ชี้ให้เห็นว่าหลักการสำคัญของเรื่องอธิปไตยของปวงชน สมควรได้รับการพิจารณาทบทวนและยกระดับในทางวิชาการ ในบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และ การเมืองไทย โดยเฉพาะในการพัฒนาประยุกต์ใช้กฎหมายที่มุ่งหมายต่อความยุติธรรมและเป็นธรรมในสังคม เพื่อนำพาประเทศให้รอดพ้น จากการรุกไล่และแข่งขันกันภายใต้กระแสโลกาภิวัฒน์ (globalization) การแผ่อิทธิพลของระบบเสรีนิยมใหม่ (neo-liberalism) และการพัฒนาปฏิรูปการเมืองไทย ให้สามารถตอบสนองต่อผลประโยชน์ของประชาชนและสาธารณะมากยิ่งขึ้น ควบคู่กับการรักษาฐานทรัพยากร (natural resource base) และสภาวะแวดล้อมของประเทศให้เกิดความยั่งยืนขึ้น ด้วยการพิจารณาข้อสำคัญเชิงสาระของประเด็นอธิปไตยของปวงชน ภายใต้เหตุผลและเงื่อนไข 2 ประการคือ

เงื่อนไขที่หนึ่ง

ความสลับซับซ้อนของกระบวนการโลกาภิวัฒน์ (globalization process) โดยเฉพาะจากการแผ่อิทธิพลของ เสรีนิยมใหม่ (neo-liberalism) ได้ปฏิวัติระบบกลไกการทำงานของตลาดสินค้าและบริการจากเดิมไปอย่างสิ้นเชิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพัฒนาการทางเศรษฐกิจยุคใหม่เวลานี้ การ

เกิดขึ้นของตลาดสินค้าและบริการ (trade and services) หาได้เกิดขึ้นโดยธรรมชาติจากการทำงานของระบบกลไกการตลาด (market system) ที่ถือเป็นปัจจัยสำคัญของการเกิดขึ้นหรือการพัฒนาสินค้าและการบริการ อันจะนำไปสู่การจัดสรรแบ่งปันที่สมบูรณ์ในสังคมดังที่เป็นปรัชญาพื้นฐานของนักปรัชญาทางเศรษฐกิจ Adam Smith หากแต่ปัจจุบันการเกิดขึ้นของตลาดสินค้าและบริการนั้นจะถูกบีบบังคับกะเกณฑ์ ขึ้นจากการเรียกร้องจากข้อกำหนดของข้อตกลงระหว่างประเทศ ทั้งแบบพหุภาคี (multilateral agreement) และ แบบทวิภาคี (bilateral agreement) ที่ได้สร้างตลาดสินค้าและบริการที่ว่านั้น ขึ้นมาในลักษณะข้ามรัฐและขยายตัวอย่างรวดเร็ว ยังผลให้รัฐจำต้องยึดถือปฏิบัติตามพันธะสัญญาหรือข้อตกลง ผ่านกลไกการดำเนินงานและบริหารนโยบายสาธารณะของประเทศ แม้ว่าการดำเนินการตามเงื่อนไขข้อผูกพันที่ว่านั้น จะส่งผลกระทบในด้านลบ (negative impact) ต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ก็ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เพราะรัฐจำต้องยินยอมดำเนินการตามข้อผูกพันระหว่างประเทศ (international obligation) ที่ข้อตกลงที่ว่านั้นได้กำหนดกะเกณฑ์เอาไว้ ปรากฏการณ์โฉมหน้าการเกิดขึ้นของการค้าและบริการในโลกยุคใหม่เช่นนี้ ทำให้เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงภายในรัฐอันก่อผลกระทบโดยตรง ต่ออธิปไตยของประเทศ ในอันที่จะเลือกและดำเนินนโยบายสาธารณะที่เหมาะสมและความเป็นลักษณะเฉพาะของประเทศ (sui generis) ในบริบทการพัฒนาของประเทศ ที่ไม่สามารถทำได้อย่างราบรื่นได้อีกต่อไป

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่า รัฐไทยจะมีกลไกที่ทำให้กระบวนการเปลี่ยนผ่านที่สำคัญนี้ต้องรับผิดชอบต่อรัฐสภา ผ่านกลไกการให้ความเห็นชอบ กติกาข้อตกลงระหว่างประเทศ ตามเงื่อนไขแห่งรัฐธรรมนูฐแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 224 ที่บัญญัติไว้ ความว่า

"พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการทำหนังสือสัญญาสันติภาพ สัญญาสงบศึก และสัญญาอื่น กับนานาประเทศหรือกับองค์การระหว่างประเทศ หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทยหรือเขตอำนาจแห่งรัฐ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามสัญญา ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา"

แต่ถึงกระนั้นก็ตามการปรับตัวของรัฐไทยต่อการเปลี่ยนแปลงในกรณีนี้ หาได้เป็นไปเพื่อความพยายามที่จะลดช่องว่าง หรือ เป็นไปเพื่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้การใช้อำนาจอธิปไตยของปวงชนมีฐานะที่สูงขึ้น ในทางตรงกันข้าม กลับเป็นการกระทำที่ส่อเจตนาที่จะเพิกเฉยต่อการถูกตรวจสอบจากรัฐสภา และการไม่ให้ความสนใจต่อฐานะและบทบาทของอธิปไตยของปวงชนทั้งโดยทางตรง หรือทางอ้อม ผ่านกระบวนการตัดสินใจในทางการเมือง ดังตัวอย่างที่แสดงออกจากทัศนคติของอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ท่านหนึ่ง ที่เคยพูดต่อสาธารณะในทำนองที่ว่า "รัฐสภาไม่มีอำนาจหน้าที่ ที่จะมาเกี่ยวข้องกับการจัดทำเขตเสรีทางการค้า หรือ FTA (free trade agreement)" หรือการกระทำในลักษณะตรงกันข้าม ที่จะหลีกเลี่ยงการจะนำข้อตกลง

ระหว่างประเทศที่เข้าเงื่อนไข ที่จะต้องมาขอความเห็นชอบจากรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญ ฯ มาตรา 224 ด้วยวิธีการที่แยบยล 3 วิธีการ ได้แก่ วิธีการแรก โดยการแอบแก้ไขหรือหมกเม็ดเอาหลักการต่าง ๆ ที่บรรดาข้อตกลงระหว่างประเทศกำหนดให้มี มาบัญญัติไว้ในกฎหมายภายใน (domestic law) เสียก่อน ก่อนที่ประเทศไทยจะเข้าไปผูกพันหรือเข้าเป็นภาคี หรือ ให้สัตยาบัน ในความตกลงระหว่างประเทศนั้น ๆ อันเป็นการปฏิบัติการที่หลีกเลี่ยงบาลีที่จะนำเอาข้อตกลงระหว่างประเทศไปขอความเห็นชอบจากรัฐสภา ทั้งนี้เพราะไม่เข้าเงื่อนไขที่จะต้องมีการตรากฎหมายขึ้นมารับรองหากมีการเข้าไปผูกพันในความตกลงระหว่างประเทศดังกล่าว วิธีการที่สอง กระทำโดยการพยายามที่จะตีความกฎหมายภายใน ว่าสอดคล้องเหมาะสมกับหลักการที่ข้อตกลงระหว่างประเทศนั้น ๆ เมื่อกฎหมายภายในสอดคล้องกับข้อตกลงระหว่างประเทศเสียก่อนแล้ว ก็จะไม่เข้าเงื่อนไขตามรัฐธรรมนูญมาตรา 224 วรรคสอง กล่าวคือไม่จำต้องแก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมายภายใน จึงไม่เข้าเงื่อนไขที่จะนำเอาการเข้าไปผูกพันในข้อตกลงระหว่างประเทศนั้น ๆ ไปขอความเห็นชอบจากรัฐสภา วิธีการที่สาม กระทำโดยการพยายามเข้าไปตีความในรัฐธรรมนูญ ฯ มาตรา 224 วรรคสองนั้นเอง โดยอ้างว่า "เขตอำนาจรัฐ" นั้นหมายถึงอาณาเขตทางภูมิศาสตร์หรือเขตแดนที่รัฐใช้อำนาจโดยละเลยครอบคลุมถึง อำนาจบริหาร อำนาจนิติบัญญัติ และ อำนาจตุลาการ ที่จะต้องถูกกระทบหมด หรือเปลี่ยนแปลงไป ภายหลังจากการเข้าไปผูกพันในข้อตกลงระหว่างประเทศ อันเป็นความประสงค์ที่จะตีความบทบัญญัติรัฐธรรมนูญในทางที่ลดอำนาจอธิปไตยของรัฐให้ลดน้อยถอยลง ให้เหลือหรือจำกัดวนเวียนอยู่แต่เพียงอาณาเขต หรือเขตแดนทางภูมิศาสตร์เป็นสรณะ

ตัวอย่างกรณีศึกษา (case studies) ที่เกิดขึ้นจริง ทั้งสามกรณีข้างต้นนี้ ไม่รวมถึงการปกปิด หรือไม่ให้ข้อมูลที่แท้จริงต่อสาธารณะ ในการดำเนินการนำประเทศเข้าไปผูกพันกับข้อตกลงระหว่างประเทศ นับได้ว่า เป็นการพังทลายของอำนาจอธิปไตยของปวงชนที่น่าสะพรึงกลัวเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะกับยุคสมัยของการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการโลกาภิวัฒน์ และ การแผ่อิทธิพลของเสรีนิยมใหม่ ที่การเปลี่ยนแปลงตลาดการค้า และบริการ ตลอดทั้งการลงทุนข้ามรัฐ ขยายตัวอย่างรวดเร็วผ่านกระบวนการเจรจาทางการค้าและการลงทุน ภายใต้กรอบความตกลงพหุภาคีภายใต้องค์การการค้าโลก หรือ WTO (World Trade Organization) หรือ กรอบความตกลงแบบทวิภาคี กรณีการทำเขตการค้าเสรี หรือ FTA (Free Trade Agreement) ที่ประเทศไทยเตรียมการทำกับประเทศต่าง ๆ หรือกรณีการทำข้อตกลงในกลุ่มความร่วมมือต่าง ๆ ที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิกอยู่ด้วย เช่น ASEAN, APEC เป็นต้น ภายใต้บรรยากาศการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้จึงทำให้ฐานะและบทบาทของ อำนาจอธิปไตยของประเทศ หรือ อธิปไตยของปวงชน กำลังเผชิญและอยู่ในฐานะที่น่าอันตรายยิ่งหากมองในฐานะของการวางเงื่อนไข และ กำหนดโครงสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนานโยบายสาธารณะ ที่เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงของประเทศในอนาคต

เงื่อนไขที่สอง

สืบเนื่องจาก อธิปไตย (sovereign) มีนัยความหมายเชิงสาระ ที่สัมพันธ์เชื่อมโยงอยู่กับประชาชน ในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ดังสะท้อนและแสดงออกอย่างชัดแจ้งตามรัฐธรรมนูญ ฯ มาตรา 3 ที่กล่าวมาแต่ต้น คำถามมีว่ามีกลไก และกระบวนการอย่างไรที่จะมารองรับและสะท้อนการใช้อำนาจอธิปไตยของปวงชนที่ว่านั้นให้สามารถทำงานได้จริง ในโครงสร้างทางการเมืองการปกครอง หากพิจารณาในระดับที่แคบลง ประเด็นหัวใจที่ถือเป็นรากแก้วของการใช้อำนาจอธิปไตยของรัฐ คือ ฐานะและบทบาทของ "การมีส่วนร่วมของประชาชน (people participation)" ในทางการเมือง การปกครองที่เหมาะสม และ การที่จะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในทางการเมือง การปกครอง ยังขึ้นอยู่กับสิ่งสำคัญอย่างน้อยอีก 3 เรื่องได้แก่ การรับรองสิทธิเสรีภาพของพลเมือง (civil rights protection) การมีองค์กรตรวจสอบที่มีความเป็นอิสระและมีประสิทธิภาพตลอดทั้ง ประชาชนมีทางเลือกและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอ

ฐานะและบทบาทของ สิทธิพลเมือง (civil rights) และ อำนาจอธิปไตยของชาติ (Sovereignty of State) นั้น มีบทบาทที่สำคัญและเกี่ยวโยงสัมพันธ์กันอย่างยิ่งโดยเฉพาะต่อการกำหนดทิศทาง การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมและการเมืองให้ตอบสนองต่อความยั่งยืน (sustainable) ในเป้าหมาย หลากหลายมิติ ทั้งนี้เพราะ ฐานะบทบาทและความสัมพันธ์ที่ไม่อาจแยกออกจากกันได้ของประเด็นทั้งสองนี้ จะเป็นตัวชี้วัด และ ส่งผลต่อการกำหนดเป้าหมาย การออกแบบ เครื่องมือและกระบวนการตัดสินใจของประเทศ ให้ตอบสนองต่อความยั่งยืนที่ว่านี้ได้ โดยนัยะการเข้าถึงสิทธิพลเมืองของประชาชนในทาง เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรมผ่านกระบวนการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะอย่างแท้จริงนั้น จะส่งผลสะท้อนต่อฐานะและบทบาทของการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมือง ทั้งยังเป็นตัวกำหนดทิศทางการใช้อำนาจอธิปไตยของรัฐ ที่หลอมรวมเอาผลประโยชน์ของสังคมส่วนรวม (ปวงชน) ไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างเกื้อกูลต่อกันได้ ในทางตรงกันข้ามหากสิทธิพลเมืองถูกจำกัดตัดทอนหรือมีอยู่ในระดับต่ำหรือเต็มไปด้วยเงื่อนไข ผลที่จะมีต่อการตัดสินใจในการใช้อำนาจอธิปไตยแห่งรัฐก็จะลดน้อยตามไปด้วย ดังตัวอย่างสิทธิเสรีภาพของพลเมืองในด้านการเมือง ที่ประชาชนพึงได้รับข้อมูลข่าวสารและ ร่วมแสดงออกในความคิดเห็น ต่อนโยบายสาธารณะ หากประชาชนในฐานะ "บุคคล" ขาดไปซึ่งสิทธิเสรีภาพในด้านนี้ ทั้ง ๆ ที่เป็นสิทธิในฐานะปัจเจกบุคคล ก็เป็นเรื่องยาก หรือแทบจะเป็นไปไม่ได้เลยที่ผลจากการรับรองสิทธิของปัจเจกบุคคล จะสามารถขยายไปสู่สิทธิของปวงชนที่กว้างขวางออกไปจนสามารถ พัฒนาขยายเป็นการแสดงออกถึงซึ่งสิทธิที่กว้างขวางใหญ่กว่านั้น ในฐานะอธิปไตยของปวงชนซึ่งมีรากแก้วมาจากอำนาจของปวงชนได้ ด้วยเหตุนี้ ฐานะและบทบาทของ "สิทธิพลเมือง" จึงหาได้มีความหมายจำกัดคับแคบ วนเวียนอยู่แต่เพียงเฉพาะประโยชน์ส่วน

บุคคล ในแต่ละด้านตามที่กฎหมายให้การรับรองคุ้มครองไว้ หากแต่ในระดับคุณค่าหรือเป้าหมายปลายทางที่สูงกว่านั้นยังสามารถแสดงถึง ฐานะ และ บทบาทของการใช้อำนาจอธิปไตยของประเทศได้อีกทางหนึ่งด้วย

ความสัมพันธ์ในข้อนี้สามารถพิจารณาต่อไปได้อีกว่า ฐานะและบทบาทในเชิง "คุณค่า" ของการใช้อำนาจอธิปไตยของประเทศ หาใช่เพียงแค่การมีองค์กรทางการเมือง หรือรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง ซึ่งสามารถตัดสินใจแทนคนทั้งประเทศได้อย่างรวดเร็ว เด็ดขาดไม่ หากแต่จะต้องพิจารณาใคร่ครวญให้ลึกซึ้งเห็นถึงฐานะแก่นสารของบทบาทที่แท้ของ "สิทธิพลเมือง" ว่าได้วางอยู่และสามารถนำไปสู่การบังคับใช้ได้จริงในบริบทสังคมเศรษฐกิจการเมืองแบบใด เป็นต้นว่า ได้จัดตั้งวางอยู่บนฐานแห่งวัฒนธรรมเชิงอำนาจ (authoritarian) ที่ขึ้นอยู่กับผู้นำ หรือ ประชาธิปไตยแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน (participatory democracy) ที่การใช้อำนาจอธิปไตยของปวงชนสะท้อนและมีจุดยึดโยงอยู่กับสิทธิเสรีภาพของปวงชนในสังคมได้อย่างแท้จริง ซึ่งจะส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจของประเทศ บนฐานความรู้ (knowledge base) สามารถทำงานได้จริงผ่านโครงสร้าง และ กลไก การใช้อำนาจรัฐ ในหลากหลายระดับ และ รูปแบบ (forms) ที่การริเริ่มหรือดำเนินการในนโยบายสาธารณะ (public service policy) นั้น มาจากเสียงสะท้อนแสดงความต้องการของสังคมโดยรวมจริง ๆ

ฐานะและบทบาทของทั้งสิทธิพลเมืองและอำนาจอธิปไตยของปวงชนในลักษณะที่เป็นสารัตถะ (substantial) นี้ นับได้ว่า มีนัยะสำคัญมากต่อความเคลื่อนไหวปรับเปลี่ยน เพื่อออกแบบกลไก การตัดสินใจแทนคนทั้งประเทศเสียใหม่ โดยเฉพาะ ในยุคสมัยที่ประเทศกำลังเผชิญกับกระบวนการจัดระเบียบโลกใหม่ของโลก (new world order) ในเวลานี้ โดยที่ระบบเสรีนิยมใหม่ (neo-liberalism) ที่เป็นผลพวงของสำนักคิดเศรษฐศาสตร์จาก Chicago School ที่แนวความคิดนี้ถูกนำมาปลูก (transplanted) และใช้กันทั่วโลกแม้กระทั่งในประเทศไทย ที่รู้จักกันในนาม การเปิดเสรีทางการค้า (trade liberalization) ที่ได้สร้างทางขึ้นให้รับกับการแผ่อิทธิพลของอำนาจทุนและเทคโนโลยี บวกกับอำนาจทางการเมืองและการทหาร สามารถเข้ามามีบทบาทและอิทธิพลต่อการกำหนด เปลี่ยนแปลงในนโยบายสาธารณะของประเทศในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็น ด้านการศึกษา บริการการสาธารณะ พลังงาน ฐานทรัพยากรของประเทศ การค้าและบริการ (trade and services) ฯลฯ ทั้งนี้โดยพยายาม ขยายแนวคิด ปรับเปลี่ยนกลไกทางนโยบายของรัฐชาติให้มาตอบสนองต่อการเปิดเสรีทางการค้า โดยเฉพาะภาคการค้าและการบริการ และ พยายามเปลี่ยนสิ่งที่เป็นสมบัติสาธารณะ (public goods) ให้เป็น "สินค้า" (commodities) แล้วถ่ายโอนไปเป็นของภาคเอกชน (private sector) ภายใต้ธงของการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ (privatization) หรือ การลงทุนเป็นจุดหมายปลายทาง

กระบวนการเคลื่อนย้ายทุนและเทคโนโลยีในช่วงเปลี่ยนผ่านในครั้งนี้ ได้ส่งผลโดยตรงต่อการพลิกโฉมหน้าใหม่ของการจัดบริการสาธารณะ (public services) และการเกิดขึ้นของโครงการขนาดใหญ่ของรัฐในเรื่องใหม่ ๆ แม้กระทั่งโครงการความร่วมมือระหว่างรัฐต่อรัฐ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ ฐานะและบทบาทของสิทธิพลเมืองและอธิปไตยของปวงชนภายในรัฐโดยตรง เฉพาะอย่างยิ่ง ในประเด็น กระบวนการตัดสินใจของรัฐในการริเริ่ม ดำเนินการจัดทำนโยบายสาธารณะ หรือ นโยบายต่าง ๆ เพื่อให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุน (trade liberalization and investment) ที่ผลการดำเนินการ จะไปบดบังเปลี่ยนแปลงแก่นสารในบทบาทหน้าที่ของรัฐชาติ ที่จะต้องนำการจัดบริการสาธารณะให้ตอบสนองต่อ สภาพปัญหา ความเป็นจริงของสังคมเศรษฐกิจ และระดับการพัฒนาของประเทศ หรือ ความเป็นลักษณะพิเศษเฉพาะ sui generis ของประเทศไทย ไปเป็นการมุ่งเน้น เกื้อหนุนตอบสนองและอำนวยความสะดวกต่อนักลงทุนต่างชาติ เพื่อการแสวงหาและทำกำไร (marginalization) มากขึ้นในที่สุด ทั้ง ๆ ที่บทบาทหน้าที่ ที่ควรจะเป็นของรัฐ แทนที่จะเป็นตัวสะท้อนความต้องการของประชาชน หรือ ผลประโยชน์สาธารณะ ที่ได้จากกระบวนการตัดสินใจผ่านกระบวนการใช้สิทธิเสรีภาพของประชาชน ที่ได้แสดงความต้องการและสามารถยกระดับขยายไปจนถึง การแสดงออกถึงการใช้อำนาจอธิปไตยของประเทศ ในการก่อตั้งหรือดำเนินการในนโยบายสาธารณะในด้านต่าง ๆ ฉะนั้นการบัญญัติรับรองให้การมีส่วนร่วมของพลเมืองสามารถเกิดขึ้นได้ จะเป็นตัวสะท้อนความเป็นอธิปไตยสูงสุดของปวงชน ในการใช้อำนาจที่ว่านี้ได้เป็นอย่างดี ความข้อนี้ถือเป็นหลักการที่สำคัญมาก ที่ชี้ให้เห็นถึงเงื่อนไขความสัมพันธ์ ของการใช้อำนาจอธิปไตยของปวงชน ในฐานะที่เป็นกระบวนการตัดสินใจของประเทศซึ่งไม่อาจ จะตัดความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมของพลเมืองในการตัดสินใจที่ว่านี้ไปได้ ความเกี่ยวเนื่องในสาระสำคัญนี้ จึงมีนัยสำคัญอย่างยิ่งต่อความสัมพันธ์ในระดับต่อมาของการกำหนดสิทธิพลเมือง ที่พึงจะได้รับการรับรองคุ้มครอง ในประการสำคัญ หากระดับหรือฐานะสิทธิพลเมืองที่บัญญัติรับรองไว้ในกฎหมายมีความบกพร่อง เต็มไปด้วยข้อจำกัดหรือขวากหนามใด ๆ ก็จะส่งผลโดยตรงต่อการตัดสินใจที่สูงกว่านั้นในระดับประเทศ หรือ การใช้อำนาจอธิปไตยได้อย่างไม่ต้องสงสัย

จำเพาะอย่างยิ่งในสภาวะการณ์โฉมหน้าการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจยุคเสรีนิยมใหม่ หรือตามกระแสโลกาภิวัฒน์ ที่พลิกผันผลักดันให้รัฐต้องเปลี่ยนบทบาทให้ตอบสนองกับการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการพัฒนาเศรษฐกิจ และนโยบายสาธารณะมากมายหลายเรื่อง ให้เป็นไปตามความต้องการของกลุ่มผู้ลงทุน ไม่ว่าจะเกิดขึ้นจากการจัดทำนโยบายสาธารณะ การเปิดเสรีทางการค้า (trade liberalization) การเปิดตลาดทางการค้า (market access) การค้าและการลงทุน (trade and investment) ตลอดจนการแปรรูปสาธารณะสมบัติและสาธารณูปโภคของรัฐแก่เอกชนผู้

ลงทุน (private sector) ในหลากหลายรูปแบบ (forms) เช่น กรณีความสนใจของนักลงทุนในขณะนี้ที่กำลังหันเหเข้ามาให้ความสนใจกับการผลักดันให้มีการเปิดตลาดการค้าบริการในธุรกิจน้ำ การเจรจาในระดับพหุภาคีภายใต้องค์การการค้าโลก (World Trade Organization) ในเรื่องต่าง ๆ ข้างต้น หรือ การเจรจาในระดับทวิภาคีที่กำลังดำเนินการอยู่ในขณะนี้ ดังตัวอย่างที่ประเทศไทยกำลังจะมีการเจรจาจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรี FTA (Free Trade Agreement) Thai-US และกับประเทศอื่นต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนแล้วแต่เป็นต้นตอที่สำคัญและเป็นที่มาของ โครงการขนาดใหญ่ของรัฐ ซึ่งจะเกิดขึ้นตามมา เพื่อจัดบริการสาธารณะ หรือ การปฏิบัติตามเงื่อนไขของข้อตกลง ที่ดูจะเป็นเหตุผลความจำเป็นเร่งด่วนที่ประเทศไทยจะต้องมีกฎหมาย ขึ้นมาเป็นกลไกที่สำคัญรองรับกระบวนการมีส่วนร่วมของพลเมือง ตามเงื่อนไขและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะสิทธิพลเมืองที่บัญญัติไว้ในมาตรา 59 ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ฉะนั้น การมีอยู่ของตัวกฎหมายเพื่อรองรับกับทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมและการเมืองของประเทศ กับ การบรรลุผลให้ถึงที่สุด (execution) ในสิทธิพลเมือง กรณีการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของรัฐให้ส่งผลต่อการใช้อธิปไตยของปวงชน จึงเป็นปัญหาใหญ่ที่สังคมไทยโดยเฉพาะผู้ที่ให้ความสนใจต่อทิศทางการเปลี่ยนแปลงในนโยบายสาธารณะในขณะนี้ สมควรหยิบยกขึ้นมาพิจารณา และ จะยกฐานะประเด็นข้อถกเถียงและการกำหนดเป้าหมายปลายทางของการมีกฎหมายรับรองการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมือง ให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้นไปให้ถึงคุณภาพของการใช้อำนาจอธิปไตยแห่งรัฐ ทั้งหมดนี้จึงขึ้นอยู่กับการทำความเข้าใจประเด็นความสัมพันธ์ของสิ่งสำคัญสามประการคือ สิทธิ (rights) พลเมือง(civil) และ อธิปไตย (sovereign) ให้สามารถตอบสนองต่อ การออกแบบ และกำหนดกลไก ในร่างกฎหมายที่ว่านี้ให้รอบด้านมากขึ้นได้อย่างไร

ฐานะความสัมพันธ์ขององค์ประกอบสามส่วนที่มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งฐานะความเป็นอธิปไตยสูงสุดในระบบสังคมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่ไม่สามารถแยก ฐานะและบทบาทของสิทธิ (rights) และผู้เป็นฐานรองรับสิทธิดังกล่าวนั้นคือ พลเมือง (civil) ได้ ในระบบสังคมที่พลเมืองปราศจากสิทธิ หรือ การเข้าถึงสิทธิเต็มไปด้วยขวากหนามหรืออุปสรรค ย่อมจะส่งผลโดยตรงต่อการใช้อำนาจอธิปไตยแห่งรัฐ (sovereignty of state) ในประการสำคัญที่ว่า การใช้อำนาจตัดสินใจดังกล่าวนั้นได้สะท้อนฐานะและบทบาทของความเป็นอธิปไตยสูงสุด ที่เป็นของประชาชนหรือไม่ ความในข้อนี้แสดงว่าการใช้อำนาจอธิปไตยแห่งรัฐ หาได้จำกัดวนเวียนเฉพาะการทำหน้าที่ ความสัมพันธ์จาก ฝ่ายบริหาร กับรัฐสภา เท่านั้นหากแต่ฝ่ายผู้ใช้อำนาจตัดสินใจ (รัฐบาล หรือ คณะรัฐมนตรี) จำต้องผูกพันตนเองต่อรัฐธรรมนูญ และ การจัดให้มีนโยบายหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญเพื่อ รองรับยึดโยงกับการมีส่วนร่วมของสิทธิพลเมืองเพื่อสะท้อนถึงการใช้อำนาจอธิปไตยแห่งรัฐที่ว่านี้ด้วย

ในขณะเดียวกันหากระดับของการใช้อำนาจอธิปไตยแห่งรัฐ ไม่ได้สะท้อนอำนาจของปวงชน เช่น รองรับการใช้อำนาจของผู้บริหาร ย่อมส่งผลกระทบโดยตรงต่อ สิทธิเสรีภาพ ตลอดจน การใช้สิทธิของพลเมือง (civil) ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ส่งผลต่อกันของทั้ง อำนาจอธิปไตย สิทธิ และ พลเมือง จึงถือเป็นหัวใจสำคัญของการพิจารณาฐานะและบทบาทของสิทธิพลเมือง และ อำนาจอธิปไตยแห่งรัฐ ว่ามีฐานะอยู่อย่างไร

ได้มีการจัดสรรความสัมพันธ์ของการใช้อำนาจอธิปไตยแห่งรัฐ ซึ่งสะท้อนอำนาจอธิปไตยของปวงชนได้อีกทาง ดังกรณีการที่รัฐธรรมนูญ ฯ บัญญัติประกันสิทธิของพลเมืองในทางการเมืองไว้ เพื่อกำหนดเงื่อนไข การใช้อำนาจอธิปไตยในนามประเทศ ผ่านรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 224 กรณีการขอความเห็นชอบจากรัฐสภาในการเข้าไปผูกพันในกฎกติกา ข้อตกลงระหว่างประเทศ ย่อมเป็นเครื่องยืนยันได้อีกทางหนึ่งว่า ฝ่ายบริหาร รัฐบาล หรือคณะรัฐมนตรี ไม่ได้มีอำนาจโดยเด็ดขาดและเป็นอิสระ อย่างความสับสนหลงผิดที่นักการเมืองจำนวนไม่น้อยเข้าใจ หากแต่สามารถกระทำได้ภายใต้เงื่อนไข การถูกตรวจสอบจากองค์กรทางการเมือง อีกทั้งองค์กรตรวจสอบตามรัฐธรรมนูญอื่น ๆ ในประการสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเหมาะสม หรือแม้ในกรณีที่เป็นเรื่องสำคัญกระทบต่อผลประโยชน์ได้เสียของประเทศหรือของประชาชน ก็อาจนำไปสู่การออกเสียงประชามติได้ อันเป็นการสะท้อนถึงอำนาจสูงสุดของปวงชนหรืออธิปไตยของปวงชนที่ฝังลึก (embedded) อยู่ในรัฐธรรมนูญที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้นั่นเอง

กล่าวโดยสรุป เงื่อนไขทั้ง 2 ประการที่ได้กล่าวมาข้างต้นเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ส่งผลกระทบต่อฐานะและบทบาทของ อธิปไตยของปวงชนในสองมิติ คือมิติแรก เป็นปัญหาที่ส่วนใหญ่มาจากปัจจัยภายนอกประเทศ และ ปัญหาอันเกิดจากการกำหนดโครงสร้างและจัดกระบวนการในการใช้อำนาจอธิปไตยของปวงชนภายในรัฐ การปรับตัวของรัฐไทยต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวหาได้สร้างความอุ่นใจและหลักประกันในระยะยาว ที่จะทำให้ประเทศ และสังคมไทยรอดพ้นจากการถูกเอารัดเอาเปรียบจากกลุ่มทุนภายนอกได้ การถากถางหนทางเพื่อฟื้นฟูบูรณะให้อธิปไตยของประเทศ ซึ่งเป็นของปวงชนให้สามารถตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศให้เกิดความยั่งยืน จึงจำต้อง พิจารณาเรื่องนี้ใน 2 ระดับกล่าวคือ ในระดับแรก คือการนำเอาประเด็นอธิปไตยมาพิจารณาในฐานะที่เป็นตัวทัดทาน หรือ เครื่องมือในทางการเมืองแห่งยุคสมัย เพื่อทำหน้าที่กลั่นกรอง กระบวนการโลกาภิวัตน์ มิให้ก่อผลกระทบในด้านลบต่อประเทศ และ อีกระดับหนึ่ง ด้วยการให้ความสำคัญในการจัดกระบวนการการใช้อำนาจอธิปไตยของรัฐให้ตอบสนองต่อผู้เป็นเจ้าของอำนาจ หรือ อธิปไตยของปวงชน การค้นหาลู่ทาง เพื่อนำไปสู่การศึกษาความสัมพันธ์เพื่อที่จะยกระดับอธิปไตยของปวงชนให้เข้าสู่เป้าหมายทั้งสองระดับข้างต้น

นี้ จำต้องอาศัยความรู้ระดับสูงในการถอดรหัส (decoded) กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจการเมืองโดยเฉพาะ ที่เข้ามามีอิทธิพลเปลี่ยนแปลงการบริหารนโยบายสาธารณะของรัฐไทยผ่านกระบวนการการใช้อำนาจที่กฎหมายเข้าไปมีส่วนในการตัดสินใจที่ว่านั้น ในประการสำคัญเพื่อการค้นหาเหตุปัจจัย ที่จะนำไปสู่การออกแบบกลไก กระบวนการที่เหมาะสมในทางการเมืองที่จะมีขึ้นตามความเหมาะสมต่อไป กล่าวคือ

1. ปฏิสัมพันธ์ของกระบวนการโลกาภิวัฒน์ ส่งผลกระทบต่ออธิปไตยในลักษณะใด

2. เงื่อนไขข้อจำกัดใดบ้าง ที่จะส่งผลที่เป็นคุณ หรือ สามารถลดความสูญเสียหรือผลกระทบในระดับประเทศ

3. มีปัจจัยในทางการเมือง กฎหมาย และนโยบายใดบ้าง ที่จะมุ่งตอบสนอง ส่งเสริมสนับสนุน กระบวนการใช้อำนาจอธิปไตยของปวงชนเสียใหม่

สรุปส่งท้าย

การค้นหารหัสลับ เพื่อนำไปสู่การเสริมสร้าง ความเข้มแข็งของอธิปไตยของปวงชนและประเทศ ด้วยการทำความเข้าใจประเด็นสำคัญทั้ง 3 ประการข้างต้นนี้มิได้มีเจตนาที่จะขัดขวางการพัฒนา และ ทำตัวเป็นปฏิปักษ์อย่างชัดแจ้งกับ โลกาภิวัตน์ หรือ การนำประเทศเข้าสู่ความเป็นสากล (internationalization) หากแต่ผู้เขียนเห็นว่าการไม่ให้ความสำคัญและสนใจ กับการสำรวจตรวจสอบตัวเอง และการดำรงรักษาไว้ซึ่งความแตกต่าง หลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม (cultural diversity) ที่สะท้อนจากการเลือกใช้นโยบายสาธารณะที่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ และสังคมของตนเอง เพื่อให้ประเทศอยู่ได้โดยไม่เสียเปรียบ หรือ การเอาต้นทุนทางสังคม (social capital) ไปหยิบยื่นสยบยอมต่อผลประโยชน์ในระยะสั้น ของคณะบุคคลที่เข้ามาใช้อำนาจสูงสุดผ่านการดำเนินนโยบายสาธารณะตามเงื่อนไขข้อตกลงที่จะนำไปแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์ของต่างชาตินั้น เป็นมิจฉาทิฐิ ที่เป็นต้นเหตุการพังทลายของอธิปไตยของประเทศ ซึ่งเป็นเรื่องใหญ่เกินกว่าที่ผู้ปรารถนาดีต่อบ้านเมือง จะละเลยหรือมองข้ามที่จะหยิบยกขึ้นมาพิจารณา โดยเฉพาะในโอกาสที่ข้อถกเถียง ผลได้ผลเสีย จากข้อเสนอในข้อตกลงเขตการค้าเสรี (FTA) จะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้นี้ เพราะในที่สุดของวิวาทะที่จะเกิดขึ้น ย่อมนำไปสู่คำถามร่วมกันว่าใครคือผู้มีอำนาจเด็ดขาดที่จะเลือกตัดสินใจที่ว่านั้น หากผู้ตัดสินใจสุดท้ายไม่เข้าใจหรือไม่ยอมรับรู้เกี่ยวกับหลักการเชิงสารัตถะของอำนาจอธิปไตยเสียแล้ว จะเกิดคำถามใหม่ขึ้นมาทันทีว่า อำนาจอธิปไตยของประชาชน หายไปไหน ผู้ใดเอาอำนาจนี้ไป หรือ หยิบยื่นให้แก่ใคร...

การทำเขตการค้าเสรีสุดท้ายของเรื่องทั้งหมด คือ การกระทำของรัฐในทางเศรษฐกิจ ที่ได้กระทำต่อ เอกราช และ อำนาจอธิปไตยของประชาชน ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า กระบวนการ

ทำเขตการค้าเสรีที่กำลังเป็นแฟชั่นอยู่ในขณะนี้ คงถึงเวลาที่ทุกฝ่ายในบ้านเมืองจะได้มีโอกาสหันมาทบทวนตนเอง และใช้สติปัญญาไตร่ตรองกันให้ลึกซึ้ง ตอบคำถามตัวเองให้ได้ว่า รัฐ (ประเทศไทย) กำลังจะทำอะไรในทางระหว่างประเทศ ผลกระทบจะเป็นอย่างไร เป็นเพียงวันนี้ พรุ่งนี้ หรือตลอดไป เรากำลังขโมยหรือทำลายโอกาสของลูกหลานเราในอนาคตให้ย่อยยับหมดโอกาสในทางเศรษฐกิจหรือไม่ มีทางเลือกอย่างอื่นที่ดีกว่านี้ได้ค้นหากันหรือยัง ผลกระทบต่อเนื่องนั้นจะเป็น อย่างไร

สุดท้ายจากจุดเปลี่ยนนี้ไป...หากหลายคนยังคงมี "สติ" และยังคงมีความรับผิดชอบอยู่บ้างต่อบ้านเมืองและลูกหลานไทยในอนาคต ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการทบทวนดังกล่าวสังคมไทยคงจะได้มาซึ่ง หลักการเชิงคุนค่าและรูปธรรมที่เป็นนวัตกรรมทางนโยบายและกฎหมายใหม่ ๆ ซึ่งเพื่อนร่วมชาติทุกคนจะได้ช่วยกันเรียกร้องในหนทางที่ควรจะเป็น หาไม่แล้ว... การสูญเสียเอกราช อธิปไตยของชาติ และประชาชนจะเกิดขึ้นได้โดยเวลาเพียงข้ามคืน ขอให้การทบทวนนำมาซึ่งสิ่งที่ดีงามต่อสังคมไทยต่อไป (กลุ่มศึกษาข้อตกลงเขตการค้าเสรีภาคประชาชน. "FTA WATCH". [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา http://www.ftawath.org (9 พฤษภาคม 2549)

การค้าเสรีไทย-จีน

เขตการค้าเสรีไทย-จีน

ประเทศไทยสถาปนาความสัมพันธ์กับประเทศจีนอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2518 และเปิดความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างกันอย่างเป็นทางการในปี 2519 จากสถิติการค้าไทย-จีน ของศุลกากรจีนระหว่างปี 2542-2544 ไทยเป็นคู่ค้าสำคัญอันดับที่ 16 ของจีน หมายถึงจีนส่งออกสินค้ามาไทยเป็นลำดับที่ 16 ขณะที่ไทยส่งออกสินค้าไปจีนเป็นลำดับที่ 11

ความสัมพันธ์การค้าไทย-จีนเริ่มทวีความสำคัญมากขึ้นนับตั้งแต่ปี 2546 ข้อมูลจากสถิติการค้าปี 2546 โดยกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ระบุว่าจีนเป็นแหล่งนำเข้าใหญ่อันดับ 3 ของไทย และเป็นตลาดส่งออกอันดับ 4 ของไทย

เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2544 ประเทศจีนเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก WTO หลังจากที่บรรดาประเทศสมาชิกพยายามผลักดันจีนให้เป็นสมาชิกนานถึง 15 ปี เช่นเดียวกันกับกลุ่มประเทศอาเซียนที่มีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (Asean Free Trade Area - AFTA) ในปี 2536 ก็พยายามผลักดันจีนให้เปิดเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน มาเป็นเวลานานเช่นกัน ปัจจุบันเขตการค้าเสรี

อาเซียนมีสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศคือ สิงค์โปร์ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย ลาว เวียดนาม เขมร พม่า บูรไน และไทย

ความพยายามของประเทศอาเซียนบรรลุผลเมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2544 ณ กรุงบันดาร์เสรีเบกาวัน ประเทศบรูไน ในที่ประชุมผู้นำอาเซียน (ASEAN – China Summit) เห็นชอบต่อข้อเสนอกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างกัน โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน ภายใน 10 ปี ในกรอบข้อตกลงดังกล่าวนั้น ที่ประชุมเห็นควรให้รวมเรื่องการให้สิทธิประโยชน์ระหว่างกัน โดยให้ประเทศสมาชิกที่มีความพร้อมก่อนทำการเปิดเสรีล่วงหน้าก่อน (Early harvest) และให้มีการจัดลำดับความสำคัญ 5 ด้านตามลำดับ ดังนี้ 1.เกษตรกรรม 2.เทคโนโลยีสารสนเทศ 3.การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 4.การลงทุน 5.การพัฒนาลุ่มน้ำโขง

การเปิดเสรีการค้าให้เริ่มเจรจาภายในปี 2546 โดยให้แล้วเสร็จภายในปี 2547 กำหนดลดภาษีระหว่างกันตั้งแต่ปี 2548 กำหนดให้สมาชิกอาเซียนเดิม 6 ประเทศ และจีน ลดภาษีให้เสร็จสมบูรณ์ภายในปี 2553 ส่วนประเทศอาเซียนใหม่ 4 ประเทศ คือ กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม ให้ลดภาษีเสร็จสมบูรณ์ภายในปี 2558 นอกจากนี้ภายใต้กรอบการค้าเสรีจีน-อาเซียน กำหนดให้ทั้งสองฝ่ายสามารถนำรายการสินค้าบางกลุ่มมาลดภาษีกันทันทีก่อนกำหนดเดิม เรียกว่า Early Harvest หรือเปิดเสรีล่วงหน้า ซึ่งสินค้าที่ตกลงจะให้ทำการเปิดเสรีล่วงหน้า คือ สินค้าเกษตรภายใต้รหัสศุลกากร 01-08 ประกอบด้วย สัตว์มีชีวิต เนื้อสัตว์ ปลา ผลิตภัณฑ์นม ผลิตภัณฑ์สัตว์อื่น ต้นไม้ ผักสด และผลไม้สด โดยเริ่มต้นตั้งแต่วันที่ 1 ม.ค.2547 และให้เหลือ 0 % ภายในปี 2549 (กลุ่มศึกษาข้อตกลงเขตการค้าเสรีภาคประชาชน. “FTA WATCH” [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา http://www.ftawath.org (9 พฤษภาคม 2549)

ระเบียบและหลักเกณฑ์การนำเข้า “หอมหัวใหญ่”

หอมหัวใหญ่

พิกัดศุลกากร	:	0712.20 และ0703.10 เฉพาะหอมหัวใหญ่
ควบคุมโดย	:	ประกาศกระทรวงฯ (ฉบับที่ 63) พ.ศ. 2532 ลงวันที่ 20 มีนาคม 2532
เหตุผล	:	เพื่อส่งเสริมการผลิตและคุ้มครองเกษตรกรผู้เพาะปลูก
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	:	- กองการค้าสินค้าข้อตกลง - สำนักบริการการค้าต่างประเทศ

กรมการค้าต่างประเทศ

ผู้มีอำนาจอนุญาต : รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

ขอบเขตในการควบคุม : หอมหัวใหญ่แห้ง ทั้งต้น หรือ ทั้งหัว ตัด ฝาน ทำให้แตก หรือเป็นผง

ระเบียบและหลักเกณฑ์การนำเข้า

1. ต้องขออนุญาตนำเข้า โดยจะอนุญาตให้นำเข้าในกรณี ดังนี้

1.1 กรณีเพื่อจำหน่าย จะอนุญาตให้นำเข้าเมื่อเกิดภาวะการขาดแคลน หรือราคาภายในประเทศสูงขึ้นผิดปกติ โดยหลักเกณฑ์การอนุญาตดังนี้

1.1.1 อนุญาตตามอัตราส่วนประวัติการส่งออกช่วงใดช่วงหนึ่ง

1.1.2 กรณีไม่มีประวัติการส่งออก ให้องค์การคลังสินค้านำเข้าแทน

1.2 กรณีเพื่อเป็นวัตถุดิบสำหรับการผลิตเพื่อส่งออก

อนุญาตให้โรงงานที่ใช้หอมหัวใหญ่เป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้านำเข้ามาใช้ในกิจการของตนเองตาม ปริมาณ และระยะเวลาที่เหมาะสม

2. เฉพาะสินค้าตามประเภทพิกัดอัตราศุลกากร 07.03 (เฉพาะหอมหัวใหญ่ หรือ 0712.20) ที่มีถิ่นกำเนิดและส่งมาจากประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) หรือภาคีแกตต์ 1947 หรือประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวหรือราชอาณาจักรกัมพูชา ต้องมีหนังสือรับรองแสดงการได้รับสิทธิชำระภาษีตามพันธกรณีตามความตกลงการเกษตรภายใต้องค์การการค้าโลก (WTO) และไม่ต้องขออนุญาตนำเข้าหรือชำระค่าธรรมเนียมพิเศษในการนำเข้าตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ (ฉบับที่ 111) พ.ศ. 2539 ลงวันที่ 26 มกราคม 2539 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศกระทรวงพาณิชย์ (ฉบับที่ 115) พ.ศ. 2539 ลงวันที่ 2 ตุลาคม 2539 และประกาศกระทรวงพาณิชย์ (ฉบับที่ 117) พ.ศ. 2539 ลงวันที่ 12 พฤศจิกายน 2539 (กระทรวงพาณิชย์ 2549)

ปัญหาราคาหอมหัวใหญ่จากการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน

เกษตรกรไทยภายใต้เงื่อน FTA ไทย - จีน

นโยบายค้าเสรีผัก-ผลไม้ไทย-จีน เริ่มบังคับใช้ (ตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2547 เป็นต้นมา) มีการนำเข้าพืชผักผลไม้จากจีนเพิ่มขึ้น 38%เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ราคาสินค้าเกษตรของ

ไทยโดยเฉพาะในภาคเหนือเฉลี่ยมีราคาลดลงถึง 36% ทำให้รายได้ของเกษตรกรในภาคเหนือลดลงอย่างต่อเนื่อง

ส่งผลกระทบไปถึงอุตสาหกรรมอื่นๆ ในวงกว้าง โดยเฉพาะในเขตภาคเหนือตอนบน รายได้เกษตรกร จะลดลงมากเมื่อเทียบกับปีก่อนๆ โดยดูได้จากยอดการจำหน่ายกระเบื้องลอนขาว (ที่ชาวบ้านใช้ก่อสร้างบ้านเรือน ส่วนลอนสีใช้ในกลุ่มหมู่บ้านจัดสรรเป็นหลัก) ยอดการจำหน่ายรถมอเตอร์ไซค์รถยนต์ ตลาดที่อยู่อาศัย ภาคเหนือตอนบนจะลดลงเกือบทุกจังหวัด แต่ในภาคเหนือตอนล่างยังอยู่ในระดับดีอยู่เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีกลายที่ผ่านมา

ขณะที่กลุ่มสินค้าผัก-ผลไม้ของภาคเหนือ ตั้งแต่เริ่มใช้นโยบาย FTA ไทย-จีนเป็นต้น มีการส่งออกลดลง 45% แต่ตัวเลขทั้งประเทศมียอดส่งออกเพิ่มขึ้น 55% ส่วนการนำเข้าผัก-ผลไม้จากจีนเฉพาะภาคเหนือเพิ่มขึ้น 177.5% แต่ทั้งประเทศนำเข้าเพิ่มขึ้น 139%

นั่นหมายถึงกำแพงปกป้องสินค้าเกษตรของภาคเหนือหมดสิ้นลงไปด้วย ยิ่งปี 2549-2550 ระบบโครงข่ายคมนาคมในอินโดจีนตอนบนเสร็จสมบูรณ์ ยิ่งจะทำให้สินค้าจากจีนที่มีต้นทุนต่ำกว่าไทยทะลักเข้ามามากขึ้น สถานะของสินค้าเกษตรในภาคเหนือของไทยหมดข้อได้เปรียบลงอย่างเลี่ยงไม่พ้นแน่นอน

การแข่งขันระหว่างสินค้าเกษตรกรไทยกับจีน ก็เหมือนกับ "เอารถตุ๊กๆ ไปชนกับรถถัง" เทียบกันดูระหว่างผัก-ผลไม้จีนที่นำเข้ามาแพคอย่างดี มาตรฐานการผลิตรัฐบาลที่ปกครองด้วยระบบสังคมนิยมสามารถทำได้เต็มที่ ขณะที่ไทยเทคโนโลยีที่ใช้ยังล้าหลังมาก พืชผักที่ออกสู่ตลาดขายได้ไม่เกิน 3 วันก็เน่าเสีย การเพาะปลูกกระจัดกระจายทำให้ต้นทุนค่าขนส่งสูง

ยอดการส่งออกผัก-ผลไม้ของไทยช่วงมกราคม -สิงหาคม 2546 แม้ว่าจะอยู่ที่ 4,016.07 ล้านบาท เพิ่มเป็น 5,898.28 ล้านบาทในช่วงเดียวกันของปี 47 แต่กว่า 90%ของยอดส่งออกเป็นมูลค่าการส่งออกมันสำปะหลังทั้งสิ้น ส่วนที่เหลือพันกว่าล้านเป็นลำไยอบแห้ง ลำไยสด ผลไม้เมืองร้อน ฯลฯ ส่วนการนำเข้าปี 46 ตัวเลขอยู่ที่ 244.82 ล้านบาทและเพิ่มเป็น 383.59 ล้านบาทในปี 47 แต่เป็นการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นทุกตัว ไม่กระจุกตัวเหมือนกันสินค้าเกษตรไทย

ไม่เพียงเท่านั้น การนำเข้าผัก-ผลไม้จีน ยังอาจมีอันตรายจากสารเคมี ซึ่งไทยไม่ได้เข้มงวดเท่าที่ควร โดยเฉพาะในพื้นที่มณฑลเสฉวน เมื่อปี 44 เคยมีการตรวจพบว่า มีผู้ป่วยโรคไตถึง 22% และตับอีก 23% ที่ได้รับผลกระทบจากสารเคมีในพืชผักผลไม้ที่ผลิตได้ในประเทศ ขณะที่สินค้าเกษตรไทยกลับถูกตรวจสอบด้านสุขอนามัย-สารตกค้างอย่างเข้มงวด นอกจากนี้ผลไม้ที่จะนำเข้าได้ต้องได้รับการรับรอง (GAP) ที่มีเพียงผู้ประกอบการรายใหญ่เท่านั้นที่จะทำได้ ส่วนเกษตรกรรายย่อยมีน้อยรายที่จะดำเนินการได้

สิ่งที่เลี่ยงไม่พ้น

ส่วนกรณีของหอมหัวใหญ่ กระเทียม มันฝรั่ง สินค้าเกษตรไทยที่เชื่อกันว่าได้รับผลกระทบจาก FTA ไทย-จีนนั้น นายพิษณุ เหรียนมหาศาล ผู้ตรวจการกระทรวงพาณิชย์,หัวหน้าคณะเจรจาการค้าเสรีอาเซียน-จีน กล่าวว่า ที่จริงแล้วสินค้าเกษตรทั้ง 3 ตัวนี้อยู่ภายใต้เงื่อนไข WTO ที่แม้ว่าจะมี FTA ก็จะไม่สามารถดำเนินการใดๆ ได้ การเปิดเสรีสินค้าเกษตรไทย-จีน หรือเก็บภาษีนำเข้า 0% ทำได้เฉพาะที่กำหนดในโควตาเท่านั้น คือ มันฝรั่งนำเข้าภายใต้เงื่อนไขภาษี 0% ได้เพียง 300 ตัน หอมหัวใหญ่ 365 ตัน และกระเทียม 65 ตัน นอกเหนือจากนี้ต้องเสียภาษีนำเข้าตามที่กำหนดคือ มันฝรั่ง 124% หอมหัวใหญ่ 123% และกระเทียม 57%

ปัญหาราคากระเทียม หอมหัวใหญ่ ตกต่ำจนเกษตรกรขาดทุนกันอยู่ในขณะนี้ แท้จริงแล้วเกิดขึ้นเพราะการลักลอบนำเข้ากระเทียม หอมหัวใหญ่ ฯลฯ จากต่างประเทศ ที่เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่องทุกๆ ปีที่ผ่านมา ไม่ได้รับผลกระทบจาก FTA ไทย-จีนแต่อย่างใด ซึ่งขณะนี้ทางด่านศุลกากรต่างๆ ก็พยายามกวดขันจับกุมอย่างเต็มที่ โดยสามารถจับกุมกันได้เป็นประจำทุกเดือน

เร่งรัฐหนุนวิจัย-พัฒนา ปรับโครงสร้างเกษตรไทย

นายมนตรี คงตระกูลเทียน กรรมการผู้จัดการใหญ่กลุ่มพืชครบวงจร เครือเจริญโภคภัณฑ์ กล่าวว่า การทำตลาดในจีน หรือประเทศอื่นๆ ของพืชผักผลไม้ไทย จำเป็นต้องพัฒนามาตรฐานการผลิต แก้ปัญหาสารตกค้างให้ได้มาตรฐาน GAP แพคเกจจิ้ง การแปรรูป ซึ่งเฉพาะ FTA ไทย-จีน หากเกษตรกรไทยสามารถแก้ไขปัญหาเหล่านี้ได้ ก็จะสามารถเจาะตลาดจีนที่มีประชากรมากถึง 1,300 ล้านคนได้อีกมาก เพราะเพียงแค่ปีเดียวของนโยบายค้าเสรีผัก-ผลไม้ และท่ามกลางปัญหาที่ยังคงมีอยู่ การส่งออกสินค้าเกษตรไทยไปจีนก็มูลค่าเพิ่มขึ้นถึง 225%

เขาบอกว่า อย่างไรก็ตามก็ต้องยอมรับว่าเกษตรกรไทยได้รับผลกระทบจากการทะลักเข้ามาของสินค้าเกษตรจีนแน่นอน ซึ่งก็ต้องหาทางแก้กัน ในเบื้องต้นนี้รัฐบาลต้องเข้ามาช่วยสนับสนุนให้มีการวิจัย-พัฒนา หาสินค้าที่เป็นจุดแข็งของไทย เพื่อเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตร ให้สามารถสู้กับสินค้าจีนได้เช่น กรณีของกระเทียม ที่ได้รับผลกระทบจากกระเทียมจีน หากเกษตรกรไทยยังทำต่อไป แน่นอนว่าไปไม่รอดแน่นอน ก็ต้องหาพืชอื่นมาทดแทน เช่น ยางพารา ที่ของไทยมีคุณภาพดีกว่าจีนมาก เป็นต้น

นอกจากนี้ยังต้องพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต การจัดเก็บ ตลอดจนระบบขนส่งสินค้าให้เป็นระบบห้องเย็น ที่ไทยยังขาดอยู่

ในแง่มุมของระบบขนส่งสินค้าเข้าจีน ที่ส่วนใหญ่ยังต้องพึ่งพาการขนส่งทางเรือผ่านท่าเรือคลองเตย-แหลมฉบัง ไปยังมณฑลชายฝั่งทะเลของจีน ต่อเนื่องไปยังพื้นที่ชั้นในของจีน รวมระยะทางกว่า 10,000 กม. ขณะที่การขนส่งผ่านแม่น้ำโขงจากชายแดนเชียงราย-มณฑลยูนนาน (หยุนหนัน) ที่มีระยะทางเพียง 300 กว่ากม. ก็ยังมีปัญหาเรื่องเรือสินค้า-ระบบประกันความเสียหายของสินค้า

โดยเรือสินค้าที่วิ่งขึ้นลงในแม่น้ำโขงทั้งหมด 118 ลำนั้น เป็นเรือของจีน 112 ลำ พม่า 1-3 ลำ และลาว 1-3 ลำ มีขนาดระวาง 40-300 ตัน ที่ผ่านมา สามารถบรรทุกได้ราว 70%ของพื้นที่ระวางบนเรือทั้งหมด สามารถขนส่งสินค้าได้ปีละประมาณ 1.5 แสนตันเท่านั้น ขณะที่ระบบประกันความเสียหายนั้น ขณะนี้มีเพียงการประกันเรือแต่ไม่มีการประกันสินค้า ทำให้ความเสี่ยงต่อความเสียหายของสินค้ามีสูง

ยัน FTA เป็นเทรนการค้าโลก

อย่างไรก็ตามขณะที่กระแสโจมตีรัฐบาลไทยที่ตกลงทำ FTA กับจีน ขณะที่ยังไม่มีความพร้อม เป็นเหตุให้สินค้าเกษตรภายในประเทศได้รับผลกระทบกันถ้วนหน้านั้น นายวัฒนา เมืองสุข รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ กล่าวว่า การค้าเสรี เป็นแนวโน้มของการค้าโลก การประชุม WTO ครั้งต่อไปที่ฮ่องกง ก็จะคุยกันเรื่องการค้าเสรีเป็นเรื่องหลัก รวมทั้งการอำนวยความสะดวกทางการค้า ดังนั้น Free Trade Area จะต้องเกิดขึ้นในอนาคตอย่างแน่นอน และไทยเองยังมีกรอบข้อตกลงพหุภาคีอื่นๆ อีก เช่น AFTA เป็นต้น

การทำ FTA กับจีน โดยข้อเท็จจริงเป็นการชิงจังหวะเวลาที่ไทยเห็นว่าได้เปรียบก่อนเท่านั้น เนื่องจากที่จริงแล้วกลุ่มประเทศอาเซียน ก็มีข้อตกลงการค้าเสรีกับจีนที่จะเริ่มภายในวันที่ 1 มกราคม 2548 ที่จะถึงนี้อยู่แล้ว แต่ไทยเห็นว่า กลุ่มสินค้าเกษตร เป็นสินค้าที่เกิดปัญหามาอย่างต่อเนื่อง รัฐต้องเข้าไปช่วยเหลือเพราะเกษตรกรกำหนดราคาสินค้าที่ตนเองผลิตไม่ได้ ต่างจากภาคอุตสาหกรรม หากสามารถหาตลาดมารองรับได้ ก็จะช่วยให้สินค้าเกษตรไทยหมดปัญหาลง รัฐไม่ต้องเข้ามาอุดหนุนเหมือนทุกๆ ปีที่ผ่านมา จึงเจรจากับจีนที่มีตลาดผู้บริโภคมากถึง 1,300 ล้านคน ขณะที่ไทยมี 63 ล้านคน จีนจะส่งสินค้าเข้ามามากแค่ไหน ก็ขายได้เพียง 63 ล้านคนเท่านั้น

การทำ FTA กับประเทศใดๆ ก็ตาม กรอบการเจรจาจะเป็นเรื่องภาษีศุลกากร และการอำนวยความสะดวกทางการค้าระหว่างกัน จะไม่มีการก้าวล่วงเข้าไปในส่วนของกฎหมายภายในของประเทศคู่เจรจา เช่น กรณี ไทย-จีน ที่บอกว่ามีปัญหาเรื่องไทยไม่เก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) สินค้าเกษตร ทำให้การนำเข้าผัก-ผลไม้จากจีนเข้ามาไทย เก็บภาษีที่ 0%อย่างแท้จริง ขณะที่การส่ง

ผัก-ผลไม้ จากไทยเข้าจีนนั้น แม้ว่าจะไม่เสียภาษีนำเข้า หรือเสียภาษีนำเข้า 0% แต่สินค้าเกษตรไทยต้องเสีย VAT 13% ทำให้ต้นทุนสินค้าเกษตรไทยสูงขึ้นนั้น

โดยข้อเท็จจริงนั้น ภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นเรื่องภายในของจีน ที่เขาเก็บทั้งสินค้าเกษตรภายในและภายนอกประเทศ ส่วนของไทยเมื่อไม่เก็บสินค้าเกษตรในประเทศ สินค้านำเข้าก็ต้องไม่เก็บเช่นกัน เป็นการดำเนินการตามกรอบของ WTO ซึ่งทุกๆ ประเทศก็ต้องปฏิบัติการตามนี้ไม่มียกเว้น

ส่วนผลกระทบ นายวัฒนา ยอมรับว่า ต้องเกิดขึ้นแน่นอน ซึ่งรัฐบาลก็เตรียมการรองรับไว้อยู่แล้ว โดยเฉพาะกลุ่มผลผลิตประเภทเดียวกันกับที่จีนมีอยู่ ที่แน่นอนว่าแข่งขันกับจีนไม่ได้ โดยได้เตรียมงบประมาณไว้สำหรับสนับสนุนให้เกษตรกรที่จะได้รับผลกระทบเปลี่ยนแปลงอาชีพไว้ทั้งสิ้น 10,000 ล้านบาท ในระยะเวลา 10 ปี หรือปีละ 1,000 ล้านบาท เช่น กรณีของกระเทียมที่เริ่มสนับสนุนให้เกษตรกรเลิกปลูกกระเทียมหันไปปลูกพืชอื่นแทนตั้งแต่ปีงบประมาณ 47 ที่ผ่านมา เป็นต้น

"จากนี้ไปรัฐบาลจะหาทางเจรจาค้าเสรีกับทุกประเทศให้เร็วที่สุด เพื่ออุดช่องว่างกรณีที่บางประเทศอาจจะไม่สมบูรณ์ที่สุด ไม่ครอบคลุมมากที่สุด เช่น กรณีของ จีน อินเดีย การเปิดค้าเสรี ก็จะมุ่งไปที่กลุ่มสินค้าที่เป็นจุดแข็งของเรา เช่นสินค้าเกษตรกับจีน ส่วนสินค้าอุปโภค-บริโภคไปอินเดีย ส่วนของออสเตรเลียที่ถือเป็นประเทศเจริญแล้ว ก็จะมุ่งไปที่ภาคบริการ ที่ออสเตรเลียขาดอยู่ เป็นต้น เพื่อทำให้ครอบคลุมได้ทุกกลุ่ม"

รศ.ดร.วันชัย ศิริชนะ อธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง,อดีตปลัดทบวงมหาวิทยาลัย กล่าวว่า ต้องยอมรับว่าการค้าเสรีเป็นเทรนของการค้าโลกที่จะต้องเกิดขึ้นในอนาคต การทำ FTA กับจีน อินเดีย ออสเตรเลีย ของไทย นั่นหมายถึงไทยมีเพื่อน มีแบ็คอัพที่มีประชากรร่วมครึ่งโลก เป็นการเพิ่มอำนาจต่อรองให้กับไทยเองในเวทีโลกได้อีกทางหนึ่ง เนื่องจาก FTA ไม่ได้จำกัดเฉพาะด้านเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังมีพลังแฝงในเรื่องการเมืองด้วย เพียงแต่ไม่มีการพูดกันและอาจไม่เห็นเป็นรูปธรรมชัดเจนเท่านั้น

แต่ผลกระทบของ FTA ก็ใช่ว่าจะไม่มีเสียเลย รศ.ดร.วันชัย กล่าวว่า เช่น เป็นข้อตกลงเฉพาะที่ไม่ได้ครอบคลุมในทุกๆ ประเทศ,เป็นการทำลายระบบการค้าของโลก จำกัดวงการค้าให้อยู่ในเฉพาะกลุ่ม เกิดพหุภาคีนิยม หรือทวิภาคีนิยมขึ้น ไม่คุยกับคนนอกกลุ่ม ส่งผลบกระทบต่อสินค้าอุตสาหกรรม/เกษตรกรรมของคู่สัญญาที่ด้อยกว่า,คู่สัญญาที่มีศักยภาพมากกว่าทั้งด้านคุณภาพสินค้า ราคา ทำให้เกิดกรณีการทุ่มตลาด ใครเก่งกว่าก็ชนะ หากคู่สัญญาไม่มีศักยภาพที่ใกล้เคียงกันแล้ว ก็จะเกิดกรณีแพ้ชนะขึ้น ขณะที่หลักการ FTA ควรต้องชนะทั้งคู่ เป็นต้น (ที่มา : กลุ่มศึกษาข้อตกลงเขตการค้าเสรีภาคประชาชน FTA WATCH, อ้างในเว็บไซค์ http://www.ftawath.org โดยสุพาณี ธนีวุฒิ, 2549)

ผลของการเปิดเสรีการค้าผักผลไม้ระหว่างไทยกับจีน

ภาวะการค้าผักและผลไม้ระหว่างไทยกับจีนมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะภายหลังการเปิดเสรีการค้าตั้งแต่เดือนตุลาคม 2546 เป็นต้นมา มูลค่าการค้าขยายตัวในอัตราที่เพิ่มมากขึ้น โดยไทยยังเป็นฝ่ายที่ได้ดุลการค้าอยู่ สินค้าที่ส่งออกเพิ่มขึ้นมากคือ มันสำปะหลัง ลำไย ทุเรียน มังคุด และลิ้นจี่ ในทางกลับกันการนำเข้าผักและผลไม้จากจีนที่มีราคาถูกก็ส่งผลกระทบต่อระดับราคาและการปลูกผักและผลไม้ของไทย

ผลดีจากการเปิดเสรี

ก่อนจะมีการเปิดเสรีการค้าผักและผลไม้ระหว่างไทยกับจีนเมื่อเดือนตุลาคม 2546 ภาวะการค้ามีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2546 มูลค่าการค้าผักและผลไม้มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 11,547 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 54.6 เป็นการส่งออกของไทยไปจีน 8,228 ล้านบาท และการนำเข้าจากจีน 3,319 ล้านบาท ไทยจึงเป็นฝ่ายเกินดุลการค้า 4,909 ล้านบาท สินค้าที่ไทยส่งออกในหมวดผักส่วนใหญ่เป็นมันสำปะหลังที่อยู่ในรูปของมันอัดเม็ดและ มันเส้น ซึ่งมีมูลค่า 5,406 ล้านบาท ขณะที่สินค้าในหมวดผลไม้มีมูลค่า 2,822 ล้านบาท ผลไม้ส่งออกที่สำคัญ คือ ลำไย ทุเรียน สับปะรด กล้วย และมะละกอ ส่วนผักและผลไม้ที่นำเข้าจากจีนในปี 2546 มีมูลค่า 841 และ 2,478 ล้านบาท ตามลำดับ โดยผักที่นำเข้ามากจะเป็นผักเมืองหนาวได้แก่ กระเทียม เห็ด แครอท และมันฝรั่ง ตามลำดับ สำหรับผลไม้ส่วนใหญ่จะเป็นแอปเปิล ท้อ และพลับ

ภายหลังการเปิดเสรีการค้าผักและผลไม้ระหว่างไทย-จีน มูลค่าการค้าผักในช่วงเดือนตุลาคม 2546–มิถุนายน 2547 ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 74.6 เป็น 11,528.8 ล้านบาท โดยการส่งออกและนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 53.8 และ 151.5 เป็น 7,993.7 และ 3,535.1 ล้านบาท ตามลำดับ ขณะที่ไทยยังเป็นฝ่ายเกินดุลการค้ากับจีนมูลค่า 4,458.0 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.6 เมื่อเทียบกับระยะเดียวกันของปีที่ผ่านมา

สาเหตุที่มูลค่าส่งออกผักและผลไม้ของไทยไปยังจีนขยายตัวเพิ่มขึ้น เนื่องจากปริมาณผลผลิตมันสำปะหลังในประเทศมีจำนวนมาก ประกอบกับผลผลิตมันสำปะหลังของเวียดนามและอินโดนีเซียซึ่งเป็นคู่แข่งของไทยลดลง ทำให้จีนต้องนำเข้าจากไทยเพิ่มขึ้น มูลค่าการส่งออกมันสำปะหลังจึงเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 45.2 เป็น 5,540.0 ล้านบาท สำหรับหมวดสินค้าผลไม้ส่งออกได้มูลค่า 2,440.9 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 78.2 โดยชนิดของผลไม้ที่ส่งออกเพิ่มขึ้นได้แก่ ลำไย ทุเรียน มังคุด ลิ้นจี่ และกล้วย โดยเฉพาะทุเรียนและมังคุด มีมูลค่าเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจนมาก อย่างไร

ก็ดี การส่งออกผลไม้ของไทยไปจีนยังขยายตัวได้ไม่มากเท่าที่ควร เนื่องจากประสบปัญหาในการส่งออก เพราะจีนมีกฎระเบียบและมาตรการภาษีที่แตกต่างกันไปตามแต่ละมณฑล ขั้นตอนในการนำเข้าที่ล่าช้า และการตรวจสอบด้านสุขอนามัยที่เข้มงวดมากโดยเฉพาะสารตกค้าง นอกจากนั้นนโยบายของรัฐบาลไทยที่กำหนดให้สินค้าส่งออกต้องมีใบรับรองการ ผลิตที่ดีได้กลายเป็นอุปสรรคอีกด้วย เพราะสวนผลไม้ที่ขึ้นทะเบียนและผ่านการรับรองของไทยยังมีจำนวนน้อย

ผลเสียจากการเปิดเสรี

แม้ว่ามูลค่าการค้าและการส่งออกผักและผลไม้ของไทยไปจีนจะ ขยายตัวเพิ่มขึ้น แต่การนำเข้ากลับขยายตัวเพิ่มขึ้นในอัตราที่มากกว่า โดยมูลค่าของผักและผลไม้ที่นำเข้าจากจีนมีจำนวน 969.5 และ 2,565.6 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 179.9 และ 142.2 ตามลำดับ ทั้งนี้ผักที่ไทยนำเข้ามากได้แก่ เห็ด แครอท กระเทียม มันฝรั่ง และหอมหัวใหญ่ ตามลำดับ ส่วนผลไม้ได้แก่ แอปเปิ้ล ท้อ และพลับ ซึ่งมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 45.1 และ 17.2 ของมูลค่าการนำเข้าผักและผลไม้จากจีนทั้งหมด

การนำเข้าผักและผลไม้เมืองหนาวจากจีนที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระเทียม หอมหัวใหญ่ แอปเปิ้ล ท้อ และพลับ นั้น นอกจากจะมีผลกระทบต่อปริมาณความต้องการผลผลิตภายใน ประเทศแล้ว ยังส่งผลกระทบให้ระดับราคาที่เกษตรกรขายได้ภายในประเทศตกต่ำลง โดยกระเทียมแห้งใหญ่มีราคาลดลงร้อยละ 28.3 ส่วนราคาหอมหัวใหญ่และหอมแดงตกต่ำลงร้อยละ 80.6 และ 58.9 ตามลำดับ ขณะที่ส้มเขียวหวานและลิ้นจี่ซึ่งปลูกกันมากในภาคเหนือและมีช่วงเก็บเกี่ยวตรง กันกับฤดูนำเข้าผลไม้เมืองหนาวจากจีนก็มีระดับราคาตกต่ำลงมากกว่าร้อยละ 30

สำหรับผักและผลไม้ไทยชนิดอื่น ๆ ที่มีผลผลิตเพิ่มขึ้นมาก เช่น หัวมันสำปะหลัง ลำไย และทุเรียน ก็มีราคาตกต่ำลงเช่นกัน แม้ว่าจะมีการส่งออกเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากผลผลิตเข้าสู่ตลาดพร้อม ๆ กัน รวมทั้งยังมีผักและผลไม้จากจีนเข้ามาร่วมแบ่งปันผลประโยชน์ไปด้วย

เมื่อเกษตรกรไทยประสบปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำกว่าต้นทุนการผลิต โดยเฉพาะในกลุ่มกระเทียม หอมหัวใหญ่ และหอมแดง นั้น ภาครัฐฯ ได้จัดโครงการแก้ไขโดยส่งเสริมให้เกษตรกรลดพื้นที่เพาะปลูก ลงตั้งแต่ปี 2546 และให้เงินทดแทนไร่ละ 1,500 บาท แต่ก็ไม่ค่อยได้ผล เพราะเกษตรกรไม่มีความรู้ในการเพาะปลูกพืชอื่น ๆ ประกอบกับเกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่มีความเข้าใจในเรื่องของการเปิดการค้าเสรี จึงยังคงยืนยันที่จะเพาะปลูกพืชแบบเดิม

ดังนั้นการเปิดเสรีการค้าผักและผลไม้ระหว่างไทย-จีน ส่งผลให้ภาวะการค้าผักและผลไม้ระหว่างไทยกับจีนขยายตัวเพิ่มมากขึ้น โดยสินค้าของไทยที่ได้รับประโยชน์จากการเปิดเสรี

คือ มันสำปะหลัง ลำไย ทุเรียน และมังคุด อย่างไรก็ตาม การนำเข้าสินค้าจากจีนก็ส่งผลกระทบทำให้มูลค่าของผลผลิตที่เกษตรกรไทยขาย ได้ลดลงด้วย โดยเฉพาะกระทียม หอมหัวใหญ่ หอมแดง และส้ม และในอนาคตมีแนวโน้มว่าดุลการค้าของไทยกับจีนจะหดตัวลงจากการนำเข้าที่ ขยายตัวเพิ่มมากขึ้น

นอกจากนั้นในแต่ละมณฑลของจีนยังมีการตรวจสอบและมีข้อปฏิบัติใน การนำเข้าผักและผลไม้ที่แตกต่างกันไป ทำให้การขยายการค้าในส่วนของไทยจะต้องพิจารณาเป็นรายมณฑล ดังนั้นรัฐบาลและเอกชนจะต้องร่วมมือกันแก้ไขอุปสรรคในการส่งออก โดยเร่งเจรจาให้จีนลดขั้นตอนและระยะเวลาในการตรวจสอบ และปฏิบัติโดยใช้มาตรฐานเดียวกันในทุกมณฑล รวมทั้งภาครัฐควรสนับสนุนให้ภาคเอกชนไทยร่วมกันลงทุนจัดตั้งเครือข่าย ร้านค้าส่งและค้าปลีกสินค้าเกษตรที่จีนจะทำการเปิดเสรีในช่วงปลายปีนี้ เพื่อขยายการนำเข้าผักและผลไม้จากไทยมากขึ้น นอกจากนั้นรัฐควรพัฒนาระบบคมนาคมเพื่อเชื่อมโยงกับจีน และสร้างความรู้และฝึกอบรมแก่เกษตรกรในด้านการผลิตพืชที่ดี(GAP) รวมทั้งพัฒนาระบบตลาดกลางค้าผักและผลไม้ภายในประเทศเพื่อให้สินค้าที่ผลิตมี คุณภาพได้มาตรฐานตรงกับความต้องการของตลาด (กลุ่มศึกษาข้อตกลงเขตการค้าเสรีภาคประชาชน “FTA WATCH” [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา http://www.ftawath.org (9 พฤษภาคม 2549)

ข้อมูลพื้นฐานของอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่

อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่

1. ประวัติความเป็นมา

อำเภอแม่วางเป็นอำเภอมาก่อนเมื่อปี พ.ศ. 2461 ต่อมาในปี พ.ศ. 2477 ทางราชการประกาศยุบอำเภอแม่วาง และอำเภอบ้านแม ตั้งอยู่ที่บ้านเปียง ม.13 ต.บ้านแม อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่ และต่อมาวันที่ 4 มิถุนายน 2482 ได้ย้ายที่ทำการอำเภอไปตั้งอยู่ที่บ้านสันป่าตอง ม.10 ต.ยุหว่า และเปลี่ยนชื่อเป็นอำเภอสันป่าตองมาจนถึงปัจจุบัน

ปี พ.ศ. 2533 กระทรวงมหาดไทย ได้ประกาศตั้งกิ่งอำเภอแม่วางขึ้น และได้มีพระราชกฤษฎีกาตั้งกิ่งอำเภอแม่วาง เป็นอำเภอแม่วาง เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2538

อำเภอแม่วางตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดเชียงใหม่ สามารถเดินทางโดยรถยนต์ใช้เส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108 ผ่านอำเภอหางดง และแยกเข้าทางหลวงแผ่นดินหมายเลข

1013 ที่หน้าตลาดอำเภอสันป่าตอง มีรถยนต์โดยสารประจำทางจากประตูเชียงใหม่ อ.เมืองเชียงใหม่ บริการทุกวัน ระยะทางจากจังหวัดเชียงใหม่ ถึงอำเภอแม่วาง ประมาณ 37 กิโลเมตร

2. เนื้อที่/พื้นที่ 601.680 ตร.กม.

3. สภาพภูมิอากาศโดยทั่วไป แบบมรสุม 3 ฤดู คือฤดูร้อนอุณหภูมิเฉลี่ย 40 องศา ฤดูฝน อุณหภูมิเฉลี่ย 23 องศา ฤดูหนาวอุณหภูมิเฉลี่ย 10 องศา

4. ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

4.1 อาชีพหลัก ได้แก่ ทำนา, ทำสวน, ทำไร่

4.2 อาชีพเสริม ได้แก่ รับจ้าง, ทำอุตสาหกรรมในครัวเรือน

4.3 จำนวนธนาคาร มี 2 แห่ง ได้แก่

4.3.1 ธนาคาร ธกส. โทร. 0-5383-0434

4.3.2 ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด มหาชน

4.4 จำนวนห้างสรรพสินค้า มี 0 แห่ง

5. ด้านสังคม

5.1 โรงเรียนมัธยม ได้แก่ ร.ร.บ้านกาดวิทยาคม โทร. 0-5348-9170

5.2 มหาวิทยาลัย ได้แก่ ไม่มี

6. ด้านทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของอำเภอ

6.1 อุทยานแห่งชาติแม่วาง

6.2 อุทยานแห่งชาติออบขาน

6.3 อุทยานแห่งชาติอินทนนท์

7. ด้านประชากร

7.1 จำนวนประชากรทั้งสิ้น รวม 31,045 คน

7.2 จำนวนประชากรชาย รวม 15,443 คน

7.3 จำนวนประชากรหญิง รวม 15,602 คน

7.4 ความหนาแน่นของประชากร 29.811 คน/ตร.กม.

8. ด้านการคมนาคม

8.1 ทางบก - รถยนต์ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1013

8.1.1 สถานีขนส่ง

8.1.2 สถานีรถไฟ

8.2 ทางน้ำ

8.2.1 ท่าเรือขนส่งโดยสาร

8.2.2 ท่าแพขนานยนต์

8.3 ทางอากาศ – ท่าอากาศยาน

9. ด้านการเกษตร และอุตสาหกรรม

9.1 ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ หอมหัวใหญ่, ข้าวนาปี, ลำไย, ข้าวโพด, ถั่วเหลือง

9.2 ชื่อแหล่งน้ำที่สำคัญได้แก่ (แม่น้ำ/บึง/คลอง) ลำน้ำแม่วาง, ลำน้ำแม่ขาน

9.3 โรงงานอุตสาหกรรมที่สำคัญ ได้แก่ ไม่มี

(กองวิชาการและแผนงาน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2549)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เจริญ คัมภีรภาพ (2549) ได้ศึกษาถึงสถานะการทำเอฟทีเอของไทย-จีน จากการศึกษาพบว่าการลงนามในความตกลงเร่งลดภาษีสินค้าผักและผลไม้ ระหว่างไทย-จีน เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2003 ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน สาระสำคัญของความตกลงครอบคลุมเรื่องการลดภาษีสินค้าผักและผลไม้ทุกรายการ ตามพิกัดศุลกากรตอนที่ 07-08 (116 รายการ ตามพิกัดศุลกากร 6 หลัก) ให้เหลือ 0% ภายในวันที่ 1 ตุลาคม 2003 โดยกระทรวงการคลังได้ออกประกาศลดภาษีในสินค้าดังกล่าว รวมทั้งกรมการค้าต่างประเทศได้ออกหนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าเพื่อให้มีการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแล้ว ขณะนี้ผลกระทบของข้อตกลงได้เกิดขึ้นแล้ว ดังในกรณีผลกระทบของหอมใหญ่ และผลไม้เมืองหนาว

นอกจากนี้ผลของการศึกษายังพบว่า การนำเข้าสินค้าผัก-ผลไม้จากจีนเพิ่มขึ้นสูงมาก โดยเฉพาะแอปเปิ้ล สาลี่ กระเทียมและหอมหัวใหญ่ โดยสถิติผัก-ผลไม้จากจีนเพิ่มขึ้นถึง 300% คิดเป็นมูลค่ากว่า 3,000 ล้านบาท ผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน ได้แก่ พื้นที่เพาะปลูกหอมหัวใหญ่ของไทยจากเดิมที่มีอยู่ 1.3 แสนไร่ แต่หลังเปิดเสรีต้องลดพื้นที่เพาะปลูกลงทันที 50,000 ไร่ เพราะหอมหัวใหญ่จากจีนเข้ามาตีตลาด และในการลดพื้นที่ รัฐบาลโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ต้องเข้าไปให้เงินอุดหนุน โดยหากเปลี่ยนไปเพาะปลูกไม้ยืนต้น ต้องให้เงินอุดหนุน 2,000 บาทต่อไร่ แต่หากเป็นเพาะปลูกพืช ผัก อย่างอื่นก็ต้องจ่ายเงินอุดหนุนให้ 500 บาทต่อไร่ เกษตรกรที่ปลูกหอมหัวใหญ่ได้รับความลำบากมาก

สินค้าจีนที่ส่งเข้ามาไทย ได้รับความสะดวกมาก แต่ไทยส่งไปจีน เจอทั้งการขอใบอนุญาตที่ยุ่งยาก รวมทั้งการตรวจสอบสารตกค้างที่เข้มงวด อย่างลำไยจากไทยเข้าไปถูกตรวจ

พบสารตกค้าง จีนออกข่าวแจ้งผู้บริโภคทันที ทำให้ผู้บริโภคไม่มั่นใจ โอกาสสินค้าไทยได้รับความนิยมลดลงและมีปัญหาข้อแตกต่าง ระหว่างต้นทุนการขนส่งที่ไทยส่งไปแพงกว่า 2-3 เท่า

ผลกระทบจากการเปิดเขตการค้าเสรีไทยจีนยังส่งผลกระทบต่อโครงการหลวง ซึ่งส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชเมืองหนาวเช่น แอปเปิ้ล สาลี่ ท้อ มะคาเดเมีย เป็นต้น ต่อไปเกษตรกรที่ปลูกผลไม้เหล่านี้จะไม่สามารถปลูกพืชเมืองหนาวได้อีกต่อไป ซึ่งจะสร้างปัญหาทั้งทางเศรษฐกิจ ความมั่นคง และปัญหาทางนิเวศวิทยาในพื้นที่สูงในประเทศไทย

นันทา สิทธิราช (2549) ได้ศึกษาถึงการเปิดเสรีกับจีน สำนักข่าวซีซีทีวีของจีนรายงานว่า เมื่อมีการทลายกำแพงภาษีลงเหลือเพียง 0 % ทำให้มณฑลยูนนาน (หยุนหนัน) จีนตอนใต้ที่เป็นแหล่งผลิตผักและผลไม้เมืองหนาวคล้ายคลึงกับภาคเหนือของไทย มีการส่งออกผักผลไม้ อาทิ คื่นไช่ แครอท ผักกาดหอม โดยเฉพาะแอปเปิ้ล สาลี่ และบร็อคโคลี มาไทยเพิ่มมากขึ้น จากเดิมสินค้าผักผลไม้เหล่านี้เคยมีราคาต่ำ โดยมีราคาสูงสุดที่เคยขายได้ไม่เกินกิโลกรัมละ 10 บาท หรือ 2 หยวน แต่ปัจจุบันกลายเป็นที่นิยมและมีแนวโน้มสดใส ราคาจึงขยับสูงขึ้นถึงกิโลกรัมละ 25-30 บาท ซึ่งตรงกับสถิติของกรมตรวจสอบสินค้านำเข้าส่งออกมณฑลยูนนานที่รายงานว่ามูลการส่งออกผักและผลไม้ของยูนนานที่ส่งมาไทยเฉพาะเดือนตุลาคม 2546 เพียงเดือนเดียวมีมูลค่าสูงกว่า 9 เดือนแรกรวมกัน

นอกจากนี้ยังพบอีกว่าจากความต้องการตลาดที่เพิ่มขึ้น ทำให้หมู่บ้านเสี่ยวซินเอ่อ อ.เฉิงกุ้ง มณฑลยูนนานมีการขยายพื้นที่เพาะปลูกสำหรับการปลูกบร็อคโคลีส่งออกมาประเทศไทยโดยเฉพาะ นอกจากนี้รัฐบาลท้องถิ่นประจำมณฑลยังวางแผนส่งเสริมการผลิตผักเป็นแกนหลัก 1 ใน 5 ของการผลิตสินค้าเกษตรกรรม

การที่ตัวเลขส่งออกพืชผักเมืองหนาวจากจีนตอนใต้พุ่งกระฉูดเช่นนี้ ส่งผลกระทบต่อโครงการหลวงที่ปลูกพืชผักชนิดเดียวกันอย่างเลี่ยงไม่ได้ ทั้งนี้ฝ่ายวิจัยผัก มูลนิธิโครงการหลวงได้ทำการศึกษาวิจัยผลกระทบดังกล่าวหลังเปิดเสรีโดย นิพนธ์ ไชยมงคล จากภาควิชาพืชสวน มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จ.เชียงใหม่

งานศึกษาดังกล่าวชี้ว่าเมืองคุนหมิง มณฑลยูนนาน จีนตอนใต้นั้นมีจุดแข็งกว่าประเทศไทยตรงที่พื้นที่และสภาพภูมิอากาศนั้นเหมาะสำหรับการปลูกผักเมืองหนาว และยังมีแหล่งน้ำสมบูรณ์ มีต้นทุนการผลิตต่ำ โดยประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 69 ประกอบอาชีพเกษตร นอกจากนี้การขนส่งผักมายังไทยยังสะดวก โดยขนส่งทางเรือจากเมืองเชียงรุ้ง แล่นมาตามกระแสน้ำมาถึงท่าเรือเชียงแสนใช้เวลาเพียง 8-9 ชั่วโมง ทำให้ประหยัดต้นทุนไปได้มาก ด้านการผลิตจีนยังมีความชำนาญเพราะส่วนใหญ่มีประสบการณ์การปลูกผักมานานอีกด้วย

สาเหตุสำคัญที่ทำให้พืชผักเมืองหนาวจากจีนสามารถตีตลาดพืชผักของโครงการหลวงได้คือเรื่อง ราคา พืชผักจากจีนมีราคาถูกกว่าของโครงการหลวงอย่างมาก เช่น บร็อคโคลีของจีนราคาเพียงกิโลกรัมละ 11.67 บาท ขณะที่ของโครงการหลวงสูงถึงกิโลกรัมละ 40.95 บาท ถั่วลันเตาจีนกิโลละ 11.85 โครงการหลวงกิโลละ 53.45 บาท ผักกาดหอมห่อจีนกิโลละ 9.07 โครงการหลวงกิโลละ 16.22 บาท คะน้าฮ่องกงจีนกิโลละ 12.26 บาท โครงการหลวงกิโลละ 60.00 บาท เป็นต้น ดังนั้นจึงทำให้พืชผักจีนสามารถตีตลาดได้อย่างสบาย ๆ

สุพาณี ธนีวุฒิ (2549) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ "ตัวเลขการส่งออกที่พุ่ง เปิดเสรีเพิ่มขึ้น แต่เกษตรกรกลับจนลง" พบว่ามูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้น โดยอาศัยกลไกของการขจัดอุปสรรคทางการค้าและการเปิดการค้าเสรีจะทำให้เกษตรกรไทยมีรายได้สูงขึ้น มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นนั้นเป็นเพียงสมมติฐานที่ยังไม่มีข้อพิสูจน์ใดมารองรับ แต่กลับกันข้อเท็จจริงที่ปรากฏในสังคมไทยทุกวันนี้ชี้ให้เห็นว่า นับแต่เราเริ่มเปลี่ยนแปลงการผลิตการเกษตรของประเทศมาสู่การผลิตเพื่อการค้าและใช้นโยบายเสรีสินค้าเกษตรตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 เป็นต้นมา รายได้อันเนื่องมาจากการทำการเกษตรของเกษตรกรกลับลดต่ำลงอย่างต่อเนื่อง จาก 29,811.57 บาทต่อปีต่อครัวเรือน ในปี พ.ศ. 2538 เป็น 27,937.86 และ 26,882.07 บาทต่อปีต่อครัวเรือน ในปี พ.ศ. 2541 และ พ.ศ. 2542 ตามลำดับ และเช่นเดียวกันกับสถิติหนี้สินต่อครัวเรือนของเกษตรกรที่สูงขึ้นไปพร้อมกับจำนวนครัวเรือนที่เป็นหนี้มีเพิ่มมากขึ้น โดยหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนเกษตรกรในปี พ.ศ. 2538 เท่ากับ 24,672 บาท กลายเป็น 37,231 บาท ในปี พ.ศ. 2542 และจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่เป็นหนี้เพิ่มจากในปี พ.ศ. 2538 ที่มี 2,857,933 ครัวเรือน เป็น 3,379,163 ครัวเรือน ในปี พ.ศ. 2542 ซึ่งคนจนเหล่านี้ก็ไม่ได้รับบริการหรือการอำนวยความสะดวกเพิ่มขึ้นจากรัฐที่พอจะให้เรียกว่า มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ภายใต้ความคาดหวังว่า ภาคเกษตรจะสามารถทำการผลิตเพื่อตอบสนองนโยบายการค้าและการส่งออก สามารถสร้างรายได้จากการส่งออกสินค้าเกษตรสุทธิต่อเนื่องกัน สามารถทำให้คนไทยมีอาหารอุดมสมบูรณ์ มีผลผลิตการเกษตรให้เลือกบริโภคได้ทุกฤดูกาลตลอดทั้งปี แต่เมื่อมองย้อนกลับมาที่เกษตรกรผู้ผลิตกลับพบว่า ฐานะความเป็นอยู่ของเกษตรกรทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม ส่วนใหญ่ยังอยู่ในสภาพถดถอย ล้าหลัง ต่ำต้อย และไม่มีศักดิ์ศรี เมื่อเทียบกับสาขาอาชีพอื่น ดังที่เราพบว่า เกษตรกรจะเป็นอาชีพสุดท้ายที่ลูกหลานคนรุ่นใหม่ของประเทศเลือกทำ เพราะเป็นอาชีพที่ต้องทำงานหนัก และไม่ได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่าเหนื่อย เกษตรกรต้องแบกรับภาระที่เกิดจากความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ และมีรายได้ต่ำกว่าผู้ประกอบอาชีพอื่นๆ มากขึ้นทุกที จนถือได้ว่าเกษตรกรเป็นกลุ่มคนที่ยากจนที่สุดของประเทศไทย

ดังนั้น การเปิดเสรีสินค้าเกษตรที่หวังผลเพียงการขยายตลาดส่งออกสินค้าเกษตรของประเทศไทยนั้น ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์คงเป็นเพียงกลุ่มทุนในธุรกิจการเกษตรที่ผูกขาดตลาดภายในประเทศเท่านั้น การเปิดเสรีสินค้าเกษตรไม่เอื้อให้เกษตรกรรายย่อยได้รับส่วนแบ่งทางการตลาดที่สมเหตุผลกับแรงงานการผลิต และต้นทุนที่ได้ลงไปแต่อย่างใด

กรอบแนวความคิด

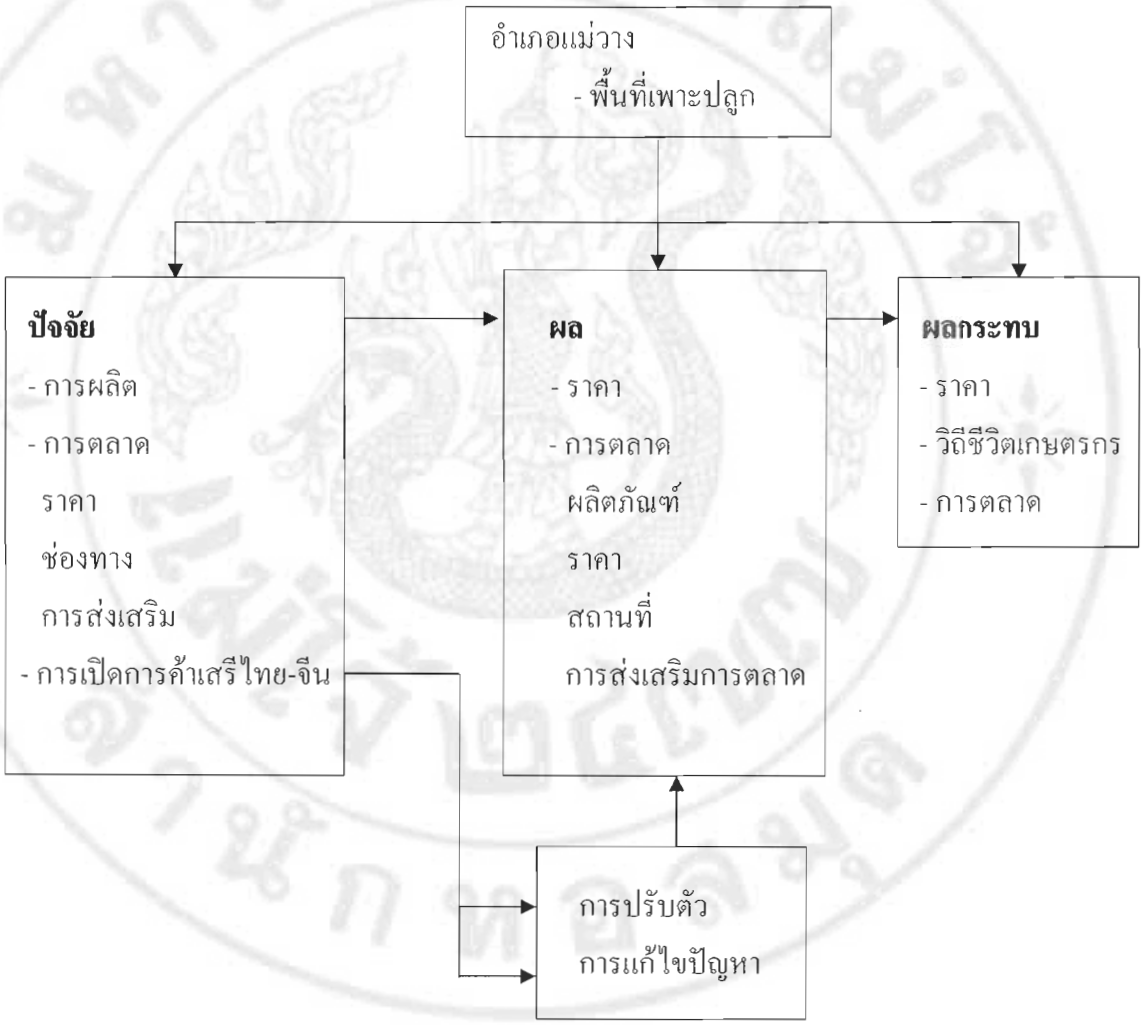

ภาพ 1 กรอบแนวความคิด

บทที่ 3
วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลกระทบทางด้านราคา จากการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน กรณีศึกษาเกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ในอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ปีการเพาะปลูก 2547/48 ได้กำหนดวิธีการวิจัยดังนี้

สถานที่ดำเนินการวิจัย

ในการเลือกสถานที่ดำเนินการวิจัยใช้หลักเกณฑ์ในการเลือก คือ ทำการเลือกพื้นที่ที่มีการเพาะปลูกมากเป็นอันดับ 1 ของจังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

ตาราง 3 พื้นที่เพาะปลูกหอมหัวใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่

อำเภอ	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	ร้อยละ
แม่วาง	4,165	47.1
ฝาง	3,590	40.6
สันป่าตอง	821	9.3
พร้าว	240	2.7
ไชยปราการ	30	0.3
รวม	**8,846**	**100.00**

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่, 2548

การวิจัยครั้งนี้จะเก็บข้อมูลจากเกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ในเขตพื้นที่อำเภอแม่วาง เนื่องจากว่าเป็นพื้นที่ที่มีการเพาะปลูกหอมหัวใหญ่มากที่สุดเป็นอันดับ 1 ของจังหวัดเชียงใหม่

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ในอำเภอฝางและอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่มีจำนวน 1,192 คน

การสุ่มตัวอย่าง

1. หาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้มาจากการคำนวณหาขนาดของหลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมจากประชากรที่ทำการศึกษาจำนวน 1,192 คน โดยใช้สูตรของ Yamane (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2540 : 71)

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดยที่ n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

e คือ ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

N คือ ขนาดของประชากร

จากจำนวนประชากรทั้งหมด 1,192 คน กำหนดให้มีความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมให้เกิดขึ้นเท่ากับ 0.05 หรือร้อยละ 5 ซึ่งแทนค่าสูตรได้ดังนี้

$$n = \frac{1,192}{1 + 1,192(0.05)^2}$$

$$n = 300$$

จะต้องมีขนาดของกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 300 ตัวอย่าง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดให้มีขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 ตัวอย่าง

2. เมื่อได้จำนวนตัวอย่างของแต่ละพื้นที่แล้วก็จะนำมากำหนดจำนวนตัวอย่างของแต่ละกลุ่มสมาชิกที่สังกัดตามตำบลต่างๆ โดยการแบ่งสัดส่วนตามขนาดของกลุ่มตำบลที่เป็นสถานที่ดำเนินการวิจัย โดยใช้สูตรของ Nagtalon (นำชัย ทนุผล, 2532 :134)

$$n_i = \frac{nN_i}{N}$$

โดยที่ n_i = จำนวนตัวอย่างแต่ละกลุ่ม

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

N_i = จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

วิธีการคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละตำบล

ตำบลบ้านกาด $= \frac{300(445)}{1,192}$

= 112 คน

ตำบลดอนเปา $= \frac{300(438)}{1,192}$

= 110 คน

ตำบลทุ่งปี้ $= \frac{300(274)}{1,192}$

= 69 คน

ตำบลทุ่งรวงทอง $= \frac{300(35)}{1,192}$

= 9 คน

ผลการคำนวณสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างดังตารางที่ 4

ตาราง 4 ตำบล จำนวนและตัวอย่างของเกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ ในอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่

ตำบล	จำนวน	กลุ่มตัวอย่าง
บ้านกาด	445	112
ดอนเปา	438	110
ทุ่งปี้	274	69
ทุ่งรวงทอง	35	9
รวม	**1,192**	**300**

ที่มา : องค์การบริหารจังหวัดส่วนตำบลบ้านกาด, ดอนเปา, ทุ่งปี้ และทุ่งรวงทอง, 2549

การเก็บข้อมูลได้เก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Simple random sampling จากรายชื่อของเกษตรผู้ปลูหหอมหัวใหญ่โดยวิธีจับฉลากให้ได้ตัวอย่างครบตามจำนวนตามกำหนดในแต่ละพื้นที่ ซึ่งรวมทั้งหมด 300 ตัวอย่าง

เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม ที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกหอมหัวใหญ่

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาจากการปลูกหอมหัวใหญ่

วิธีการรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจะดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. สร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด
2. ทดสอบแบบสอบถาม จำนวน 20 ชุด กับประชากรที่มิใช่กลุ่มตัวอย่าง
3. ปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

4. ผู้วิจัยทำหนังสือจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ในนามบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่าง ในการตอบแบบสอบถาม เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิจัย

5. ผู้วิจัยทำการชี้แจงและฝึกพนักงานเก็บข้อมูลทั้งหมดเพื่อให้มี ความเข้าใจในวิธีการเก็บข้อมูลให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือ

6. ผู้วิจัยและคณะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ณ สถานที่ดำเนินการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Paakage for the Social Sciencs หรือ SPSS for Window) การวิเคราะห์อาศัยหลักสถิติซึ่งได้แก่

1. ค่าความถี่ (Frequencies)
2. ค่าร้อยละ (Percentage)
3. ค่าเฉลี่ย (Mean)
4. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

สมมติฐานที่ใช้การทดสอบเชิงสถิติดังนี้

1. หลังเปิดเขตการค้าเสรีฯ เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่อำเภอแม่วางมีต้นทุนผันแปรแตกต่างจากก่อนเปิดเขตการค้าเสรีฯ ใช้การทดสอบเชิงสถิติโดยใช้ค่า t-test ในการทดสอบสมมติฐาน

2. หลังเปิดเขตการค้าเสรีฯ เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่อำเภอแม่วางมีต้นทุนคงที่แตกต่างจากก่อนเปิดเขตการค้าเสรีฯ ใช้การทดสอบเชิงสถิติโดยใช้ค่า t-test ในการทดสอบสมมติฐาน

3. หลังเปิดเขตการค้าเสรีฯ เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่อำเภอแม่วางมีต้นทุนการผลิตแตกต่างจากก่อนเปิดเขตการค้าเสรีฯ ใช้การทดสอบเชิงสถิติโดยใช้ค่า t-test ในการทดสอบสมมติฐาน

4. หลังเปิดเขตการค้าเสรีฯ เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่อำเภอแม่วางมีรายได้จากการจำหน่ายหอมหัวใหญ่แตกต่างจากก่อนเปิดเขตการค้าเสรีฯ ใช้การทดสอบเชิงสถิติโดยใช้ค่า t-test ในการทดสอบสมมติฐาน

5. หลังเปิดเขตการค้าเสรีฯ เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่อำเภอแม่วางมีกำไรสุทธิจากการจำหน่ายหอมหัวใหญ่แตกต่างจากก่อนเปิดเขตการค้าเสรีฯ ใช้การทดสอบเชิงสถิติโดยใช้ค่า t-test ในการทดสอบสมมติฐาน

ระยะเวลาของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 5 เดือน นับตั้งแต่เดือน มกราคม พ.ศ.2549 ถึงเดือนพฤษภาคม 2549

ตาราง 5 ระยะเวลาในการศึกษา

ระยะเวลาในการศึกษา	มกราคม	กุมภาพันธ์	มีนาคม	เมษายน	พฤษภาคม
1. ศึกษาข้อมูลในเบื้องต้น	xxx				
2. เสนอหัวเรื่องและโครงร่าง	xxx	xxx			
3. ออกแบบสอบถามเก็บข้อมูล		xxx	xxx		
4. รวบรวมข้อมูล			xxx		
5. วิเคราะห์ข้อมูล				xxx	
6. เขียนรายงานผลการวิเคราะห์				xxx	xxx
7. สรุปผลการศึกษา					xxx

งบประมาณในการวิจัย

จำนวนเงินทุนที่ประมาณว่าต้องใช้ในการดำเนินการวิจัย (บาท)

<u>ค่าใช้จ่าย</u>

ค่าถ่ายเอกสาร	4,000 บาท
ค่าจัดทำปกเข้าเล่ม	1,500 บาท
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	6,000 บาท

<u>ค่าวัสดุ</u>

ค่ากระดาษ 80 แกรม	1,000 บาท
ค่าหมึกพิมพ์	500 บาท
ค่าวัสดุสิ้นเปลือง	2,000 บาท
รวม	**15,000 บาท**

บทที่ 4
ผลการวิจัยและวิจารณ์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบทางด้านราคาภายหลังการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน กรณีศึกษา : หอมหัวใหญ่ของเกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ จังหวัดเชียงใหม่ ปีการเพาะปลูก 2547/48 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรในอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เป็นดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

จากผลการศึกษาผลกระทบทางด้านราคาภายหลังการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน กรณีศึกษา : หอมหัวใหญ่ของเกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ จังหวัดเชียงใหม่ ปีการเพาะปลูก 2547/48 พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย เพศชาย ร้อยละ 34.70 เพศหญิง ร้อยละ 65.30 ส่วนใหญ่มีอายุสูงกว่า 46 ปี (45.70%) รองลงมามีอายุระหว่าง 41-45 ปี (23.30%) มีสถานภาพครอบครัว คือส่วนมากแต่งงานแล้ว (79.70%) และมีการศึกษาระดับ ป.4 (35.70%) มากที่สุด รองลงมาคือระดับ ม.3 หรือเทียบเท่า (17.30%) และ ป.6 หรือเทียบเท่า (16.0%) (ตารางที่ 6)

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (n=300)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	104	34.70
หญิง	196	65.30
อายุ		
ไม่เกิน 35 ปี	50	16.70
36 - 40 ปี	43	14.30
41 - 45 ปี	70	23.30
สูงกว่า 46 ปี	137	45.70
สถานภาพครอบครัว		
โสด	12	4.00
แต่งงาน	239	79.70
ม่าย	38	12.70
หย่าร้าง	10	3.30
แยกกันอยู่	1	0.30
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้รับการศึกษา	23	7.70
ต่ำกว่า ป.4	47	15.70
ป.4	107	35.70
ป.6 หรือเทียบเท่า	48	16.00
ม.3 หรือเทียบเท่า	52	17.30
ม.6 หรือเทียบเท่า	22	7.30
ปริญญาตรี	1	0.30

ประสบการณ์ปลูกหอมหัวใหญ่

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประสบการณ์ในการปลูกหอมหัวใหญ่

ประสบการณ์ปลูกหอมหัวใหญ่	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 5 ปี	25	8.30
6 – 10 ปี	83	27.70
11 – 15 ปี	50	16.70
มากกว่า 15 ปี	142	47.30
รวม	**300**	**100.00**

จากผลการศึกษาผลกระทบทางด้านราคาภายหลังการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน กรณีศึกษา : หอมหัวใหญ่ของเกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ จังหวัดเชียงใหม่ ปีการเพาะปลูก 2547/48 พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์ในการปลูกหอมหัวใหญ่เฉลี่ย 15.81 ปี ประสบการณ์สูงสุด 45 ปี และต่ำสุด 2 ปี โดยเกษตรกรส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปลูกหอมหัวใหญ่มามากกว่า 15 ปี (47.30%) รองลงมามีประสบการณ์ระหว่าง 6-10 ปี (27.70%) และมีประสบการณ์ระหว่าง 11-15 ปี (16.70%) (ตารางที่ 7)

อาชีพอื่นนอกจากการปลูกหอมหัวใหญ่

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพอื่นนอกจากการปลูกหอมหัวใหญ่

อาชีพอื่น*	จำนวน	ร้อยละ
ทำนา	183	61.80
ทำไร่	195	65.90
ทำสวน	126	42.60
ค้าขาย	33	11.10
รับจ้าง	91	30.70
รับราชการ	2	0.70
อื่น ๆ	6	2.00

หมายเหตุ: * หมายถึง ตอบได้มากกว่า 1 อาชีพ

จากผลการศึกษาพบว่า เกษตรกลุ่มตัวอย่างผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ มีการประกอบอาชีพอื่นนอกเหนือจากการปลูกหอมหัวใหญ่คือ ประกอบอาชีพทำไร่มากที่สุด (65.90%) รองลงมาคือ ทำนา (61.80%) ทำสวน (42.60%) และรับจ้าง (30.70%) โดยพบว่ากลุ่มเกษตรจะประกอบอาชีพมากกว่าหนึ่งอย่างในแต่ละปี ทั้งนี้เพราะการปลูกหอมหัวใหญ่หรือทำการเกษตรจะมีช่วงเวลาว่างขณะรอเก็บเกี่ยวผลผลิต ซึ่งช่วงเวลาว่างดังกล่าวเกษตรกรจะหันไปทำอาชีพอื่นๆ เพื่อหารายได้เพิ่มเติม และอาจเป็นเพราะเกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่มีอาชีพหลักคือทำไร่และทำนา เมื่อหมดช่วงเก็บเกี่ยวจึงใช้พื้นที่ปลูกหอมหัวใหญ่ และในขณะที่รอเก็บเกี่ยวผลผลิตก็ไปประกอบอาชีพทำสวนหรือรับจ้าง (ตาราง 3)

กรรมสิทธิและขนาดพื้นที่ในการปลูกหอมหัวใหญ่

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกรรมสิทธิในพื้นที่ปลูกหอมหัวใหญ่และขนาดพื้นที่

ที่ดิน	ก่อนเปิดเขตการเสรีฯ (n=300)		หลังเปิดเขตการเสรีฯ (n=300)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ที่ดินของตนเอง				
ไม่เกิน 5 ไร่	108	36.00	106	35.30
5 - 10 ไร่	16	5.30	16	5.30
11 - 15 ไร่	0	0.00	0	0.00
มากกว่า 15 ไร่	0	0.00	0	0.00
รวม	**124**	**41.30**	**122**	**40.70**
ที่ดินเช่า				
ไม่เกิน 5 ไร่	142	47.30	145	48.30
5 - 10 ไร่	34	11.30	33	11.00
11 - 15 ไร่	0	0.00	0	0.00
มากกว่า 15 ไร่	0	0.00	0	0.00
รวม	**176**	**58.70**	**178**	**59.30**

จากผลการศึกษาพบว่า ก่อนเปิดเขตการค้าเสรีฯ เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างผู้ปลูกหอมหัวใหญ่มีที่ดินเป็นของตนเองถึงร้อยละ 41.30 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 58.70 เป็นที่ดินเช่า โดยที่ดินในส่วนของตนเองส่วนใหญ่มีขนาดพื้นที่ไม่เกิน 5 ไร่ (36.00%) รองลงมามีพื้นที่ขนาด 5-10 ไร่ (5.30%) เช่นเดียวกับที่ดินเช่าซึ่งส่วนใหญ่มีขนาดไม่เกิน 5 ไร่ (47.30%) รองลงมามีพื้นที่ขนาด 5-10 ไร่

(11.30%) จะเห็นได้ว่าพื้นที่ปลูกหอมหัวใหญ่เป็นพื้นที่ขนาดเล็กคือไม่เกิน 5 ไร่ โดยมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีพื้นที่ปลูกหอมหัวใหญ่มากกว่า 15 ไร่ เมื่อพิจารณาพื้นที่ปลูกหอมหัวใหญ่และขนาดพื้นที่ หลังเปิดเขตการค้าเสรีฯ พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ มีที่ดินเป็นของตนเองลดลงเหลือเพียงร้อยละ 40.70 ส่วนที่เหลือถึงร้อยละ 59.30 เป็นที่ดินเช่า โดยที่ดินในส่วนของตนเองส่วนใหญ่มีขนาดพื้นที่ไม่เกิน 5 ไร่ (35.30%) รองลงมามีพื้นที่ขนาด 5-10 ไร่ (5.30%) เช่นเดียวกับที่ดินเช่าซึ่งส่วนใหญ่มีขนาดไม่เกิน 5 ไร่ (48.30%) รองลงมามีพื้นที่ขนาด 5-10 ไร่ (11.00) จะเห็นได้ว่าพื้นที่ปลูกหอมหัวใหญ่เป็นพื้นที่ขนาดเล็กคือไม่เกิน 5 ไร่ โดยมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีพื้นที่ปลูกหอมหัวใหญ่มากกว่า 15 ไร่ เช่นเดียวกับก่อนเปิดเขตการค้าเสรีฯ (ตาราง 9)

ส่วนที่ 2 ต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกหอมหัวใหญ่

ตาราง 10 ต้นทุนการผลิตหอมหัวใหญ่ของเกษตรกรอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่

ต้นทุนการผลิตหอมหัวใหญ่	ก่อนเปิดเขตการค้าเสรีฯ (n=300)	หลังเปิดเขตการค้าเสรีฯ (n=300)
ต้นทุนผันแปร (บาท/ไร่)	**9,278.34**	**11,050.76**
ค่าวัสดุการเกษตร	**7,397.82**	**7,924.99**
เมล็ดพันธ์	**1,990.54**	**2,143.58**
ค่าปุ๋ย	**4,660.48**	**4,872.66**
ปุ๋ยคอก	3,021.35	3,140.03
ปุ๋ยเคมี	1,639.13	1,732.63
ค่ายาปราบศัตรูพืช	**746.80**	**908.75**
ยาฆ่าแมลง	177.90	261.13
ยาฆ่าวัชพืช	560.79	294.87
ยารักษาโรค	167.33	171.90
ยาป้องกันเชื้อรา	140.78	180.85
ค่าแรงงาน (บาท/ไร่)	**1,300.35**	**2,308.54**
ค่าเก็บเกี่ยวรวมมัด	140.74	167.33
ค่าปลูก	153.73	509.83
ค่าเตรียมดิน	378.06	383.25
ค่าถอนหญ้า	176.90	483.67
ค่าคลุมแปลงปลูก	300.80	419.33
ค่าฉีดยาและพ่นยา	103.30	182.50
ค่าดูแลรักษา	35.15	133.30
ค่าปลูกซ่อม	0.00	0.00
ค่าใช้จ่ายหลักการเก็บเกี่ยว	11.67	29.33

ตาราง 10 (ต่อ)

ต้นทุนการผลิตหอมหัวใหญ่	ก่อนเปิดเขตการค้าเสรีฯ (n=300)	หลังเปิดเขตการค้าเสรีฯ (n=300)
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	**170.47**	**257.70**
ค่าวัสดุคลุมแปลง	**369.14**	**458.33**
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	**40.56**	**101.20**
ต้นทุนคงที่ (บาท/ไร่)	**6,607.39**	**6,862.28**
ค่าเสื่อมราคา	**967.78**	**1,072.91**
อุปกรณ์การเกษตร	**901.08**	**997.16**
เครื่องพ่นยา	376.69	510.33
สายยางรดน้ำ	380.02	224.35
อุปกรณ์รดน้ำ	83.33	149.74
จอบ	54.83	108.14
เสียม	6.21	4.60
รถยนต์	**66.70**	**75.75**
ค่าภาษีที่ดิน	**24.68**	**24.90**
ค่าเช่าที่ดิน	**3,783.33**	**3,837.00**
ค่าดอกเบี้ย	**1,831.60**	**1,927.47**
ต้นทุนผันแปรเฉลี่ย (บาท/ไร่)	**9,278.34**	**11,050.76**
ต้นทุนคงที่เฉลี่ย (บาท/ไร่)	**6,607.39**	**6,862.28**
ต้นทุนการผลิตทั้งหมดเฉลี่ย (บาท/ไร่)	**15,885.73**	**17,913.04**
ต้นทุนผันแปรเฉลี่ย/กิโลกรัม	**2.47**	**1.73**
ต้นทุนคงที่เฉลี่ย/กิโลกรัม	**1.76**	**1.23**
ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย/กิโลกรัม	**4.24**	**2.96**

ต้นทุนจากการปลูกหอมหัวใหญ่

จากผลการศึกษาตามตารางที่ 10 พบว่า ก่อนเปิดเขตการค้าเสรีฯ เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีต้นทุนดังนี้

2.1 ต้นทุนผันแปร 2.47 บาท/กิโลกรัม และมีต้นทุนผันแปร 9,278.34 บาท/ไร่ ประกอบด้วย

2.1.1 ค่าวัสดุการเกษตร 7,397.82 บาท/ไร่ แยกเป็นเมล็ดพันธุ์ 1,990.54 บาท ค่าปุ๋ย 4,660.48 บาท (ปุ๋ยคอก 3,021.35 บาท ปุ๋ยเคมี 1,639.13 บาท) และค่ายาปราบศัตรูพืช 746.80 บาท (ยาฆ่าวัชพืช 260.79 บาท ยาฆ่าแมลง 177.90 บาท ยารักษาโรค 167.33 บาท และยาป้องกันเชื้อรา 140.78 บาท)

2.1.2 ค่าแรงงาน มีค่าแรงงานเฉลี่ย 1,300.35 บาท/ไร่ ประกอบด้วย ค่าเก็บเกี่ยวรวมนัด 140.74 บาท ค่าปลูก 153.73 บาท ค่าเตรียมดิน 378.06 บาท ค่าถอนหญ้า 176.90 บาท ค่าคลุมแปลงปลูก 300.80 บาท ค่าฉีดยาและพ่นยา 103.30 บาท ค่าดูแลรักษา 35.15 บาท และค่าใช้จ่ายหลังการเก็บเกี่ยว 11.67 บาท ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น 170.47 บาท/ไร่ ค่าวัสดุคุมแปลง 369.14 บาท/ไร่ และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร 40.56 บาท/ไร่

2.2 ต้นทุนคงที่กลุ่มผู้ปลูกหอมหัวใหญ่มีต้นทุนคงที่เฉลี่ย 1.76 บาท/กิโลกรัม และมีต้นทุนคงที่ 6,607.39 บาท/ไร่ ประกอบด้วย

2.2.1 ค่าเสื่อมราคา 967.78 บาท/ไร่ แยกเป็นค่าเสื่อมราคาอุปกรการณ์เกษตร 901.08 บาท/ไร่ (เครื่องพ่นยา 376.69 บาท สายยางรดน้ำ 380.02 บาท อุปกรณ์รดน้ำ 83.33 บาท จอบ 54.83 บาท และเสียม 6.21 บาท) และค่าเสื่อมราคารถยนต์ 66.70 บาท/ไร่

2.2.2 ค่าภาษีที่ดิน 24.68 บาท/ไร่

2.2.3 ค่าเช่าที่ดิน 3,783.33 บาท/ไร่

2.2.4 ค่าดอกเบี้ย 1,831.60 บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 15,885.73 บาท/ไร่ และมีต้นทุนการผลิต 4.24 บาท/กิโลกรัม

จากผลการศึกษาตามตารางที่ 5 พบว่า หลังเปิดเขตการค้าเสรีฯ เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีต้นทุนดังนี้

2.3 ต้นทุนผันแปร 1.73 บาท/กิโลกรัม และมีต้นทุนผันแปร 11,050.76 บาท/ไร่ ประกอบด้วย

2.3.1 ค่าวัสดุการเกษตร 7,924.99 บาท/ไร่ แยกเป็นเมล็ดพันธุ์ 2,143.58 บาท ค่าปุ๋ย 4,872.66 บาท (ปุ๋ยคอก 3,140.03 บาท ปุ๋ยเคมี 1,732.63 บาท) และค่ายาปราบศัตรูพืช 908.75 บาท (ยาฆ่าวัชพืช 294.87 บาท ยาฆ่าแมลง 261.13 บาท ยาป้องกันเชื้อรา 180.85 บาท และยารักษาโรค 171.90 บาท)

2.3.2 ค่าแรงงานเฉลี่ย 2,308.54 บาท/ไร่ ประกอบด้วย ค่าเก็บเกี่ยวรวมนัด 167.33 บาท ค่าปลูก 509.83 บาท ค่าเตรียมดิน 383.25 บาท ค่าถอนหญ้า 483.67 บาท ค่าคลุมแปลงปลูก 419.33 บาท ค่าฉีดยาและพ่นยา 182.50 บาท ค่าดูแลรักษา 133.30 บาท
ค่าปลูกซ่อม 0.00 บาท และค่าใช้จ่ายหลังการเก็บเกี่ยว 29.33 บาท ตามลำดับ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น 257.70 บาท/ไร่ ค่าวัสดุคุมแปลง 458.33 บาท/ไร่ ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร 101.20 บาท/ไร่

2.4 ในส่วนของต้นทุนคงที่กลุ่มผู้ปลูกหอมหัวใหญ่มีต้นทุนคงที่เฉลี่ย 1.23 บาท/กิโลกรัม และมีต้นทุนคงที่ 6,862.28 บาท/ไร่ ประกอบด้วย

2.4.1 ค่าเสื่อมราคา 1,072.91 บาท/ไร่ แยกเป็นค่าเสื่อมราคาอุปกรการณ์เกษตร 997.16 บาท/ไร่ (เครื่องพ่นยา 510.33 บาท สายยางรดน้ำ 224.35 บาท อุปกรณ์รดน้ำ 149.74 บาท จอบ 108.14 บาท และเสียม 4.60 บาท) และค่าเสื่อมราคารถยนต์ 75.75 บาท/ไร่

2.4.2 ค่าภาษีที่ดิน 24.90 บาท/ไร่

2.4.3 ค่าเช่าที่ดิน 3,837.00 บาท/ไร่

2.4.4 ค่าดอกเบี้ย 1,927.47 บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 17,913.04 บาท/ไร่ และมีต้นทุนการผลิต 2.96 บาท/กิโลกรัม

ผลตอบแทนจากการจำหน่ายหอมหัวใหญ่

ตาราง 11 ผลตอบแทนจากการปลูกหอมหัวใหญ่ของเกษตรกรอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่

รายการ	ก่อนเปิดเขตการค้าเสรีฯ (n=300)	หลังเปิดเขตการค้าเสรีฯ (n=300)
จำนวนพื้นที่ปลูก (ไร่)	918.00	917.00
จำนวนพื้นที่ปลูก (ไร่/ครัวเรือน)	3.06	3.06
ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัม/ไร่)	3,749.27	5,374.54
ราคาเฉลี่ย (บาท/กิโลกรัม)	7.80	3.58
รายได้เฉลี่ย (บาท/ไร่)	29,244.33	19,240.86
ต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่)	15,885.73	17,913.04
ค่าใช้จ่ายในการขาย (บาท/ไร่)	123.73	544.00
ค่านายหน้า	120.00	460.00
ค่าขนส่ง	3.73	84.00
กำไรสุทธิ (บาท/ไร่)	**13,234.87**	**783.82**
กำไรสุทธิ (บาท/กิโลกรัม)	**3.53**	**0.15**

จากผลการศึกษาตามตารางที่ 11 พบว่า

ก่อนเปิดเขตการค้าเสรีฯ เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ได้รับผลผลิตหอมหัวใหญ่เฉลี่ย 3,749.27 กิโลกรัม/ไร่ ราคาผลผลิตเฉลี่ย 7.80 บาท/กิโลกรัมมีรายได้จากการจำหน่ายหอมหัวใหญ่เฉลี่ย 29,244.33 บาท/ไร่ มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 15,885.73 บาท/ไร่ มีค่าใช้จ่ายในการขาย 123.73 บาท/ไร่ (ค่านายหน้า 120.00 บาท และค่าขนส่ง 3.73 บาท) ฉะนั้นเกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่จะมีกำไรสุทธิจากการปลูกหอมหัวใหญ่เฉลี่ย 13,234.87 บาท/ไร่ และมีกำไรสุทธิ 3.53 บาท/กิโลกรัม

หลังเปิดเขตการค้าเสรีฯ เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ได้รับผลผลิตหอมหัวใหญ่เฉลี่ย 5,374.54 กิโลกรัม/ไร่ ราคาผลผลิตเฉลี่ย 3.58 บาท/กิโลกรัม มีรายได้จากการจำหน่ายหอมหัวใหญ่เฉลี่ย 19,240.86 บาท/ไร่ มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 17,913.04 บาท/ไร่ มีค่าใช้จ่ายในการขาย 544.00 บาท/ไร่ (ค่านายหน้า 460.00 บาท และค่าขนส่ง 84.00 บาท) ฉะนั้นเกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่จะมีกำไรสุทธิจากการปลูกหอมหัวใหญ่เฉลี่ย 783.82 บาท/ไร่ และมีกำไรสุทธิ 0.15 บาท/กิโลกรัม (ตารางที่ 6)

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

ตาราง 12 เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตผันแปรในการปลูกหอมหัวใหญ่ของเกษตรอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามระยะเวลาการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน

	ก่อนเปิดเขตการค้าเสรีฯ	หลังเปิดเขตการค้าเสรีฯ	t	Sig.
ค่าเฉลี่ย	9,278.34	11,050.76	-2.279*	.023
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1,039.33	489.46		

หมายเหตุ: * หมายถึง P < .05

จากการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยต้นทุนการผลิตหอมหัวใหญ่ผันแปร พบว่า หลังเปิดเขตการค้าเสรีฯ เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่มีต้นทุนการผลิตผันแปรแตกต่างจากก่อนเปิดเขตการค้าเสรีฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 13 เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตคงที่ในการปลูกหอมหัวใหญ่ของเกษตรอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามระยะเวลาการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน

	ก่อนเปิดเขตการค้าเสรีฯ	หลังเปิดเขตการค้าเสรีฯ	t	Sig.
ค่าเฉลี่ย	6,607.39	6,862.28	-1.971	0.50
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	114.29	117.87		

หมายเหตุ: * หมายถึง P < .05

จากการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยต้นทุนการผลิตคงที่ของหอมหัวใหญ่ พบว่า หลังเปิดเขตการค้าเสรีฯ เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่มีต้นทุนการผลิตคงที่ไม่แตกต่างจากก่อนเปิดเขตการค้าเสรีฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 14 เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตทั้งหมดในการปลูกหอมหัวใหญ่ของเกษตรอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามระยะเวลาการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน

	ก่อนเปิดเขตการค้าเสรีฯ	หลังเปิดเขตการค้าเสรีฯ	t	Sig.
ค่าเฉลี่ย	15,885.73	17,913.04	-0.826	.409
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1,122.38	542.30		

หมายเหตุ: * หมายถึง P < .05

จากการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยต้นทุนการผลิตหอมหัวใหญ่ทั้งหมด พบว่า หลังเปิดเขตการค้าเสรีฯ เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่มีต้นทุนการผลิตทั้งหมดไม่แตกต่างจากก่อนเปิดเขตการค้าเสรีฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 15 เปรียบเทียบรายได้จากการจำหน่ายหอมหัวใหญ่ของเกษตรอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามระยะเวลาการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน

	ก่อนเปิดเขตการค้าเสรีฯ	**หลังเปิดเขตการค้าเสรีฯ**	**t**	**Sig.**
ค่าเฉลี่ย	29,244.33	19,240.86	5.072**	.000
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1,542.30	223.20		

หมายเหตุ: ** หมายถึง P < .01

จากการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test เพื่อเปรียบเทียบรายได้จากการจำหน่ายหอมหัวใหญ่ พบว่า หลังเปิดเขตการค้าเสรีฯ เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่มีรายได้จากการจำหน่ายหอมหัวใหญ่แตกต่างจากก่อนเปิดเขตการค้าเสรีฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 16 เปรียบเทียบกำไรสุทธิจากการจำหน่ายหอมหัวใหญ่ของเกษตรอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามระยะเวลาการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน

	ก่อนเปิดเขตการค้าเสรีฯ	**หลังเปิดเขตการค้าเสรีฯ**	**t**	**Sig.**
ค่าเฉลี่ย	13,234.87	783.82	9.397**	.000
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	2,285.89	540.02		

หมายเหตุ: ** หมายถึง P < .01

จากการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test เพื่อเปรียบเทียบกำไรสุทธิจากการจำหน่ายหอมหัวใหญ่ พบว่า หลังเปิดเขตการค้าเสรีฯ เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่มีกำไรสุทธิจากการจำหน่ายหอมหัวใหญ่แตกต่างจากก่อนเปิดเขตการค้าเสรีฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนที่ 4 ปัญหาจากการปลูกหอมหัวใหญ่

ตาราง 17 จำนวนร้อยละของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัญหาที่ผู้ผลิตประสบในการปลูกหอมหัวใหญ่

ปัญหาจากการปลูกหอมหัวใหญ่	อำเภอแม่วาง (n-300)	
	จำนวน	ร้อยละ
ต้นทุนการผลิตสูง	100	$\frac{(100 \times 100)}{300} = 33.33$
ราคาผลผลิตตกต่ำ	120	$\frac{(120 \times 100)}{300} = 40.00$
ขาดแคลนแรงงาน	35	$\frac{(35 \times 100)}{300} = 11.66$
ผลผลิตล้นตลาด	77	$\frac{(77 \times 100)}{300} = 25.66$
การขาดแคลนเงินทุน	65	$\frac{(65 \times 100)}{300} = 21.66$

หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่จะพบปัญหาจากการปลูกหอมหัวใหญ่ดังนี้

1. ปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ (40.00%) ทั้งนี้เนื่องมาจากผลผลิตหอมหัวใหญ่มีคุณภาพการผลิตลดลง โดยเฉพาะเกรดส่งออกปริมาณการผลิตที่ได้มาตรฐานลดลง และเกิดปัญหาในเรื่องตลาดของการส่งออกลดลง โดยเฉพาะประเทศญี่ปุ่น เนื่องจากมีผู้ส่งออกรายอื่นเข้ามาแข่งขันในตลาดญี่ปุ่น รวมทั้งเกิดความล่าช้าในการส่งมอบผลผลิต ทำให้ผู้นำเข้าในประเทศญี่ปุ่นหันเหนำเข้าจากประเทศอื่น อีกทั้งหอมหัวใหญ่เป็นสินค้าที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดตลาดภายใต้ข้อตกลงขององค์กรการค้าโลก การที่จะสามารถแข่งขันในตลาดต่างประเทศได้ ต้องมีคุณภาพผลผลิตที่ดีตรงกับความต้องการของตลาดต่างประเทศ เมื่อผลผลิตไม่ได้คุณภาพ จึงทำให้ราคาขายลดลงด้วย การที่คุณภาพผลผลิตที่ออกสู่ตลาดมีคุณภาพลดลงนั้นส่วนหนึ่งมาจากการที่เกษตรกรรีบถอนหอมหัวใหญ่ออกขายสู่ตลาดก่อนครบกำหนดอายุการเก็บเกี่ยวเนื่องจากราคาดีจึงทำให้ประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพผลผลิตต่ำ นอกจากนี้แล้ว การที่ราคาผลผลิตตกต่ำยังเนื่องมาจากมีผลผลิตมากเกินความต้องการ การที่เกษตรกรทำการชุมนุมเรียกร้องให้รัฐเข้ามาแก้ไขปัญหาราคาตกต่ำ ทำให้ราคาหอมหัวใหญ่มีราคาสูงกว่าราคาตลาดที่แท้จริง ทำให้เกษตรกรไม่ต้องการที่จะเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นที่ให้ผลตอบแทนต่ำกว่า ส่งผลให้ควบคุมพื้นที่เพาะปลูกไม่ได้ผล ทำให้มีผลผลิตมากเกินความต้องการ ราคาจึงต่ำลง

2. ปัญหาต้นทุนการผลิตสูง (33.33%) ทั้งนี้เนื่องมาจากปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์หอมหัวใหญ่ปุ๋ยเคมี สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช และค่าแรงงาน มีราคาสูงขึ้นเป็นผลจากสภาพวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำ นอกจากนี้แล้วยังเนื่องมาจากการเกษตรกรเร่งการผลิตเพื่อให้ผลผลิตออกสู่ตลาดในช่วงที่มีความต้องการมาก จึงใช้ปัจจัยการผลิตมากเกินความจำเป็น ส่งผลให้มีต้นทุนการผลิตสูง

3. ปัญหาผลผลิตล้นตลาด (25.66%) เนื่องมาจากเกษตรกรไม่ต้องการที่จะเปลี่ยนไปปลูกพืชอื่นที่ให้ผลตอบแทนต่ำกว่า ทำให้สภาพสหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ไม่สามารถควบคุมพื้นที่เพาะปลูกได้ จึงทำให้ผลผลิตมากเกินความต้องการและนอกจากนี้แล้วยังมีการลักลอบนำเมล็ดพันธุ์นอกระบบเข้ามาปลูก ส่งผลให้ผลผลิตมากขึ้น

4. ปัญหาขาดแคลนเงินทุน (21.66%) เนื่องมาจากเมื่อเกษตรกรทำการขายหอมหัวใหญ่ให้กับพ่อค้าแล้วได้รับเงินไม่ครบตามต้องการและบางครั้งได้รับเงินช้า จึงทำให้เกษตรกรขาดแคลนเงินทุนที่จะทำการปลูกหอมหัวใหญ่ในครั้งต่อไป

5. ปัญหาขาดแคลนแรงงาน (11.66%) เนื่องมาจากการที่ผลผลิตออกมามากจึงทำให้ขาดแคลนแรงงานในการเก็บเกี่ยวผลผลิตหอมหัวใหญ่ และในพื้นที่อำเภอแม่วางส่วนมากเป็นสวนผลไม้จึงมีความต้องการแรงงานที่ใช้ในการปลูกและดูแลรักษามาก ทำให้เกิดการขาดแคลนแรงงานที่ใช้ในการปลูกหอมหัวใหญ่ ซึ่งเมื่อถึงฤดูกาลเก็บเกี่ยวพร้อมกันจึงเกิดการแย่งชิงแรงงานกัน

บทที่ 5
สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาผลกระทบด้านราคาภายหลังการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน : กรณีศึกษาหอมหัวใหญ่ พื้นที่เพาะปลูกอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงผลกระทบทางด้านราคา ซึ่งได้แก่ต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกหอมหัวใหญ่ของเกษตรกรอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ภายหลังจากการเปิดการการค้าเสรีไทย-จีน เพื่อเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกหอมหัวใหญ่ของเกษตรกรอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ในพื้นที่ที่เพาะปลูก และเพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในการปลูกหอมหัวใหญ่ของเกษตรกรอำเภอแม่วางจังหวัดเชียงใหม่ การวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกหอมหัวใหญ่ของเกษตรกรอำเภอแม่วางจังหวัดเชียงใหม่ที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่ คือ สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ แม่วางจำกัด อำเภอแม่วางจังหวัดเชียงใหม่ และศึกษาปีการเพาะปลูก 2547/48 โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ส่วนวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลจะวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ อาศัยหลักสถิติ ซึ่งได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาผลกระทบด้านราคาภายหลังการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน : กรณีศึกษาหอมหัวใหญ่พื้นที่เพาะปลูกอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ปีการเพาะปลูก 2547-48 จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย เพศชาย ร้อยละ 34.70 เพศหญิง ร้อยละ 65.30 ส่วนใหญ่มีอายุสูงกว่า 46 ปี (45.70%) รองลงมามีอายุระหว่าง 41-45 ปี (23.30%) มีสถานภาพสมรสแต่งงานแล้ว (79.70%) และมีการศึกษาระดับ ป.4 (35.70%) มากที่สุด รองลงมาคือระดับ ม.3 หรือเทียบเท่า (17.30%) และ ป.6 หรือเทียบเท่า (16.0%)

ด้านประสบการณ์ จากผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์ในการปลูกหอมหัวใหญ่เฉลี่ย 15.81 ปี ประสบการณ์สูงสุด 45 ปี และต่ำสุด 2 ปี โดยเกษตรกรส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปลูกหอมหัวใหญ่มามากกว่า 15 ปี (47.30%) รองลงมามีประสบการณ์ระหว่าง 6-10 ปี (27.70%) และมีประสบการณ์ระหว่าง 11-15 ปี (16.70%)

ด้านอาชีพอื่น จากผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง มีการประกอบอาชีพอื่นนอกเหนือจากการปลูกหอมหัวใหญ่ คือ ประกอบอาชีพทำไร่มากที่สุด (65.90%) รองลงมาคือทำนา (61.80%) ทำสวน (42.60%) และรับจ้าง (30.70%) โดยพบว่ากลุ่มเกษตรกรจะประกอบอาชีพมากกว่าหนึ่งอย่างในแต่ละปี ทั้งนี้เพราะการปลูกหอมหัวใหญ่หรือทำการเกษตรจะมีช่วงเวลาว่างขณะรอเก็บเกี่ยวผลผลิต ซึ่งช่วงเวลาว่างดังกล่าวเกษตรกรจะหันไปทำอาชีพอื่นๆ เพื่อหารายได้เพิ่มเติม และอาจเป็นเพราะเกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่มีอาชีพหลักคือทำไร่และทำนา เมื่อหมดช่วงเก็บเกี่ยวจึงใช้พื้นที่ปลูกหอมหัวใหญ่ และในขณะที่รอเก็บเกี่ยวผลผลิตก็ไปประกอบอาชีพทำสวนหรือรับจ้างก็เป็นได้

ด้านจำนวนพื้นที่เพาะปลูก จากผลการศึกษาพบว่า ก่อนเปิดการค้าเสรีไทย-จีน เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ มีที่ดินเป็นของตนเองถึงร้อยละ 41.30 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 58.70 เป็นที่ดินเช่า โดยที่ดินในส่วนของตนเองส่วนใหญ่มีขนาดพื้นที่ไม่เกิน 5 ไร่ (36.00%) รองลงมามีพื้นที่ขนาด 5-10 ไร่ (11.30%) จะเห็นได้ว่าพื้นที่ปลูกหอมหัวใหญ่เป็นพื้นที่ขนาดเล็กคือไม่เกิน 5 ไร่ โดยมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีพื้นที่เพาะปลูกหอมหัวใหญ่มากกว่า 15 ไร่ เมื่อพิจารณาพื้นที่ปลูกหอมหัวใหญ่และขนาดพื้นที่ภายหลังเปิดการค้าเสรีไทย-จีน พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ มีที่ดินเป็นของตนเองลดลงเหลือเพียงร้อยละ 40.70 ส่วนที่เหลือถึงร้อยละ 59.30 เป็นที่ดินเช่า โดยที่ดินในส่วนของตนเองส่วนใหญ่มีขนาดพื้นที่ไม่เกิน 5 ไร่ (48.30%) รองลงมามีพื้นที่ขนาด 5-10 ไร่ (11.00) จะเห็นได้ว่าพื้นที่เพาะปลูกหอมหัวใหญ่เป็นพื้นที่ขนาดเล็กคือไม่เกิน 5 ไร่ โดยมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีพื้นที่ปลูกหอมหัวใหญ่มากกว่า 15 ไร่ เช่นเดียวกับก่อนเปิดการค้าเสรีไทย-จีน

ต้นทุนการผลิตก่อนเปิดเขตการค้าเสรีไทย-จีน

1.) ต้นทุนผันแปร

จากผลการศึกษา พบว่า ก่อนเปิดเขตการค้าเสรีไทย-จีน เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีต้นทุนผันแปร 2.47 บาท/กิโลกรัม และมีต้นทุนผันแปร 9,278.34 บาท/ไร่ ประกอบด้วย ค่าวัสดุการเกษตร 7,397.82 บาท/ไร่ แยกเป็นเมล็ดพันธุ์ 1,990.54 บาท ค่าปุ๋ย 4,660.48 บาท (ปุ๋ยคอก 3,021.35 บาท ปุ๋ยเคมี 1,639.13 บาท) และค่ายาปราบศัตรูพืช 746.80 บาท (ยาฆ่าวัชพืช 260.79 บาท ยาฆ่าแมลง 177.90 บาท ยารักษาโรค 167.33 บาท และยาป้องกันเชื้อรา 140.78 บาท) มีค่าแรงงานเฉลี่ย 1,300.35 บาท/ไร่ ประกอบด้วย ค่าเก็บเกี่ยวรวมนัด 140.78 บาท ค่าปลูก 153.73 บาท ค่าเตรียมดิน 378.06 บาท ค่าถอนหญ้า 176.90 บาท ค่าคลุมแปลง 300.80 บาท ค่าฉีดยาและพ่นยา

103.30 บาท ค่าดูแลรักษา 35.15 บาท ค่าปลูกซ่อม 0.00 บาท และค่าใช้จ่ายหลังการเก็บเกี่ยว 11.67 บาท ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและค่าหล่อลื่น 107.47 บาท/ไร่ ค่าวัสดุคลุมแปลง 369.14 บาท/ไร่ ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร 40.56 บาท/ไร่

2.) ต้นทุนคงที่

ในส่วนของต้นทุนคงที่กลุ่มผู้ปลูกหอมหัวใหญ่มีต้นทนคงที่เฉลี่ย 1.76 บาท/กิโลกรัม และมีต้นทุนคงที่ 6,607.39 บาท/ไร่ ประกอบด้วยค่าเสื่อมราคา 967.78 บาท/ไร่ แยกเป็นค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเกษตร 901.08 บาท/ไร่ (เครื่องพ่นยา 376.69 สายยางรดน้ำ 380.02 บาท อุปกรณ์รดน้ำ 83.33 บาท จอบ 54.83 บาท และเสียม 6.21 บาท) และค่าเสื่อมราคารถยนต์ 66.70 บาท/ไร่ นอกจากนี้ยังมีค่าภาษีที่ดิน 24.68 บาท/ไร่ ค่าเช่าที่ดิน 3,783.33 บาท/ไร่ และค่าดอกเบี้ย 1,831.60 บาท/ไร่ รวมต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 15,885.73 บาท/ไร่ และมีต้นทุนการผลิต 4.24 บาท/กิโลกรัม

ต้นทุนการผลิตภายหลังเปิดการค้าเสรีไทย-จีน

1.) ต้นทุนผันแปร

ภายหลังเปิดเขตการค้าเสรีไทย-จีน เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีต้นทุนผันแปร 1.73 บาท/กิโลกรัม และมีต้นทุนผันแปร 11,0050.76 บาท/ไร่ ประกอบด้วย ค่าวัสดุการเกษตร 7,924.99 บาท/ไร่ แยกเป็นเมล็ดพันธุ์ 2,143.58 บาท ค่าปุ๋ย 4,872.66 บาท (ปุ๋ยคอก 3,140.03 บาท ปุ๋ยเคมี 1,732.63 บาท) และค่ายาปราบศัตรูพืช 908.75 บาท (ยาฆ่าวัชพืช 294.87 บาท ยาฆ่าแมลง 261.13 บาท ยาป้องกันเชื้อรา 180.85 บาท และยารักษาโรค 171.90 บาท) มีค่าแรงงานเฉลี่ย 2,308.54 บาท/ไร่ ประกอบด้วย ค่าเก็บเกี่ยวรวมนัด 167.33 บาท ค่าปลูก 509.83 บาท ค่าเตรียมดิน 383.25 บาท ค่าถอนหญ้า 483.67 บาท ค่าคลุมแปลงปลูก 419.33 บาท ค่าฉีดยาและพ่นยา 182.50 บาท ค่าดูแลรักษา 133.30 บาท ค่าปลูกซ่อม 0.00 บาท และค่าใช้จ่ายหลังเก็บเกี่ยว 29.33 บาท ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น 257.70 บาท/ไร่ ค่าวัสดุคลุมแปลง 458.33 บาท/ไร่ ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร 101.20 บาท/ไร่

2.) ต้นทุนคงที่

ในส่วนของต้นทุนคงที่ กลุ่มผู้ปลูกหอมหัวใหญ่มีต้นทนคงที่ 1.23 บาท/กิโลกรัม และมีต้นทุนคงที่ 6,862.28 บาท/ไร่ ประกอบด้วย ค่าเสื่อมราคา 1,072.91 บาท/ไร่ แยกเป็นค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเกษตร 997.16 บาท/ไร่ (เครื่องพ่นยา 510.33 บาท สายยางรดน้ำ

224.35 บาท อุปกรณ์รดน้ำ 149.74 จอบ 108.14 บาท และเสียม 4.60 บาท) และค่าเสื่อมราคารถยนต์ 75.75 บาท/ไร่ นอกจากนี้ยังมีค่าภาษีที่ดิน 24.90 บาท/ไร่ ค่าเช่าที่ดิน 3,837.00 บาท/ไร่ และค่าดอกเบี้ย 1,927.47 บาท/ไร่ รวมต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 17,913.04 บาท/ไร่ และมีต้นทุนการผลิต 2.96 บาท/กิโลกรัม

จะเห็นได้ว่าภายหลังจากการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ในอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่มีต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่เพิ่มสูงขึ้นจากเดิม สาเหตุเกิดจากสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำส่งผลให้ต้นทุนการผลิตต่างๆ เพิ่มสูงขึ้น ไม่ว่าจะเป็น ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าปุ๋ย ค่ายาปราบศัตรูพืช ค่าอุปกรณ์ทางการเกษตร ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง และค่าแรงงานต่างๆ ที่ปรับตัวสูงขึ้นอันเนื่องจากอำเภอแม่วางส่วนใหญ่เป็นสวนผลไม้ มีความต้องการแรงงานในการปลูกและดูแลรักษา เมื่อถึงฤดูการเก็บเกี่ยวที่ตรงกันจึงเกิดปัญหาการแย่งชิงแรงงานส่งผลให้ต้นทุนค่าแรงงานสูงขึ้น

ผลตอบแทนจากการจำหน่ายหอมหัวใหญ่

1.) ก่อนเปิดการค้าเสรีไทย - จีน

จากผลการศึกษาพบว่า ก่อนเปิดการค้าเสรีไทย-จีน เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ได้รับผลผลิตหอมหัวใหญ่เฉลี่ย 3,749.27 กิโลกรัม/ไร่ ราคาผลผลิตเฉลี่ย 7.80 บาท/กิโลกรัม มีรายได้จากการจำหน่ายหอมหัวใหญ่เฉลี่ย 29,244.33 บาท/ไร่ มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 15,885.73 บาท/ไร่ มีค่าใช้จ่ายในการขาย 123.73 บาท/ไร่ (ค่านายหน้า 120.00 บาท และค่าขนส่ง 3.73 บาท) ฉะนั้นเกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่จะมีกำไรสุทธิจากการปลูกหอมหัวใหญ่เฉลี่ย 13,234.87 บาท/ไร่ และมีกำไรสุทธิ 3.53 บาท/กิโลกรัม

2.) หลังเปิดการค้าเสรีไทย - จีน

หลังเปิดการค้าเสรีไทย-จีน เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ได้รับผลผลิตหอมหัวใหญ่เฉลี่ย 5,374.54 กิโลกรัม/ไร่ ราคาผลผลิตเฉลี่ย 3.58 บาท/กิโลกรัม มีรายได้จากการจำหน่ายหอมหัวใหญ่เฉลี่ย 19,240.86 บาท/ไร่ มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 17,913.04 บาท/ไร่ มีค่าใช้จ่ายในการขาย 544.00 บาท/ไร่ (ค่านายหน้า 460.00 บาท และค่าขนส่ง 84.00 บาท) ฉะนั้นเกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่จะมีกำไรสุทธิจากการปลูกหอมหัวใหญ่ 783.82 บาท/ไร่ และมีกำไรสุทธิ 0.15 บาท/กิโลกรัม

จะเห็นได้ว่าภายหลังจากการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ พบปัญหาด้านต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น และปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ อันเนื่องมาจากการเข้ามาของหอมหัวใหญ่จีน ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาผลผลิตล้นตลาด อีกทั้งราคาหอมหัวใหญ่จีนยังมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าหอมหัวใหญ่ไทย ดังนั้นหอมหัวใหญ่ไทยจึงจำหน่ายได้ยากกว่าเดิม รวมถึงยังมีปัญหาขาดแคลนเงินทุนในการประกอบการต่างๆ ที่เพิ่มสูงขึ้นจากสภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำเดิมอยู่แล้วอีกด้วย

การทดสอบสมมุติฐาน

จากการทดสอบสมมุติฐานสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ภายหลังจากการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน กรณีศึกษาหอมหัวใหญ่ เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ มีต้นทุนการผลิตผันแปรแตกต่างจากก่อนเปิดการค้าเสรีไทย-จีน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ภายหลังจากการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน กรณีศึกษาหอมหัวใหญ่ เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ มีต้นทุนการผลิตคงที่ไม่แตกต่างจากก่อนเปิดการค้าเสรีไทย-จีน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ภายหลังจากการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน กรณีศึกษาหอมหัวใหญ่ เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ มีต้นทุนการผลิตทั้งหมด ไม่แตกต่างจากก่อนเปิดการค้าเสรีไทย-จีน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ภายหลังจากการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน กรณีศึกษาหอมหัวใหญ่ เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ มีรายได้จากการจำหน่ายหอมหัวใหญ่แตกต่างจากก่อนเปิดการค้าเสรีไทย-จีน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ภายหลังจากการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน กรณีศึกษาหอมหัวใหญ่ เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ มีกำไรสุทธิจากการจำหน่ายหอมหัวใหญ่แตกต่างจากก่อนเปิดการค้าเสรีไทย-จีน อย่างมีนัยสำคัญ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า ผลกระทบด้านราคาภายหลังจากการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน กรณีศึกษาหอมหัวใหญ่ พื้นที่เพาะปลูกอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ปีการเพาะปลูก 2547/48 เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่เป็นเพศหญิง อายุสูงกว่า 46 ปี แต่งงานแล้ว มีการศึกษาระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 มีประสบการณ์ในการปลูกหอมหัวใหญ่มากกว่า 15 ปี เฉลี่ย 15.81 ปี มีการประกอบอาชีพอื่นนอกเหนือจากการปลูกหอมหัวใหญ่ คือ ทำไร่ สำหรับในด้านที่ดินเป็นที่ดินเช่าถึงร้อยละ 47.30 โดยมีขนาดไม่เกิน 5 ไร่

ต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกหอมหัวใหญ่ของเกษตรกรอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ มีพื้นที่ปลูกหอมหัวใหญ่รวมกัน 4,165.00 ไร่ มีผลผลิตเฉลี่ย 3,749.27 กิโลกรัม/ไร่ ในส่วนของต้นทุนการผลิต เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ก่อนเปิดการค้าเสรีไทย-จีน มีต้นทุนการผลิต 15,885.73 บาท/ไร่ หรือมีต้นทุนการผลิต 4.24 บาท/กิโลกรัม แยกเป็นต้นทุนผันแปร 9,278.34 บาท/ไร่ หรือ มีต้นทุนผันแปร 2.47 บาท/กิโลกรัม และต้นทุนคงที่ 6,607.39 บาท/ไร่ หรือ มีต้นทุนคงที่ 1.76 บาท/กิโลกรัม ภายหลังจากเปิดการค้าเสรีไทย-จีน มีต้นทุนการผลิต 17,913.04 บาท/ไร่ หรือมีต้นทุนการผลิต 2.96 บาท/กิโลกรัม แยกเป็นต้นทุนผันแปร 11,050.76 บาท/ไร่ หรือ มีต้นทุนผันแปร 1.73 บาท/กิโลกรัม และต้นทุนคงที่ 6,862.28 บาท/ไร่ หรือ มีต้นทุนคงที่ 1.23 บาท/กิโลกรัม

ส่วนผลตอบแทนจากการจำหน่ายหอมหัวใหญ่ ก่อนเปิดการค้าเสรีไทย-จีน เกษตรกรได้รับผลผลิตหอมหัวใหญ่เฉลี่ย 3,749.27 กิโลกรัม/ไร่ ราคาผลิตเฉลี่ย 7.80 บาท/กิโลกรัม มีรายได้เฉลี่ย 29,244.33 บาท/ไร่ กำไรสุทธิจากการปลูกหอมหัวใหญ่เฉลี่ย 13,234.87 บาท/ไร่ หรือ กำไรสุทธิ 3.53 บาท/กิโลกรัม ภายหลังการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน เกษตรกรได้รับผลผลิตหอมหัวใหญ่เฉลี่ย 5,374.54 กิโลกรัม/ไร่ ราคาผลิตเฉลี่ย 3.58 บาท/กิโลกรัม มีรายได้เฉลี่ย 19,240.86 บาท/ไร่ กำไรสุทธิจากการปลูกหอมหัวใหญ่เฉลี่ย 783.82 บาท/ไร่ หรือ กำไรสุทธิ 0.15 บาท/กิโลกรัม

จากการทดสอบสมมุติฐาน ภายหลังจากการเปิดเขตการค้าเสรีไทย-จีน กรณีศึกษาหอมหัวใหญ่ เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ มีต้นทุนการผลิตผันแปรแตกต่างจากก่อนเปิดเขตการค้าเสรีไทย-จีน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ภายหลังจากการเปิดเขตการค้าเสรีไทย-จีน กรณีศึกษาหอมหัวใหญ่ เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ มีต้นทุนการผลิตคงที่ไม่แตกต่างจากก่อนเปิดเขตการค้าเสรีไทย-จีน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ภายหลังจากการเปิดเขตการค้าเสรีไทย-จีน กรณีศึกษาหอมหัวใหญ่ เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ มีต้นทุนการผลิตทั้งหมด ไม่แตกต่างจากก่อนเปิดเขต

การค้าเสรีไทย-จีน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ภายหลังจากการเปิดเขตการค้าเสรีไทย-จีน กรณีศึกษาหอมหัวใหญ่ เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ มีรายได้จากการจำหน่ายหอมหัวใหญ่แตกต่างจากก่อนเปิดเขตการค้าเสรีไทย-จีน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ภายหลังจากการเปิดเขตการค้าเสรีไทย-จีน กรณีศึกษาหอมหัวใหญ่ เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ มีกำไรสุทธิจากการจำหน่ายหอมหัวใหญ่แตกต่างจากก่อนเปิดเขตการค้าเสรีไทย-จีน อย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

การศึกษาผลกระทบด้านราคาภายหลังจากการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน กรณีศึกษาหอมหัวใหญ่พื้นที่เพาะปลูกอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ปีการเพาะปลูก 2547-48 พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นทางด้านราคาหอมหัวใหญ่ของเกษตรกรอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ คือ ปัญหาต้นทุนการผลิตที่เพิ่มสูงขึ้นจากสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ ปัญหาผลผลิตล้นตลาดอันเนื่องจากการเข้ามาของหอมหัวใหญ่จีน ปัญหาขาดแคลนแรงงาน และปัญหาการขาดแคลนเงินทุน ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยดังนี้

1. เกษตรกร เกษตรกรควรหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเทคนิคการผลิตในการปลูกหอมหัวใหญ่ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยการศึกษาหาความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตนับตั้งแต่การเพาะกล้า การปลูก การดูแลรักษา การใส่ปุ๋ย ฉีดยาสารเคมี จนถึงการเก็บเกี่ยวอย่างถูกต้อง นอกเหนือจากการได้รับการอบรมจากสหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ และเกษตรกรควรจำหน่ายผลผลิตที่ได้กับบุคลที่น่าเชื่อถือ เพื่อที่จะสามารถแน่ใจได้ว่าจะได้รับการชำระค่าขายหอมหัวใหญ่อย่างครบถ้วน และควรที่จะทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้ากับผู้ซื้อเพื่อเป็นการลดความเสี่ยงทางด้านราคา นอกจากนี้แล้วเกษตรกรควรทำการปลูกตามปฏิทินที่ทางสหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่กำหนดเพื่อเป็นการป้องกันผลผลิตมากเกินความต้องการ อีกทั้งควรจะเน้นขยับมาตรฐานคุณภาพของตัวหอมหัวใหญ่ไทยให้มากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นความสด สะอาด จะปลอดจากสารเคมีต่างๆ ซึ่งจริงๆ แล้วมีจุดแข็งที่ไม่ต้องขนส่งมาจากจีนเหมือนหอมหัวใหญ่จีน มีข้อได้เปรียบเรื่องความสดของผลผลิต จุดต่างๆ เหล่านี้น่าจะนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์กับตัวผลผลิต และน่าจะมีการส่งเสริม พัฒนาเกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิตหอมหัวใหญ่ไปเป็นหอมใหญ่แปรรูปลักษณะต่างๆ ไม่ว่าจะสามารถเก็บได้นาน หรือ เป็นอาหารหรือขนม ของกินเล่นรูปแบบต่างๆ เช่น หอมหัวใหญ่

แปรรูปพร้อมทอด คล้ายๆ มันฝรั่งแปรรูปแช่เย็นพร้อมทอดเป็นเฟร้นฟรายหรือหอมหัวใหญ่เจียวแบบกระเทียมเจียว เป็นต้น

2. สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ ให้ความสนใจและตรวจสอบจับกุม รวมถึงทำลายแหล่งลักลอบนำเข้า โดยร่วมมือกับหน่วยงานที่มีอำนาจในการจับกุม โดยการให้เกษตรกรที่เป็นสมาชิกช่วยชี้แหล่งลักลอบที่มีการนำเข้าเมล็ดพันธุ์นอกระบบ เพื่อจะได้ไม่มีการซื้อขายเมล็ดพันธุ์ที่ผิดกฎหมายอีกต่อไป ในขณะเดียวกันสหกรณ์ฯ ควรจะส่งเจ้าหน้าที่ออกตรวจสอบ การเพาะปลูกของเกษตรกรว่าได้ปฏิบัติตามข้อบังคับของสหกรณ์ฯ ที่กำหนดวันเริ่มเพาะกล้า การปลูกในแต่ละช่วงเวลา เพื่อควบคุมปริมาณการผลิตหอมหัวใหญ่ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด หากพบว่าเกษตรกรไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับของทางสหกรณ์ฯ โดยเลื่อนระยะเพาะปลูกหรือซื้อเมล็ดพันธุ์ลักลอบนำเข้าหนีภาษีมาปลูกแทนเมล็ดพันธุ์ที่ทางสหกรณ์จัดสรรให้ ทางสหกรณ์ควรมีมาตรการเด็ดขาดในการลงโทษ เช่น การตักเตือน หรือ ให้ออกจากการเป็นสมาชิกสหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่

นอกจากนี้แล้วทางสหกรณ์ ต้องมีการวางแผนการตลาดโดยประสานงานกับบริษัทเอกชน พ่อค้าท้องถิ่น และสหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่แห่งประเทศไทย จำกัด เพื่อหาตลาดรองรับผลผลิตหอมหัวใหญ่ไทยให้แก่เกษตรกร โดยให้สหกรณ์ฯ เป็นผู้ดำเนินการรวบรวมผลผลิตและทยอยออกจำหน่ายในปริมาณที่เหมาะสมกับความต้องการ ซึ่งจะช่วยควบคุมปริมาณและราคาหอมหัวใหญ่ให้เป็นไปอย่างเหมาะสมได้

3. หน่วยงานราชการ หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรมีการนำระบบประกันราคามาใช้ โดยควบคุมให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด เพราะการประกันราคาเป็นการลดความเสี่ยงให้กับเกษตรกรและให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเหล่านี้เผยแพร่แนะนำ ให้ความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตเพื่อให้ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพมาตรฐาน โดยจัดให้มีการอบรมสัมมนา ให้กับเกษตรกรมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม ทั้งนี้ประสานงานกับเกษตรอำเภอ และเกษตรจังหวัด

4. กรมส่งเสริมการเกษตร ขอความร่วมมือกับกรมส่งเสริมการส่งออกจัดหาตลาดต่างประเทศเพิ่มขึ้น และเร่งรัดการส่งออกเพื่อเป็นการระบายผลผลิตส่วนเกินความต้องการใช้ในประเทศออกไปพร้อมกับช่วยเหลือส่งเสริม และสนับสนุนให้มีปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้น

5. ด้านการเก็บรักษา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรจัดสรรงบประมาณสร้างห้องเย็นเก็บรักษาหอมหัวใหญ่ เพื่อรอการจำหน่ายให้เพียงพอกับความต้องการ

6. ด้านเงินทุน สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ควรจัดหาเงินทุนให้กับเกษตรกรเพิ่มขึ้นโดยเสียดอกเบี้ยไม่สูงมากนัก เพราะเกษตรกรมีปัญหาด้านเงินลงทุน

หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร ควรมีการส่งเสริมให้ลงทุนด้านโรงงานอุตสาหกรรมที่มีการใช้หอมหัวใหญ่เป็นวัตถุดิบในการผลิตมากยิ่งขึ้น เช่น ใช้หอมหัวใหญ่ผลิตเป็นยาสมุนไพรรักษาโรค เนื่องจากหอมหัวใหญ่เป็นพืชที่มีคุณค่าทางอาหารสูง ซึ่งใช้ขับปัสสาวะ แก้ธาตุไม่ปกติ ท้องอืดเฟ้อ นอกจากนี้ยังพบว่าหอมหัวใหญ่มีคุณสมบัติลดปริมาณไขมันในเลือดซึ่งเหมาะสำหรับรับผู้ป่วยที่เป็นโรคหัวใจด้วย

และควรให้เกษตรกรทุกคนเข้าเป็นสมาชิกของสหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่เพื่อรวมตัวกันให้เข็มแข็งและเพิ่มอำนาจต่อรองต่างๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกหอมหัวใหญ่ในจังหวัดที่ต่างกัน เช่น เปรียบเทียบระหว่างกาญจนบุรีและจังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากเป็นแหล่งเพาะปลูกหอมหัวใหญ่ที่สำคัญของประเทศไทย

2. ควรศึกษาในเรื่องอัตราผลตอบแทนทางการเงินที่ได้จากการลงทุนปลูกหอมหัวใหญ่เพื่อที่จะทำให้ทราบถึงผลตอบแทนที่ได้ว่าคุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่ และทำให้ทราบถึงจุดคุ้มทุนของการปลูกหอมหัวใหญ่

บรรณานุกรม

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ชุมนุมสหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่แห่งประเทศไทยจำกัด. 2548. **การพัฒนาการผลิตและการตลาดหอมหัวใหญ่ในอนาคต**. รายการประชุมสัมมนา. 22-23 เมษายน 2548. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.

ทวีวัฒน์ แสงสว่าง. 2534. **การใช้เทคโนโลยีปลูกหอมหัวใหญ่ของเกษตรกรสมาชิกสหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่สันป่าตองจำกัด อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่.** เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. สถาบันเทคโนโลยีเกษตรแม่โจ้.

นำชัย ทนุผล. 2532. **การวางแผนและการประเมินผลโครงการส่งเสริมการเกษตร.** เชียงใหม่: สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

พิบูลย์ เจียมอนุกูลกิจ. 2539. "โฉมหน้าเกษตรไทยยุคการค้า 2000." **ข่าวเศรษฐกิจการเกษตร.** 42, 471. (กุมภาพันธ์): 2-4.

เฟื่องฟ้า ตุลาธรรมกุล. 2543. **การแทรกแซงตลาดสินค้าเกษตร:กรณีศึกษา หอมหัวใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่.** เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เยาวรักษ์ รัตนเพียรธัมมะ. 2530. **การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตและการจำหน่ายหอมหัวใหญ่จังหวัดกาญจนบุรี.** กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เจริญ คัมภีรภาพ. 2539. " สถานะการทำเอฟทีเอของไทย-จีน". **ข่าวเศรษฐกิจการเกษตร.** 42, 471. (กุมภาพันธ์): 18-22.

นันทา สิทธิราช. 2539. "การเปิดเสรีไทย-จีน" **ข่าวเศรษฐกิจการเกษตร.** 42, 471. (กุมภาพันธ์): 25-30.

สุพาณี ธนีวุฒิ. 2539. "ตัวเลขการส่งออกจากการเปิดการค้าเสรี" **ข่าวเศรษฐกิจการเกษตร.** 42, 471. (กุมภาพันธ์): 35-38.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2540. **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.

สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ฝางจำกัด. 2549. **เอกสารสถานการณ์การผลิตและการตลาดหอมหัวใหญ่ปีการผลิต2545/46-2547-48.** เชียงใหม่: สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่แม่วางจำกัด.

สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ฝางจำกัด. 2549. **เอกสารสรุปข้อมูลและสถานการณ์หอมหัวใหญ่. เชียงใหม่:** สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ฝางจำกัด.

สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่แม่วางจำกัด. 2549. **เอกสารสรุปข้อมูลและสถานการณ์หอมหัวใหญ่.** เชียงใหม่: สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่แม่วางจำกัด.

สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงใหม่. 2549. **เอกสารข้อมูลด้านการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรที่สำคัญ.** เชียงใหม่: สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงใหม่.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2549. **เอกสารข้อมูลด้านการเกษตรหอมหัวใหญ่.** เชียงใหม่: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรจังหวัดเชียงใหม่.

กระทรวงพาณิชย์จังหวัดเชียงใหม่. 2549. **เอกสารข้อมูลระเบียบและหลักเกณฑ์การนำเข้า.** เชียงใหม่: กระทรวง พาณิชย์จังหวัดเชียงใหม่.

กลุ่มศึกษาข้อตกลงเขตการค้าเสรีภาคประชาชน. "FTA WATCH". [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.ftawath.org (9 พฤษภาคม 2549)

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่
และชุมนุมสหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่

สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่และชุมนุมสหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่

1. สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่

นโยบายการจัดการผลิตและการตลาดหอมหัวใหญ่ ได้มีมาตรการในการรักษาระดับราคาที่เกษตรกรขายได้ โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่รวมกลุ่มเพื่อดำเนินธุรกิจของเกษตรกรในรูปสหกรณ์แบบครบวงจรอันเป็นเครื่องมือปฏิบัติการอย่างหนึ่ง ซึ่งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ได้รวมตัวกันจัดตั้งเป็นสหกรณ์การเกษตรรูปพิเศษเฉพาะพืชขึ้นทั้ง 3 แหล่ง ในเดือนสิงหาคม 2528 ได้แก่สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่กาญจนา จำกัด สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่สันป่าตอง จำกัด และสหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ฝาง จำกัด ต่อมาในปี 2536 สมาชิกสหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่สันป่าตองจำนวนหนึ่งได้แยกตัวมาจัดตั้งสหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่แม่วางจำกัดขึ้นใหม่ในที่เดิมและในปี 2539 ได้มีการจัดตั้งสหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่พร้าว จำกัด ขึ้นอีกแห่งหนึ่ง รวมทั้ง 5 สหกรณ์ โดยมีลักษณะพิเศษประการหนึ่งของสหกรณ์ทั้ง 5 สหกรณ์ คือเกษตรกรทุกคนตั้งขึ้นทะเบียนผู้ปลูกหอมหัวใหญ่และเป็นสมาชิกของสหกรณ์

สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ทั้ง 5 แห่ง มีหน้าที่หรือวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานที่เหมือนกับสหกรณ์การเกษตรทั่วไป แต่มีหน้าที่ที่แตกต่างกับสหกรณ์การเกษตรโดยทำหน้าที่เป็นตัวแทนสมาชิกในด้านต่างๆ ที่สำคัญอีกดังต่อไปนี้

1) เป็นผู้ร่วมกำหนดปริมาณการผลิตและพื้นที่เพาะปลูกแต่ละแหล่งในแต่ละปี

2) เป็นผู้ควบคุมพื้นที่เพาะปลูกแต่ละแหล่ง

3) เป็นผู้ควบคุมปริมาณเมล็ดพันธุ์ที่ใช้เพาะปลูกในแต่ละแหล่ง

4) เป็นผู้วางแผนการผลิตและการจำหน่ายผลผลิต

5) เป็นผู้แทนของสมาชิกในการจัดจำหน่ายผลผลิต

6) เป็นผู้กำหนดราคาซื้อและขายผลผลิตของสมาชิก เช่น กำหนดราคารับซื้อผลผลิตเบื้องต้นจากสมาชิกในช่วงใดช่วงหนึ่ง เป็นราคาเดียวกับตลาดฤดูกาล เมื่อสหกรณ์จำหน่ายผลผลิตได้ราคาสูงกว่าที่รับซื้อไว้และหักค่าใช้จ่ายต่างๆ แล้วก็จะนำรายได้ส่วนที่เกินมาเฉลี่ยคืนให้แก่เกษตรกรสมาชิกเมื่อสิ้นฤดูกาล เป็นต้น

2. ชุมนุมสหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่

การรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่จัดตั้งเป็นสหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่สามารถสร้างอำนาจการต่อรองการตลาดได้ระดับหนึ่ง การที่จะให้เกิดอำนาจการต่อรองการตลาดให้เพิ่มขึ้น รวมทั้งให้ดำเนินงานของสหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น จำเป็นต้องมีองค์กรที่ทำหน้าที่เป็นผู้แทนของสหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ในการติดต่อเจรจาและซื้อขายผลผลิตและเป็นตัวแทนประสานงานของสหกรณ์ด้วย ในเดือนกันยายน ปี 2530 สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ ทั้ง 3 แหล่ง คือ จังหวัดกาญจนบุรี อำเภอสันป่าตองและอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ได้รวมตัวกันจัดตั้งเป็นชุมนุมสหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่แห่งประเทศไทย จำกัด โดยสหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่กาญจนบุรี จำกัด เป็นตัวแทนเกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ท้องถิ่นที่อำเภอท่าม่วง และอำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่สันป่าตอง จำกัด เป็นตัวแทนเกษตรกรอำเภอสันป่าตอง และกิ่งอำเภอแม่วาง สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ฝาง จำกัด เป็นตัวแทนเกษตรอำเภอฝาง และกิ่งอำเภอไชยปราการ

ปัจจุบันชุมนุมสหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ มีหน้าที่หรือวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานที่เหมือนกับชุมนุมสหกรณ์การเกษตร โดยทั่วไปแล้วยังทำหน้าที่เป็นตัวแทนสหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ทั้ง 5 แห่ง ในด้านต่างๆ ที่สำคัญอีกดังต่อไปนี้

1) เป็นผู้ร่วมกับทางราชการในการกำหนดปริมาณการผลิตในแต่ละปี

2) เป็นผู้จัดสรรเมล็ดพันธุ์และกำหนดพื้นที่การผลิตให้เหมาะสม

3) เป็นผู้วางแผนการผลิตและการจำหน่ายผลผลิต

4) เป็นศูนย์รวมผลผลิตของทุกสหกรณ์ สำหรับการจำหน่ายออกสู่ตลาด โดยการจัดสร้างโรงเรือนเพื่อแขวน หรือจักการเก็บรักษาไว้ในห้องเย็น

5) เป็นผู้แทนสหกรณ์สมาชิกในการจัดจำหน่ายผลผลิตภายในและต่างประเทศ

6) เป็นผู้กำหนดราคาซื้อและขายผลผลิตของสหกรณ์ เช่น กำหนดราคารับซื้อผลผลิตเบื้องต้นจากสหกรณ์ในช่วงใดช่วงหนึ่งเป็นราคาเดียวกันตลอดฤดูกาลและกำหนดราคาที่จะขายแก่พ่อค้า เมื่อชุมนุมสหกรณ์ฯ ขายผลผลิตได้ราคาสูงกว่าที่กำหนดไว้ และหักค่าใช้จ่ายต่างๆ แล้วก็จะนำรายได้ส่วนที่เกิดมาเฉลี่ยคืนให้แก่สหกรณ์สมาชิกเมื่อสิ้นฤดูกาล

มีหน้าที่ที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ให้เกษตรกรควบคุมการผลิตได้ผลมากยิ่งขึ้นคือ ชุมนุมสหกรณ์ฯ เป็นผู้นำเข้าเมล็ดพันธุ์หอมหัวใหญ่ที่ใช้ปลูกในแต่ละปีแต่เพียงผู้เดียว

3. ความสัมพันธ์ระหว่างสหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่และชุมนุมสหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่

3.1 ความสัมพันธ์ของโครงสร้าง สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่และชุมนุมสหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่มีโครงสร้างและความสัมพันธ์ คือ เกษตรกรขึ้นทะเบียนเป็นผู้ปลูกหอมหัวใหญ่และเป็นสมาชิกของสหกรณ์แยกเป็นกลุ่มๆ ขึ้นอยู่กับสหกรณ์ และสหกรณ์ฯ เป็นสมาชิกของชุมนุมสหกรณ์

3.2 ความสัมพันธ์การดำเนินงาน สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่และชุมนุมสหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่มีความสัมพันธ์การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกัน และเกี่ยวข้องกับหน่วยงานต่างๆ ที่ส่งเสริมและสนับสนุนในกิจกรรมการดำเนินงานของชุมนุมสหกรณ์และสหกรณ์

4. บทบาทและการดำเนินงานของสหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่

สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่เป็นกลไกที่สำคัญของการดำเนินงานตามนโยบาย เพราะเป็นองค์กรของเกษตรกรที่ต้องปฏิบัติโดยตรง บทบาทของสหกรณ์ฯ นอกจากการควบคุมพื้นที่ปลูก โดยการจัดสรรเมล็ดพันธุ์ให้แก่สมาชิกแล้ว มีกิจกรรมหลายอย่างที่จะช่วยสนับสนุนในการรักษาระดับราคาหอมหัวใหญ่แก่สมาชิก เช่น การหาตลาดและแทรกแซงราคาผลผลิต การลดต้นทุนการตลาด

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง

ผลกระทบทางด้านราคาจากการเปิดการค้าเสรีไทย – จีน

กรณีศึกษา : หอมหัวใหญ่ของเกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ จังหวัดเชียงใหม่มีการเพาะปลูก 2547/48

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ( ) 1. ชาย ( ) 2. หญิง
2. อายุ.....ปี
3. สถานภาพครอบครัว

( ) 1. โสด ( ) 2. แต่งงาน

( ) 3. หม้าย ( ) 4. หย่าร้าง

( ) 5. แยกกันอยู่ ( ) 6. อื่น ๆ

(ระบุ).....

4. ระดับการศึกษา

( ) 1. ไม่ได้รับการศึกษา ( ) 2. ต่ำกว่า ป.4

( ) 3. ป.4 ( ) 4. ป.6 หรือเทียบเท่า

( ) 5. ม.3 หรือเทียบเท่า ( ) 6. ม.6 หรือเทียบเท่า

( ) 7. ปริญญาตรี ( ) 8. สูงกว่าปริญญาตรี

5. อาชีพอื่นนอกจากการปลูกหอมหัวใหญ่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 1. ทำนา ( ) 2. ทำไร่

( ) 3. ทำสวน ( ) 4. ค้าขาย

( ) 5. รับจ้าง ( ) 6. รับราชการ

( ) 7. อื่น ๆ (ระบุ).....

6. ระยะเวลาที่ประกอบอาชีพการปลูกหอมหัวใหญ่.....ปี

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกหอมหัวใหญ่

ต้นทุนการผลิต

ก่อนเปิดการค้าเสรีไทย - จีน	หลังเปิดการค้าเสรีไทย - จีน
1. พื้นที่ที่ใช้ในการปลูกหอมหัวใหญ่ ( ) 1. เป็นที่ดินของตนเอง ( ) 2. เช่าผู้อื่น ( ) 3. อื่น ๆ (ระบุ).....	1. พื้นที่ที่ใช้ในการปลูกหอมหัวใหญ่ ( ) 1. เป็นที่ดินของตนเอง ( ) 2. เช่าผู้อื่น ( ) 3. อื่น ๆ (ระบุ).....
2. จำนวนพื้นที่ที่ใช้ในการปลูกหอมหัวใหญ่ มีทั้งหมด.....ไร่..... งาน	2. จำนวนพื้นที่ที่ใช้ในการปลูกหอมหัวใหญ่ มีทั้งหมด.....ไร่..... งาน
3. วัตถุดิบ (1) พันธุ์ที่ใช้ในการปลูกหัวหอมใหญ่ ใช้พันธุ์..... (2) จำนวนเมล็ดที่ใช้..... ปอนด์ ราคาปอนด์ละ..... บาท รวมเป็นเงิน..... บาท	3. วัตถุดิบ (1) พันธุ์ที่ใช้ในการปลูกหัวหอมใหญ่ ใช้พันธุ์..... (2) จำนวนเมล็ดที่ใช้..... ปอนด์ ราคาปอนด์ละ..... บาท รวมเป็นเงิน..... บาท

4. ค่าแรงงาน

ประเภทการใช้แรงงาน	ก่อนเปิดการค้าเสรีไทย - จีน			หลังเปิดการค้าเสรีไทย - จีน		
	ค่าแรงงาน		รวม	ค่าแรงงาน		รวม
	ค่าแรงงาน	รวมค่าจ้าง	ค่าจ้าง	ค่าแรงงา	รวมค่าจ้าง	ค่าจ้าง
ค่าเตรียมดิน						
ค่าถอนต้นกล้า						
ค่าปลูก						
ค่าคลุมแปลงปลูก						
ค่าปลูกซ่อม						
ค่าดูแลรักษา						
ค่าฉีดยาและพ่นยา						
ค่าเก็บเกี่ยวรวมมัด						
ค่าใช้จ่ายหลังการเก็บ						
รวมค่าแรงงาน						

5. 5.1 ต้นทุนผันแปร (Variable cost) (ก่อนเปิดการค้าเสรีไทย - จีน)

(1) ค่าปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมี

ปุ๋ยคอกใช้.....กก. ราคา กก. ละ.....บาท รวมเป็นเงิน.....บาท

ปุ๋ยเคมีใช้สูตร.....จำนวนที่ใช้.....กก. ราคา กก. ละ.....บาท รวมเป็นเงิน .....บาท

ปุ๋ยเคมีใช้สูตร.....จำนวนที่ใช้.....กก. ราคา กก. ละ.....บาท รวมเป็นเงิน .....บาท

(2) ค่ายาปราบศัตรูพืชและวัชพืช

(1) ยาฆ่าแมลง

ชื่อยา.....ขนาดบรรจุ.....ซีซี. ใช้จำนวน.....ขวด ขวดละ.....บาท รวมเป็นเงิน.....บาท

ชื่อยา.....ขนาดบรรจุ.....ซีซี. ใช้จำนวน.....ขวด ขวดละ.....บาท รวมเป็นเงิน.....บาท

(2) ยาฆ่าวัชพืช

ชื่อยา.....ขนาดบรรจุ.....ซีซี. ใช้จำนวน.....ขวด ขวดละ.....บาท รวมเป็นเงิน.....บาท

ชื่อยา.....ขนาดบรรจุ.....ซีซี. ใช้จำนวน.....ขวด ขวดละ.....บาท รวมเป็นเงิน.....บาท

(3) ยาป้องกันโรคพืช

ชื่อยา.....ขนาดบรรจุ.....ซีซี. ใช้จำนวน.....ขวด ขวดละ.....บาท รวมเป็นเงิน.....บาท

ชื่อยา.....ขนาดบรรจุ.....ซีซี. ใช้จำนวน.....ขวด ขวดละ.....บาท รวมเป็นเงิน.....บาท

(4) ยาป้องกันเชื้อรา

ชื่อยา.....ขนาดบรรจุ.....ซีซี. ใช้จำนวน.....ขวด ขวดละ.....บาท รวมเป็นเงิน.....บาท

ชื่อยา.....ขนาดบรรจุ.....ซีซี. ใช้จำนวน.....ขวด ขวดละ.....บาท รวมเป็นเงิน.....บาท

(3) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น

จำนวนที่ใช้.....ลิตร ลิตรละ.....บาท จำนวนเงิน.....บาท

(4) ค่าวัสดุคลุมแปลง (ฟาง,ข้าวเปลือก)

จำนวนที่ใช้.....จำนวนเงิน.....บาท

(5) ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร จำนวนเงิน.....บาท

5.2 ต้นทุนผันแปร (Variable cost) (**หลังเปิดการค้าเสรีไทย - จีน**)

(1) ค่าปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมี

ปุ๋ยคอกใช้.....กก. ราคา กก. ละ.....บาท รวมเป็นเงิน.....บาท

ปุ๋ยเคมีใช้สูตร.....จำนวนที่ใช้.....กก. ราคา กก. ละ.....บาท รวมเป็นเงิน.....บาท

ปุ๋ยเคมีใช้สูตร.....จำนวนที่ใช้.....กก. ราคา กก. ละ.....บาท รวมเป็นเงิน.....บาท

(2) ค่ายาปราบศัตรูพืชและวัชพืช

(1) ยาฆ่าแมลง

ชื่อยา.....ขนาดบรรจุ.....ซีซี. ใช้จำนวน.....ขวด ขวดละ.....บาท รวมเป็นเงิน.....บาท

ชื่อยา.....ขนาดบรรจุ.....ซีซี. ใช้จำนวน.....ขวด ขวดละ.....บาท รวมเป็นเงิน.....บาท

(2) ยาฆ่าวัชพืช

ชื่อยา.....ขนาดบรรจุ.....ซีซี. ใช้จำนวน.....ขวด ขวดละ.....บาท รวมเป็นเงิน.....บาท

ชื่อยา.....ขนาดบรรจุ.....ซีซี. ใช้จำนวน.....ขวด ขวดละ.....บาท รวมเป็นเงิน.....บาท

(3) ยาป้องกันโรคพืช

ชื่อยา.....ขนาดบรรจุ.....ซีซี. ใช้จำนวน.....ขวด ขวดละ.....บาท รวมเป็นเงิน.....บาท

ชื่อยา.....ขนาดบรรจุ.....ซีซี. ใช้จำนวน.....ขวด ขวดละ.....บาท รวมเป็นเงิน.....บาท

(4) ยาป้องกันเชื้อรา

ชื่อยา.....ขนาดบรรจุ.....ซีซี. ใช้จำนวน.....ขวด ขวดละ.....บาท รวมเป็นเงิน.....บาท

ชื่อยา.....ขนาดบรรจุ.....ซีซี. ใช้จำนวน.....ขวด ขวดละ.....บาท รวมเป็นเงิน.....บาท

(3) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น

จำนวนที่ใช้.....ลิตร ลิตรละ.....บาท จำนวนเงิน.....บาท

(4) ค่าวัสดุคลุมแปลง (ฟาง, ข้าวเปลือก)

จำนวนที่ใช้.....ลิตร ลิตรละ.....บาท จำนวนเงิน.....บาท

(5) ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร จำนวนเงิน.....บาท

ก่อนเปิดการค้าเสรีไทย - จีน	หลังเปิดการค้าเสรีไทย - จีน
6. ค่าใช้จ่ายในการขาย (1) ค่านายหน้าจากการขายหอมหัวใหญ่ จำนวนเงิน.....บาท (2) ค่าขนส่ง จำนวนเงิน.....บาท	6. ค่าใช้จ่ายในการขาย (1) ค่านายหน้าจากการขายหอมหัวใหญ่ จำนวนเงิน.....บาท (2) ค่าขนส่ง จำนวนเงิน.....บาท

7. ค่าเสื่อมราคา

ทรัพย์สิน	**ก่อนเปิดการค้าเสรีไทย – จีน**					**หลังเปิดการค้าเสรีไทย - จีน**				
	จำนวน	**มูลค่า/หน่วย**	**รวมมูลค่า**	**อายุการใช้งาน (ปี)**	**ค่าเสื่อมราคา**	**จำนวน**	**มูลค่า/หน่วย**	**รวมมูลค่า**	**อายุการใช้งาน (ปี)**	**ค่าเสื่อมราคา**
1. อุปกรณ์การเกษตร										
จอบ										
เสียม										
เครื่องพ่นยา										
สายยางรดน้ำ										
อุปกรณ์รดน้ำ										
2. รถยนต์										
รวม										

ก่อนเปิดการค้าเสรีไทย - จีน	หลังเปิดการค้าเสรีไทย - จีน
8. ค่าภาษีที่ดิน จำนวน เงิน.....บาท	8. ค่าภาษีที่ดิน จำนวน เงิน.....บาท
9. ค่าเช่าที่ดิน ที่ดิน.....ไร่ ไร่ละ.....บาท รวมเป็น เงิน.....บาท	9. ค่าเช่าที่ดิน ที่ดิน.....ไร่ ไร่ละ.....บาท รวมเป็น เงิน.....บาท
10. ดอกเบี้ย (กรณีกู้เงินมาลงทุนปลูกหอมหัวใหญ่) จำนวนเงินที่กู้.....บาท อัตรา ดอกเบี้ยร้อยละ.....ต่อปี จำนวน เงิน.....บาท	10. ดอกเบี้ย (กรณีกู้เงินมาลงทุนปลูกหอมหัวใหญ่) จำนวนเงินที่กู้.....บาท อัตรา ดอกเบี้ยร้อยละ.....ต่อปี จำนวน เงิน.....บาท

ผลตอบแทน

ก่อนเปิดการค้าเสรีไทย - จีน	หลังเปิดการค้าเสรีไทย - จีน
1. ผลผลิตทั้งหมดที่ได้รับจากการปลูก จำนวน..... กิโลกรัม	1. ผลผลิตทั้งหมดที่ได้รับจากการปลูก จำนวน.....กิโลกรัม
2. ราคาที่ขายได้ ราคาเบอร์ 0.....บาท/กก. จำนวนที่ขาย .....กก. ราคาเบอร์ 1.....บาท/กก. จำนวนที่ขาย .....กก. ราคาเบอร์ 2.....บาท/กก. จำนวนที่ขาย .....กก. ราคาเบอร์ 3.....บาท/กก. จำนวนที่ขาย .....กก. ราคาเกรดละ.....บาท/กก. จำนวนที่ขาย .....กก.	2. ราคาที่ขายได้ ราคาเบอร์ 0.....บาท/กก. จำนวนที่ขาย .....กก. ราคาเบอร์ 1.....บาท/กก. จำนวนที่ขาย .....กก. ราคาเบอร์ 2.....บาท/กก. จำนวนที่ขาย .....กก. ราคาเบอร์ 3.....บาท/กก. จำนวนที่ขาย .....กก. ราคาเกรดละ.....บาท/กก. จำนวนที่ขาย .....กก.
3. รายได้ทั้งหมดที่ได้รับจากการจำหน่ายหอมหัวใหญ่ .....บาท	3. รายได้ทั้งหมดที่ได้รับจากการจำหน่ายหอมหัวใหญ่ .....บาท

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาจากการปลูกหอมหัวใหญ่

1. ปัญหาด้านการผลิต

(1).....

(2).....

(3).....

(4).....

(5).....

2. ปัญหาด้านการตลาด

(1).....

(2).....

(3).....

(4).....

(5).....

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ

(1).....

(2).....

(3).....

(4).....

(5).....

ภาคผนวก ค

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

(Biographical Sketch)

ชื่อ – สกุล นายปรีชาพจน์ ผุสสราค์มาลัย

วันเดือนปีเกิด 17 มกราคม 2521

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2543 สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาบริหารธุรกิจการตลาด จากโรงเรียนเชียงใหม่บริหารธุรกิจนานาชาติ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

พ.ศ.2546 สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา ปริญญาบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจการตลาด จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตภาคพายัพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติการทำงาน

พ.ศ.2547 เจ้าหน้าที่ปฏิรูปที่ดิน และเจ้าหน้าที่ประจำห้องคอมพิวเตอร์ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กาแล) อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่